

การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน
จังหวัดนครสวรรค์

นายดรุธ พิศาลสังฆคุณ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

**Development of an Instructional Package on the Topic of the Story of Buddha for
Prathom Suksa IV Students of Wat Chansen School
in Nakhon Sawan Province**

Mr. Daroon Phisansangkakhun

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน จังหวัดนครสวรรค์
ชื่อและนามสกุล นายดรุม พิศาลสังฆคุณ
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อมรา รอดคารา)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน จังหวัดนครสวรรค์
ผู้ศึกษา นายครุณ พิศาลสังฆคุณ รหัสนักศึกษา 2542101379 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้และหลังใช้ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน จังหวัดนครสวรรค์ และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดการสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน ตั้งกัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 27 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พุทธประวัติ (2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (3) ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลจากการศึกษา ปรากฏว่า (1) ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.89 / 83.75 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ ชุดการสอน พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Independent Study title: Development of an Instructional Package on the Topic of the Story of Buddha for Prathom Suksa IV Students of Wat Chansen School in Nakhon Sawan Province

Author: Mr. Daroon Phisansangkakhun; **ID:** 2542101379;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Dr. Siriwan Sripahol, Professor;

Academic year: 2012

Abstract

The purposes of this study were (1) to develop an instructional package on the topic of the Story of Buddha for Prathom Suksa IV students; (2) to compare the learning achievements of Prathom Suksa IV students before and after using the instructional package on the topic of the Story of Buddha; and (3) to study the satisfaction of Prathom Suksa IV students with the instructional package.

The research sample consisted of 27 Prathom Suksa IV students studying in the second semester of the 2012 academic year at Wat Chansen School under the Office of Nakhon Sawan Primary Education Service Area 4, obtained by cluster sampling. The employed research instruments comprised (1) learning management plans on the topic of the Story of Buddha in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area at Prathom Suksa IV level; (2) an achievement test for pre-testing and post-testing; (3) an instructional package on the topic of the Story of Buddha; and (4) a questionnaire on student's satisfaction with the instructional package. Statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and t-test.

Research findings revealed that (1) the developed instructional package was efficient at 82.89/83.75; (2) the students' post-learning achievement was significantly higher than their pre-learning achievement at the .05 level; and (3) the students were satisfied with the instructional package at the highest level.

Keywords: Instructional package, Story of Buddha, Prathom Suksa IV

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล รองศาสตราจารย์อมรา รอดดารา อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้า อิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกทราบบ้าง ในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอบพระคุณ คุณวันเพ็ญ ศิริคง ศึกษานิเทศเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 คุณประดิษฐ์ แก้วม่วง ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดจันเสน และพระใบฎีกาสัทธิ พันธุ์ โสพิโก รองเจ้าอาวาสวัดจันเสนที่เสียสละเวลาตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เพื่อนนักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาในครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา รวมทั้งคุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษา

ดร.ณ พิศาลสังฆคุณ

เมษายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความนำและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	6
เอกสารที่เกี่ยวกับชุดการสอน.....	9
ชุดการสอนแบบรายบุคคล.....	20
เอกสารที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	23
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	23
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน.....	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	36
ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน.....	37
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	39
สรุป.....	39
อภิปรายผล.....	41
ข้อเสนอแนะ.....	42
บรรณานุกรม.....	44
ภาคผนวก.....	47
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินชุดการสอน.....	48
ข แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดการสอน.....	51
ค ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ.....	60
ง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	159
จ แบบประเมินชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ.....	165
ฉ แบบประเมินความพึงพอใจ.....	169
ช ผลการประเมินชุดการสอนของผู้เชี่ยวชาญ.....	171
ซ ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	177
ประวัติผู้ศึกษา.....	182

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบเดี่ยว.....	34
ตารางที่ 4.2 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบกลุ่มย่อย.....	35
ตารางที่ 4.3 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับกลุ่มสนาม.....	36
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง.....	37
ตารางที่ 4.5 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ.....	38

บทที่ 1

บทนำ

1. ความนำและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญาจึงได้กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ประกอบไปด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้ระบุถึงที่ผู้เรียนพึงรู้และพึงปฏิบัติได้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2552: 8)

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระหนึ่งใน 8 กลุ่มสาระ โดยมีสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมเป็นสาระที่มีมาตรฐานที่กำหนดให้พระพุทธรูปศาสนาบรรจุอยู่ในมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งมีอยู่ 2 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐาน ส1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตนตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มาตรฐาน ส1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธรูปศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ (กระทรวงศึกษาธิการ 2552: 16)

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดจันเสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ได้กำหนดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมเป็นสาระที่มีเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนา เนื่องจากพระพุทธรูปศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย คนในสังคมไทยส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธมีส่วนช่วยให้สังคมไทยอยู่อย่างสันติสุข ช่วยสร้างคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นพระพุทธรูปศาสนาจึงได้รับการทำนุบำรุง และถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งต่อไปเรื่อยๆ อย่างไม่มีสิ้นสุด

ในปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุกๆด้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนในสังคมทั้งทางบวกและทางลบ พระพุทธศาสนาจึงเป็นเนื้อหาที่เด็กและเยาวชนควรที่จะได้รับการศึกษาและทำความเข้าใจอย่างละเอียดและลึกซึ้งเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าสาระอื่นๆ จึงสมควรที่จะได้มีการพัฒนาให้สูงขึ้นไปตามลำดับ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรศึกษา วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหาปัจจุบัน ปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม โดยศึกษาจากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาจากการสังเกต พฤติกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนศึกษาจากการสัมภาษณ์เพื่อนครู ผู้ปกครองและตัวนักเรียนพบว่าปัญหาที่สำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ นักเรียนมีความรู้เท่าที่ได้เรียนจากครูหรือที่โรงเรียนให้เท่านั้น เมื่อเรียนจบบทเรียนก็มักจะลืม ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันเท่าที่ควร และสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาพอสรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาจากครูผู้สอน ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังจัดให้ ครูประจำชั้นสอนทุกวิชา หรือสอนหลายวิชาซึ่งครูผู้สอนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถในการสอนแต่ละวิชาต่างกัน และส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนโดยการอธิบาย ขาดสื่อประกอบการเรียนการสอนจึงทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียนเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนขาดทักษะกระบวนการในด้านต่างๆ ที่นักเรียนพึงจะได้รับอีกด้วย

2. ปัญหาจากผู้เรียน นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนการสอนเพราะถูกคาดหวังจากครูผู้สอนมากเกินไปดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ หลากหลายไม่ซ้ำซาก สนุกสนานและต้องเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน

3. ปัญหาจากการขาดสื่อการเรียนการสอน เนื่องจากครูขาดการสนับสนุน ส่งเสริมด้านความรู้ เอกสารขั้วและกำลังใจ หรือไม่มีเวลาเนื่องจากต้องเตรียมการสอนหลายๆ วิชาจึงไม่มีเวลาที่จะศึกษาหาความรู้ ค้นคว้าคิดหาวิธีการ เทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตสื่อขึ้นใช้หรือขาดความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน

4. ปัญหาจากสภาพครอบครัว นักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลหรือได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลในครอบครัว เนื่องจากสภาพครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ยากจน บิดามารดามีอาชีพรับจ้างจึงมีความจำเป็นต้องให้ลูกอยู่ในความดูแลของ ปู่ ย่า ตา ยาย ที่ชรามากแล้ว หรือปล่อยให้ลูกอยู่กันเองตามลำพัง โดยเดินทางไปรับจ้างในที่ต่างๆ เพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว และบางครอบครัวยังทิ้งภาระให้นักเรียนดูแลปู่ ย่า ตา ยาย ที่ชรามากแล้วอีกด้วย

นอกจากนี้พบว่าการจัดการเรียนการสอนเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ ครูเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน อีกประการหนึ่งครูผู้สอนระดับประถมศึกษาเกือบทุกคนต้องทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นและต้องสอนหมดทุกวิชาแม้ในวิชาที่ไม่ถนัด ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามตัวชี้วัด

จากสภาพการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โสภณา บุญยะกัลัมพ (2544: 10) กล่าวว่า เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังสอนโดยการบรรยายให้ความรู้มากกว่าเรียนด้วยการกระทำ ซึ่งการเรียนการสอนแบบนี้ก็จะส่งผลให้นักเรียนขาดการฝึกคิด ฝึกทำ ฝึกการแก้ปัญหาและยังไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง

Johnson & Johnson (อ้างในออคูลิทธิ คิครัมย์ 2548: 2) การจัดการเรียนการสอนสังคมให้มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรนำวิธีสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญมาใช้ ซึ่งมีเทคนิคการสอนแบบต่างๆ เช่น เกม กลุ่มสัมพันธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง การเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น มาช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาและเทคนิควิธีสอนดังกล่าวยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นนั้น ผู้ศึกษามีความเชื่อว่าชุดการสอนจะสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ตอบสนองความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน โดยการเร้าให้ตอบคำถามในบทเรียน ชุดการสอนจึงเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสนให้มีคุณภาพสูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

- 2.1 เพื่อพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้และหลังใช้ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 27 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3.2 เนื้อหา ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พุทธประวัติ เพื่อศึกษาหาความรู้โดยมีขอบข่ายเนื้อหาสาระ ดังนี้

เล่มที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

เล่มที่ 2 พุทธประวัติ

เล่มที่ 3 ชาดก

เล่มที่ 4 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

3.3 เวลาที่ใช้ในการทดลอง

ทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 4 - 28 กุมภาพันธ์ 2556

3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้และหลังใช้ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ
- 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 **ชุดการสอนรายบุคคล** หมายถึง ชุดการสอนที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับความสามารถของแต่ละคน เมื่อศึกษาจบแล้วจะทำการทดสอบประเมินความก้าวหน้าซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่มาใช้ประกอบการเรียนการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นและนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

4.2 **ประสิทธิภาพของชุดการสอน** หมายถึง คุณภาพของชุดการสอนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นไปตามเกณฑ์ ภาระงานการต่อผลลัพธ์ 80 / 80

4.3 **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4.4 **ความพึงพอใจของนักเรียน** หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้น

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ชุดการสอนที่สร้างขึ้นจะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 / 80

5.2 ครูผู้สอนมีเครื่องมือหรือสื่อประสมใช้ในการสอนได้โดยสะดวกประหยัดเวลาและตรงตามจุดประสงค์

5.3 เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในสังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

5.4 นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ได้ฝึกการเรียนรู้เป็นกระบวนการทำให้นักเรียนรู้จักคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุดการสอนดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน
3. ชุดการสอนแบบรายบุคคล
4. เอกสารที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคม

ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียน การสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการ ทำงานอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจัดไว้อย่างต่อเนื่องตลอด 12 ปี หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดจันเสน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามสภาพปัญหา และความต้องการที่เปลี่ยนแปลงโดย สอบถามความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วยนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน และการระดมความ คิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพของ เยาวชนไทยให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และมีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ดังนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตนตาม หลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาโดยจัดทำคำอธิบายรายวิชาดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รหัสวิชา ส14101

เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

บอก อธิบาย ระบุ ยกตัวอย่าง เสนอวิธีการ วิเคราะห์ อภิปราย หรือสรุปความสำคัญ ประวัติศาสนา ศาสนา หลักธรรมทางศาสนา ที่ตนนับถือ สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตาม

กฎหมาย ความแตกต่าง ทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่น การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน

อำนาจอธิปไตยและความสำคัญ ของระบอบประชาธิปไตย บทบาทหน้าที่ของพลเมือง กระบวนการเลือกตั้ง ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ หน้าที่เบื้องต้นของเงิน แหล่งทรัพยากรและสิ่งต่างๆ ในจังหวัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชน ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดและผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น แสดงตนมีส่วนร่วมหรือปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ บำรุงรักษา ศาสนสถาน ศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา เป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด ใช้แผนที่และภาพถ่ายระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัด ใช้แผนที่อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด ชื่นชมการทำมาหากินของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชนตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เห็นคุณค่าของการพัฒนา จิต ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ และมีมารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด

ตัวชี้วัด ส.1.1 ป.4/1-8 ส.1.2 ป.4/1-3 ส.2.1 ป.4/1-5 ส.2.2 ป.4/1-3 ส.3.1 ป.4/1-3
 ส.3.2 ป.4/1-2 ส.5.1 ป.4/1-3 ส.5.2 ป.4/1-3
 รวม 30 ตัวชี้วัด

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

2.1 ความหมายของชุดการสอน นักศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้หลากหลายทัศนะ เช่น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521: 90) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า ชุดการสอนคือ การนำระบบสื่อประสม ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย มาช่วยในการเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชุดการสอนนิยมจัดไว้ในกล่องหรือซองเป็นหมวดๆ ภายในชุดการสอนจะประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการสอน สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2522: 244) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนหรือ ชุดการเรียน ว่า หมายถึง ชุดประสบการณ์ที่มีความสมบูรณ์อันมีระบบสื่อประสมเป็นหลักในการช่วยให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามประสงค์

วสันต์ อดิศัพท์ (2525: 49) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนหรือชุดการเรียน ว่า หมายถึง การนำสื่อการสอน โดยเฉพาะสื่อประสมเข้ามาจัดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับ เนื้อหาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

ชม ภูมิภาค (อ้างใน จรัสโสม ชมภูมิ่ง, 2546) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นรูปของการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน อันมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่ชัด กำหนดเนื้อหา วัสดุและกิจกรรมต่างๆ ทั้งครูและนักเรียนเพื่อให้เกิดผลบรรลุจุดมุ่งหมายที่มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สมหญิง กลั่นศิริ (2525 : 65-66) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่าหมายถึง ชุด ของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ประกอบกันเพื่อใช้สอน จะมีสื่อมากกว่า 1 ชิ้นขึ้นไป สื่อจะอยู่ในรูปของ สื่อประสม วัสดุอุปกรณ์และวิธีการนำมาบูรณาการ โดยใช้วิธีการจัดระบบเพื่อให้ชุดการสอนแต่ละชุดมีประสิทธิภาพ ชุดการสอนแต่ละชุดมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง ชุดการสอนอาจอยู่ใน แฟ้มหรือกล่องมีจำนวนเท่ากับหน่วยการสอนในแต่ละวิชา ชุดการสอนจะมีลักษณะอย่างไรและ ประกอบด้วยสื่อประเภทใดบ้างขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการใช้ อาจใช้สื่อราคาแพง เช่น ระบบ บันทึกภาพฟิล์ม สไลด์ หรือสื่อการราคาถูก เช่น วัสดุกราฟฟิค รูปภาพต่าง ๆ ใบไม้ใบหญ้า ฯลฯ

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536: 193) ได้กล่าวว่าชุดการสอนหมายถึง ชุดของสื่อ ประสม(multi media)ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ในการเรียนแต่ละหน่วยโดยนำ การจัดระบบมาใช้ ทั้งนี้เพื่อช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตาม จุดมุ่งหมายที่วางไว้ และช่วยให้การสอนของครูดำเนินไปโดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ

2.2 ประเภทของชุดการสอน มีนักการศึกษาหลายท่าน คือ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521: 90) ประหยัด จิระวรพงศ์ (2522 : 244) สมหญิง กลั่นศิริ (2525 : 66) ได้แบ่งประเภท ของชุดการสอนเป็น 3 ประเภท คือ

2.2.1 ชุดการสอนประกอบการบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าชุดการสอน สำหรับครู คือเป็นชุดการสอนที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบการสอน นักเรียนกลุ่มใหญ่ เป็นการให้เนื้อหาและประสบการณ์ที่ครูต้องการวางพื้นฐานให้ผู้เรียนได้รับ พร้อมกัน และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้บ้าง

2.2.2 ชุดการสอนแบบกลุ่ม ชุดการสอนแบบนี้ใช้ในการประกอบกิจกรรมของ ผู้เรียนเป็นกลุ่ม ในชุดการสอนนี้มีสื่อไว้ให้สมาชิกแต่ละคนประกอบกิจกรรมตามคำสั่งในศูนย์ กิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะในห้องเรียนที่ใช้ชุดการสอนแบบกลุ่ม คือ “ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้”

2.2.3 ชุดการสอนแบบรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียน ใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับความสามารถของแต่ละคน เมื่อศึกษาจบแล้วจะทำการทดสอบ

ประเมินความก้าวหน้าและศึกษาชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษากันได้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันที ในฐานะผู้ประสานงานหรือผู้ชี้แนะแนวทางการเรียน

ส่วนวสันต์ อดิษฐ์ (2525: 51) ได้แบ่งเป็นชุดการสอน 4 ประเภทซึ่งประเภทที่ 1-3 นั้นคล้ายคลึงกับซัยยงค์ พรหมวงศ์ ประหยัด จิระวรพงศ์ ชม ภูมิภาค และ สมหญิง กลั่นศิริ โดยเพิ่มเติมประเภทที่ 4 คือ ชุดการสอนทางไกล มีลักษณะคล้ายชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดที่มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน โดยใช้สื่อหลายชนิด เช่น ชุดวิชาในลักษณะของสิ่งตีพิมพ์ เทปบันทึกเสียงอีกทั้งยังเอาสื่อมวลชนทางการศึกษาเข้ามาร่วมด้วย เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ตัวอย่างชุดการสอนทางไกลในประเทศไทย ได้แก่ ชุดวิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536: 194-195) กล่าวว่าไว้ว่า โดยแท้จริงแล้วเมื่อพูดถึงชุดการสอน หลายต่อหลายท่านมักจะเกิดความสับสนขึ้น ทั้งนี้เพราะมีคำที่นำมาใช้ในความหมายของคำว่า ชุดการสอนอยู่สองคำด้วยกัน เช่น ชุดการสอนประกอบการบรรยาย ชุดการสอนแบบกลุ่ม หรือชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน เป็นต้น โดยชุดการสอนดังกล่าวจะมีลักษณะดังนี้ คือ

2.2.4 ชุดการสอนแบบบรรยาย ใช้สำหรับช่วยครูสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ เป็นการให้เนื้อหาและประสบการณ์ ที่ผู้สอนต้องวางพื้นฐานให้ผู้เรียนได้รับพร้อมกัน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้บ้าง

2.2.5 ชุดการสอนแบบกลุ่ม ใช้ในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นกลุ่มในชุดการสอน มีสื่อไว้ให้สมาชิกแต่ละคนประกอบกิจกรรมตามคำสั่งในศูนย์กิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะในห้องเรียนที่ใช้ชุดการสอนแบบกลุ่มคือ “ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน”

2.3 องค์ประกอบของชุดการสอน

Jame E. Duane (อ้างใน กรองกาญจน์ อรุณรัตน์, 2536) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. หลักการและเหตุผล
2. รายละเอียดของเนื้อหา
3. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นทางเลือก
5. ทางเลือกที่ผู้เรียนขอหรือกิจกรรมทางด้านทัศนคติ
6. เครื่องมือการประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลตนเอง และการประเมินผล

หลังเรียน

7. คู่มือครู

หลักการและเหตุผล (Rationale)

หลักการและเหตุผลจะอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของชุดการสอนและความสำคัญของกระบวนการที่ผู้เรียนศึกษา โดยจะดำเนินการในเรื่องของความต่อเนื่องระหว่างประสบการณ์ในการเขียนที่มีมาก่อนกับกรอบของการทำงานสำหรับประสบการณ์ต่อมาของผู้เขียน ในหลักการและเหตุผลควรจะบอกให้ผู้เรียนได้รับทราบว่า อะไรคือสิ่งที่ผู้เรียนจะเรียนต่อไป และทำไมจึงควรจะเรียน

รายละเอียดของเนื้อหา (Content Description)

รายละเอียดของเนื้อหาวิชาจะชี้ให้เห็นถึงระดับและความซับซ้อนของเนื้อหาวิชา และบอกให้ทราบถึงความคิดรวบยอด ทักษะ หรือคุณค่า ที่ผู้เรียนพึงจะสามารถแสดงออกมา ภายหลังจากที่เรียนชุดการสอนจบแล้ว นอกจากนี้ในรายละเอียดของเนื้อหาวิชายังไม่รวมไปถึง ขอบข่ายที่สำคัญๆของเนื้อหาวิชาซึ่งจะถูกกำหนดขึ้น โดยมีเนื้อหาย่อยๆเดินตามขอบข่ายสำคัญของเนื้อหาวิชานี้ด้วย ซึ่งตามปกติแล้วการสอนส่วนใหญ่จะถูกออกแบบขึ้นมาสำหรับความคิดรวบยอด เพียงหนึ่งความคิดรวบยอด หรือ ความคิดรวบยอดเล็กๆหลายๆความคิดรวบยอด ตามรูปแบบการเรียนและอัตราความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน และ โดยเฉพาะในชุดการเรียนนั้นจะต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนและแหล่งความรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน พร้อมกันนี้จะต้องมีเค้าโครงของกิจกรรมการเรียน รายละเอียดของการเรียนการสอนจัดให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนอย่างอิสระจากชุดการสอนและชุดการเรียนได้สำเร็จ และถ้าเป็นไปได้การเสนอแนะลำดับขั้นเพื่อที่ผู้เรียนจะสามารถทำงานร่วมกันกับแหล่งวัสดุได้แล้วก็จะประโยชน์กับผู้เรียน เพราะในการเรียนนั้นอาจจะมีผู้เรียนบางคน que เดินตามแผนที่ได้จัดลำดับไว้ ในขณะที่อาจจะมีผู้เรียนคนอื่นๆเลือกกิจกรรมการเรียนและแหล่งความรู้ที่ผู้เรียนเขาพอใจและสอดคล้องกับความต้องการหรือความสนใจของเขาเป็นหลัก อย่างไรก็ตามเราควรต้องเปิดโอกาสให้มีการเลือกกิจกรรมการเรียนเพื่อช่วยผู้เรียนในการตัดสินใจว่า เขาจะเรียนได้อย่างไร

ทางเลือกที่ผู้เรียนขอหรือกิจกรรมทางด้านทัศนคติ (Optional Quest หรือ

Attitudinal Activities)

ในชุด โดยเฉพาะในชุดการเรียนจะประกอบด้วยทางเลือกที่ผู้เรียนเสนอหรือกิจกรรมทางด้านทัศนคติ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะศึกษาได้ลึกและละเอียดภายใต้ขอบเขตโครงสร้างของกิจกรรมการเรียน โดยกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นเหล่านี้จะเป็นการขยายความคิดรวบยอด ทักษะหรือคุณค่าทางการเรียนภายในชุด หรือเป็นการสำรวจที่ลึกลงไปของความคิดรวบยอดที่สัมพันธ์กัน ทักษะและคุณค่า ผู้จัดทำชุดอาจจะเสนอแนะกิจกรรมหลายๆอย่าง

ทำให้นักเรียนให้กระทำกิจกรรมต่างๆ ภายใต้ของชุด หรือกิจกรรมทางเลือกที่นักเรียนเสนอนี้จะทำให้ นักเรียนแสดงความรู้สึก หรือ พัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ หรือความรู้สึกเกี่ยวกับเนื้อหาของชุด โดย นักเรียนจะประยุกต์คุณค่าที่ได้รับนี้ไปสู่ประสบการณ์ในชีวิตจริง นอกจากนี้กิจกรรมทางเลือกที่ข้อนี้ จะช่วยทำให้ประสบการณ์การเรียนรู้ภายในชุดมีลักษณะพัฒนาและสร้างสรรค์ให้ดีเท่ากับ แบบฝึกหัดการเรียนรู้ที่เน้นพฤติกรรมการแสดงออก

เครื่องมือการประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลตนเอง และการประเมินผล หลังเรียน (Pre - Evaluation , Self Evaluation , Post-Evaluation Instruments)

ในการที่จะบอกถึงความก้าวหน้าของนักเรียน และนักเรียนสามารถบรรลุผลตามที่ วัตถุประสงค์ที่กำหนดได้นั้น จะมีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลอยู่ที่ 3 ประเภทที่มีอยู่ภายใน ชุดคือ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)

วัตถุประสงค์ในชุดการสอนจะต้องกำหนดออกมาในรูปแบบของวัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรมซึ่งจะต้องระบุว่าต้องการให้ผู้นักเรียนเกิดพฤติกรรมอะไรขึ้น โดยจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ สามารถวัดและสังเกตเห็น ได้ภายใต้เงื่อนไขอะไรที่ต้องการให้ผู้นักเรียนเกิดพฤติกรรมดังกล่าว ยกตัวอย่าง เช่น

ภายหลังจากที่มีผู้นักเรียนดูวิดีโอเทปเรื่องการผสมพันธุ์ระหว่างเกสรตัวผู้และเกสรตัว เมียแล้วผู้นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการผสมพันธุ์ระหว่างเกสรตัวผู้กับเกสรตัวเมียได้อย่างถูกต้อง จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า

พฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้นักเรียนเกิดขึ้น คือ สามารถอธิบายขั้นตอนการผสมพันธุ์ ระหว่างเกสรตัวผู้กับเกสรตัวเมีย

เงื่อนไข คือ ภายหลังจากผู้นักเรียนดูวิดีโอเทปเรื่อง การผสมพันธุ์ระหว่างเกสรตัวผู้ กับเกสรตัวเมีย

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นทางเลือก (Alternative Learning Activities)

กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้กับผู้นักเรียนควรจะสอดคล้องกับลักษณะของผู้นักเรียนแต่ละ คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุดการเรียนนั้นจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้นักเรียนเลือก กิจกรรมที่เหมาะสมที่สุดกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้นักเรียน นอกจากนี้กิจกรรมทางเลือกที่จัดขึ้นนั้น ควรจะเปิดโอกาสให้ผู้นักเรียนได้เลือกวิธีการที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้เพื่อที่ผู้นักเรียนจะได้บรรลุผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนรู้อาจประกอบไปด้วย การเขียน การอ่าน การดู การฟัง การอภิปราย การเข้ามามีส่วนร่วม หรือการทำแบบฝึกหัดใดๆก็ตาม ที่มีความสัมพันธ์กับ การบรรลุผลสำเร็จในการเรียนตามวัตถุประสงค์ของชุดต้องการ นอกจากนี้ความรู้ในเรื่อง

ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนและระดับความเข้าใจยังจะช่วยในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นทางเลือกที่จัดให้กับผู้เรียนซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันตามระดับความรู้ของผู้เรียน

นอกจากจะมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นทางเลือกให้แล้ว สิ่งที่จะต้องนำมาพร้อมๆกับกิจกรรมการเรียนรู้ก็คือสื่อและวัสดุจำนวนมากมาย ซึ่งในการที่ผู้เรียนจะเกิดการรอบรู้ตามที่วัตถุประสงค์กำหนดนั้น ผู้เรียนควรจะสามารถเรียนรู้กับแหล่งข้อมูลต่างๆเป็นต้นว่า หนังสือ ฟิล์ม ภาพยนตร์หรือฟิล์มสตริป เทปบันทึกเสียงหรือเทปบันทึกภาพ สไลด์ บทเรียนโปรแกรมหรือชุดอุปกรณ์และเกมส์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นทางเลือกพร้อมทั้งสื่อการสอนต่างๆมากมาย เช่นนี้จะช่วยให้การเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้ชุดการสอนและชุดการเรียนมีความหลากหลาย

1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) แบบทดสอบก่อนเรียนใช้ทดสอบเพื่อที่จะดูว่ามีวัสดุเนื้อหา หรือวัตถุประสงค์ข้อใดที่ผู้เรียนทราบมาก่อนแล้ว และมีเนื้อหาใดที่เรียนที่ยังไม่ทราบ การประเมินตรงนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกแหล่งวัสดุความรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ หรืออาจจะเป็นการทดสอบเพื่อออกจากชุดดังกล่าวเพื่อไปเรียนเนื้อหาในชุดต่อไป

2. แบบทดสอบตนเอง (self-test) แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบที่ใช้ประเมินผู้เรียนในระหว่างที่ผู้เรียนกำลังทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบบทดสอบตนเองนี้อาจจะเป็นแบบทดสอบสั้นๆหรือเป็นเพียงคำสั่งสำหรับผู้เรียนในการทบทวนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ทั้งนี้เพื่อที่จะประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนในการที่จะบรรลุผลสำเร็จในการเรียนในวัตถุประสงค์แต่ละข้อ

3. แบบทดสอบหลังเรียน (posttest) ใช้ภายหลังจากที่ผู้เรียนจากชุดการสอน หรือกำหนดไว้หรือไม่ ถ้าหากภายหลังจากที่ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้วเขายังไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ผู้เรียนอาจจะต้องย้อนกลับไปศึกษาจากกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่จนกระทั่งเขาสามารถบรรลุผลสำเร็จตามที่วัตถุประสงค์ของชุดกำหนดไว้

ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วแบบทดสอบทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้นจะมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ข้อสอบแต่ละประเภทใช้ประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนที่วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกำหนดไว้ อย่างไรก็ตามแบบทดสอบต่างๆดังกล่าวข้างต้นนี้อาจจะเขียนออกมาในรูปแบบของแบบทดสอบที่เขียนตอบลงในกระดาษ โดยเป็นแบบเลือกตอบหรืออาจจะออกมาในรูปแบบอื่น คือ ข้อสอบที่เป็นการสัมภาษณ์ ข้อสอบที่เป็นการกระทำ หรือแบบฝึกหัดในห้องปฏิบัติการ หรือโครงการต่างๆซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลนี้อาจจะรวมหรือไม่รวมคำถามในกิจกรรมที่ผู้เรียนขอ แต่โดยปกติแล้วเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลทั้ง 3 ประเภทจะใช้ก่อนที่กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนขอจะเริ่มขึ้น

คู่มือครู (Teachers' Guide)

คู่มือครูพัฒนาขึ้นตามชุดการสอนทั้งนี้เพื่อที่จะให้ข้อมูลเพิ่มเติม โดยเป็นข้อมูลที่สัมพันธ์กับเนื้อหาและข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ชุด ภายในคู่มือครูควรประกอบอธิบายวิธีใช้ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถใช้ชุดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกันนี้จะต้องมีคำเฉลยสำหรับแบบทดสอบทุกประเภทที่ใช้ภายในชุดการสอนนี้ รายชื่อของสื่อการสอนที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการสอนและบรรยายถึงอุปกรณ์ใดๆที่จำเป็น หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่จะนำมาใช้ร่วมกันกับชุดการสอน

ภายในคู่มือครูของชุดการสอนโดยมากมักจะประกอบไปด้วยส่วนต่างๆดังนี้

1. คำนำ
2. วัตถุประสงค์
3. พื้นฐานความรู้เพิ่มเติม
4. เนื้อหา
5. ส่วนประกอบของชุด
6. คำชี้แจงสำหรับครูในการใช้ชุดการสอน
7. สิ่งที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียม
8. บทบาทครูและนักเรียน
9. การจัดชั้นเรียน
10. แผนการสอน
11. เนื้อหาสาระ
12. แบบฝึกปฏิบัติ
13. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (พร้อมคำเฉลย)

2.4 คุณค่าของชุดการสอน

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง
2. ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการเรียนการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบไปใช้ได้ทันที

5. ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ผู้สอน ชุดการเรียนการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าอาจารย์ผู้สอนจะมีสภาพหรือความขัดข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด

6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของครูผู้สอน เนื่องจากชุดการเรียนการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดแทนครู แม้ครูจะสอนไม่เก่งผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการเรียนการสอนที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาแล้ว

7. ในกรณีที่ครูขาด ครูคนอื่นก็สามารถสอนแทนได้โดยใช้ชุดการสอน ทั้งนี้เพราะมีเนื้อหาวิชาอยู่ในชุดการเรียนการสอนแล้ว ซึ่งสามารถสอนแทนได้โดยไม่ต้องเตรียมตัวมาก

2.5 การสร้างชุดการสอน

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536 : 12) กล่าวว่า ในการผลิตชุดการสอนจำเป็นต้องนำเอาวิธีการทางระบบมาช่วยในการผลิต ทั้งนี้เพราะ

1. ระบบจะช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆที่มีอยู่ เช่น วัตถุประสงค์ เนื้อหา สื่อการเรียนการสอน ผู้เรียน การประเมินผลทำให้สามารถปรับปรุงแก้ไขในจุดที่บกพร่องได้
2. วิธีระบบเป็นกระบวนการที่น่าเชื่อถือ โดยเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ได้ผลการสร้างชุดการสอนในปัจจุบันได้มีการนำเอาวิธีการทางระบบมาใช้ เช่น ระบบการสอนแผนจุฬา(Chula Plan) ระบบการสอนของเกอร์ลาชและอีลาย (Gerlach and Ely) สำหรับการสร้างชุดการสอนครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะยึดระบบการสอนครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะยึดระบบการสอนของดิกส์และแคร์รี่ (Dick and Carey) โดยรูปแบบของระบบการเรียนการสอนของดิกส์และแคร์รี่ ที่สร้างขึ้นประกอบไปด้วยขั้นตอน 10 ขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอน (Identifying and instructional Goal)

เป้าหมายของการเรียนการสอนคือ สิ่งที่เรียนจะทำได้ภายหลังจากที่ผู้เรียนเรียนจบแล้ว โดยเป้าหมายจะบอกพฤติกรรมสุดท้ายอันเป็นผลจากการเรียนภายในหน่วยนั้นๆเป้าหมายของการเรียนการสอนนั้นอาจมาจากเป้าหมายทั้งหมดที่ตั้งไว้ตามความต้องการของหลักสูตรจากประสบการณ์ที่ได้รับจากปัญหาการเรียนรู้อันของนักเรียนในชั้นเรียนในชั้นเรียน จากการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญ หรือ จากความต้องการของผู้เรียนเอง การกำหนดเป้าหมายมีไว้เพื่อ

1.1 เพื่อพิจารณาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนในเนื้อหาที่จัดขึ้น

1.2 เพื่อพิจารณาถึงความชำนาญของผู้ที่จะจัดระบบการเรียนการสอน ที่มีทั้งด้าน เนื้อหาและการออกแบบการเรียนการสอน

1.3 เพื่อการกำหนดเป้าหมายที่สัมพันธ์กับเนื้อหา

2. วิเคราะห์การเรียนการสอน (Conducting an Instructional Analysis)

การวิเคราะห์การเรียนการสอนเป็นกระบวนการอันเป็นผลเนื่องมาจากการกำหนดทักษะย่อยที่เหมาะสมที่ผู้เรียนต้องกระทำ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งทักษะย่อยโดยตัวมันเองและบางทีอาจไม่มีความสำคัญ ในตัวเองในแง่ของผลลัพธ์ของการเรียนแต่ผู้เรียนจะต้องสามารถทำได้ ทั้งนี้เพื่อที่จะก้าวไปเรียนในทักษะที่สูงขึ้น

การวิเคราะห์การเรียนการสอนในแง่ของเป้าหมายมี 2 ชั้น คือ

2.1 แยกแยะประโยชน์ของเป้าหมายตามการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

2.2 ใช้ข้อมูลวิเคราะห์กระบวนการเพื่ออธิบายอย่างละเอียดต้องทำเพื่อแสดงว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของการเรียน

3. กำหนดพฤติกรรมก่อนการเรียนและลักษณะของผู้เรียน (Identifying Entry Behaviors and Characteristics)

เป็นการกำหนดความรู้และทักษะพื้นฐานเฉพาะของผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มการเรียนการสอนเป็นการกำหนดไปเลยว่าผู้เรียนต้องทำอะไรบ้างก่อนที่จะเริ่มการเรียนการสอน โดยไม่ใช่เพียงแต่การจรายการของสิ่งที่ผู้เรียนทราบหรือสามารถทำได้เท่านั้น แต่เป็นการกำหนดลงไปว่าผู้เรียนจะต้องทำอะไรบ้างก่อนการเริ่มการเรียนการสอน รวมไปถึงการวิเคราะห์ลักษณะโดยทั่วไปของผู้เรียนซึ่งอาจจะมีความสำคัญสำหรับการที่จะนำไปพิจารณาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย โดยกระบวนการที่ใช้ในการกำหนดพฤติกรรมก่อนการเรียนนี้จะสัมพันธ์โดยตรงกับกระบวนการวิเคราะห์การเรียนการสอน

4. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Writing Performance Objectives)

เป็นการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนการสอนแล้ว ซึ่งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจะได้รับการวิเคราะห์การเรียนการสอน โดยอย่างน้อยวัตถุประสงค์หรือมากกว่านั้นสามารถที่จะนำมาเขียนสำหรับแต่ละทักษะที่กำหนดการวิเคราะห์ การเรียนการสอนด้วย ซึ่งอาจจะรวมไปถึงการฝึกทักษะที่กำหนดในลักษณะของพฤติกรรมก่อนการเรียน โดยเหตุผลสำคัญมากในการที่จะต้องมียุทธศาสตร์สำหรับพฤติกรรมก่อนเรียนก็คือ ยุทธศาสตร์เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาข้อสอบ ทั้งนี้ข้อสอบควรจะต้องเขียนเพื่อประเมินทักษะอันเป็นพฤติกรรมก่อนเรียนที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรมประกอบด้วย ทักษะหรือ พฤติกรรมเงื่อนไขและเกณฑ์

5. พัฒนาข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ (Developing Criterion-Referenced Test

Items)

เป็นข้อสอบที่ใช้วัดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คือ ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งข้อสอบลักษณะนี้ใช้เพื่อ

5.1 ทดสอบและประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียน

5.2 เสนอข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

โดยผลจากข้อสอบแบบอิงเกณฑ์จะช่วยให้ผู้สอนได้ทราบว่าผู้เรียนสามารถบรรลุผลสำเร็จในวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนแต่ละข้อได้ดีเพียงใดและนอกจากนี้ยังชี้ให้ผู้ออกแบบการเรียนการสอนแต่ละข้อได้ดีเพียงใดและนอกจากนี้ยังชี้ให้ผู้ออกแบบการเรียนการสอนทราบว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอนใด ที่ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างดีและองค์ประกอบใดที่จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ที่ใช้อยู่มี 4 ประเภทคือ

1. Entry behavior test ใช้วัดทักษะของผู้เรียนก่อนจะเรียน ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนของนักเรียน

2. Pretest เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดทักษะต่างๆที่ครูจะทำการสอนและไม่จำเป็นต้องนำผลการทดสอบไปเปรียบเทียบกับผลการทดสอบหลังเรียน แต่เพื่อจะดูผู้เรียนว่าสามารถแสดงทักษะใดได้บ้าง ก็สามารถตัดทักษะนั้นได้ ถ้าเนื้อหาที่จะสอนเป็นเรื่องใหม่ก็ไม่ต้องทดสอบก่อนเรียนก็ได้

3. Embedded test แบบทดสอบนี้ใช้เพื่อทดสอบหลังจากการเรียนการสอนในวัตถุประสงค์นั้น เพื่อให้ข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไข

4. Posttest เป็นแบบทดสอบหลังเรียน จะเป็นการประเมินวัตถุประสงค์ทุกข้อ โดยเฉพาะเน้นที่การวัดวัตถุประสงค์ปลายทาง และบอกให้ผู้สอนทราบจุดบกพร่องของการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์จากข้อสอบที่วัดทักษะย่อยในแบบทดสอบหลังเรียน

6. พัฒนายุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Developing an Instructional Strategy)

ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน คือ ส่วนประกอบของวัสดุการเรียนการสอนและกระบวนการที่ใช้ร่วมกับวัสดุ เพื่อจะได้ดึงพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนออกมาโดยมีส่วนประกอบ 5 ส่วน คือ

6.1 กิจกรรมก่อนการเรียนการสอน มีปัจจัย คือ การจูงใจ วัตถุประสงค์และ กิจกรรมก่อนการเรียน

6.2 การนำเสนอเนื้อหา โดยคำนึงถึงลำดับเนื้อหา ขนาดของหน่วยการเรียนรู้ การสอนการนำเสนอเนื้อหา ตัวอย่าง

6.3 การมีส่วนร่วมของผู้เรียน ใช้การฝึกหัด การให้ผลย้อนกลับ

6.4 การทดสอบใช้การทดสอบพฤติกรรมก่อนการเรียนรู้ การทดสอบก่อนเรียน การทดสอบระหว่างเรียน การทดสอบหลังเรียน

6.5 กิจกรรมติดตามผล โดยการซ่อมเสริมและการเสริมความรู้

7. พัฒนาและเลือกสื่อการเรียนการสอน (Developing and Instructional Materials)

ในกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนนั้นสิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดก็คือ การเลือกสื่อการสอนเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาข้อมูลให้แก่ผู้เรียน ซึ่งในการเลือกสื่อการสอนนั้นมีปัจจัยอยู่หลายปัจจัยด้วยกันที่น่าจะนำมาพิจารณาก็คือ

7.1 การเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับประเภทของกิจกรรมของการเรียนการสอน

7.2 ความสะดวกในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

7.3 ความสามารถของผู้ออกแบบในการผลิตสื่อที่มีรูปแบบเฉพาะ

7.4 ความยืดหยุ่น ความคงทน และความเหมาะสมของสื่อ

7.5 ความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อชนิดอื่น

8. ออกแบบและทำการประเมินผลย่อย (Design and Formative Evaluation)

การประเมินผลย่อยเป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนใช้ในการเก็บข้อมูลทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้อ้างกล่าว ไปปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยจุดเน้นของการประเมินผลย่อยนี้ก็คือการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งมีขั้นตอนหลักอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

8.1 การประเมินแบบหนึ่งต่อหนึ่ง

ในขั้นนี้ผู้ออกแบบการเรียนการสอนจะทำงานร่วมกันกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยอาจจะเป็นผู้เรียนซึ่งเป็นตัวแทนของประชากรจำนวน 3 คนหรือมากกว่านั้นก็ได้ ทั้งนี้เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขสื่อการสอน โดยการทดสอบในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะแยกแยะและจัดข้อผิดพลาดในการเรียนการสอนให้ได้มากที่สุด พร้อมทั้งขั้นนี้ก็ต้องการที่จะได้รับปฏิกิริยาจากผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาด้วย

8.2 การประเมินแบบกลุ่มเล็ก

เพื่อกำหนดประสิทธิผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังจากการประเมินหนึ่งต่อหนึ่ง เพื่อชี้ให้เห็นสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหาของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนอาจมีในขณะที่เรียน และเพื่อกำหนดว่าผู้เรียนสามารถใช้ชุดการสอนโดยปราศจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้ และตัวแทนที่นำมาทดสอบก็ควรเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 ถึง 20 คน ข้อมูลที่ได้เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน

8.3 การประเมินผลภาคสนาม

อยู่ในขั้นสุดท้ายของการประเมินผลย่อยโดยการใช้สถานการณ์การเรียนที่คล้ายหรือใกล้เคียงกับสภาพความจริงที่ใช้สื่อการเรียนการสอนมากที่สุด เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงหลังจากการประเมินผลกลุ่มเล็ก และการเรียนการสอนจะจัดในสภาพการณ์ที่เตรียมได้หรือไม่ นำไปทดลองกับตัวแทนของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน

9. การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน (Revising Instructional Materials)

ในการปรับปรุงแก้ไขสื่อการเรียนการสอนที่ควรพิจารณาที่เป็นพื้นฐานอยู่ 2 ประการ คือ

9.1 การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเนื้อหาสาระหรือเนื้อหาของสื่อการเรียนการสอนที่จะทำให้เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนมีความแม่นยำหรือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9.2 การเปลี่ยนแปลงประเภทที่สอนนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการที่ใช้ในการสื่อการสอนของเรา

10. การประเมินผลรวม (Summative Evaluation)

การประเมินผลรวม หมายถึงการออกแบบ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการตีความข้อมูล เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนให้โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะดูแลคุณค่าของการเรียนการสอนนั้น ในการประเมินผลรวมผู้ประเมินจะต้องมีวัตถุประสงค์ต่างๆไว้ให้พร้อม ผู้ประเมินจะวิเคราะห์วัสดุเหล่านี้ในแง่ ความครอบคลุมของเนื้อหา วัตถุประสงค์ และความสัมพันธ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบกับวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ก็จะต้องมีการทดสอบคู่มือครูดัวย โดยผู้ประเมินจะต้องจัดให้ครูผู้สอนที่ไม่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบได้ใช้สื่อการสอนกับผู้เรียนที่เป็นประชากรกลุ่มเป้าหมาย

3. ชุดการสอนแบบรายบุคคล

มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของชุดการสอนแบบรายบุคคลไว้หลากหลาย เช่น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523:118) ได้ให้ความหมายชุดการสอนรายบุคคลไว้ว่า เป็นชุดการสอนที่จัดไว้ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามคำแนะนำที่ระบุไว้ ถ้าสงสัยในตอนใดก็ถามครูผู้สอนได้ ผู้เรียนสามารถปรึกษากันระหว่างเรียนได้ ผู้เรียนอาจนำไปศึกษานอกเวลาเรียนหรือนำไปศึกษาที่บ้านได้โดยมีผู้ปกครองหรือบุคคลากรอื่นคอยแนะนำให้ความช่วยเหลือได้

กาญจนา เกียรติประวัตติ (2524:60-61) ได้ให้ความหมายชุดการสอนรายบุคคลไว้ว่า เป็นชุดการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามลำพัง ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถการเรียนรู้ในเวลาที่แตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนสามารถทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองได้ตลอดเวลา และสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีชุดการสอนนี้จะพัฒนาความรับผิดชอบผู้เรียน

จากการศึกษาความหมายของชุดการสอนพอสรุปได้ว่า ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง ผู้เรียนเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการสอน ซึ่งสามารถศึกษาได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เมื่อศึกษาจบตามขั้นตอนผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ด้วยตนเอง

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ผู้ศึกษาได้เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ดังต่อไปนี้

4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ (อ้างในธารา เครือละม้าย ,2541) ดังนี้

เบนจามิน (Benjamin B. Wolman) ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ตามความต้องการหรือตามแรงจูงใจ

วิกเตอร์ (Victor H. Vroom) ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจในงานว่าเป็น เป็นผลที่ได้จากการที่บุคคลได้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานที่ตนทำ ความพึงพอใจในงานหรือทัศนคตินั้นเป็นคำที่ใช้แทนกันได้ และทัศนคติในทางลบจะแสดงให้เห็นถึงความไม่พึงพอใจในงาน

คาร์เทอร์ (Carter V. Good) ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจในงานว่าเป็นระดับความพึงพอใจที่มีต่องานซึ่งเกิดขึ้นจากความสนใจ และทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสภาพการทำงาน

ธารา เครือละม้าย ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจในงานว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพของจิตใจหรือท่าทีของจิตใจหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อลักษณะงานรวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับงานซึ่งสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับขวัญของบุคคลนั้นด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจในงานใดงานหนึ่งซึ่งมีทัศนคติที่ดีต่องานนั้นๆ เมื่องานตอบสนองความต้องการ ความพอใจของบุคคลกลุ่มหนึ่งและความพึงพอใจเป็นเกณฑ์อย่างหนึ่งสำหรับวัดคุณภาพของงานอีกด้วย

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานส่วนใหญ่เป็นทฤษฎีการจูงใจ ทฤษฎีที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย มีดังนี้

ทฤษฎีของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีความต้องการ (need theory) เน้นถึงสิ่งที่มีมนุษย์ส่วนใหญ่ต้องการจะได้รับ โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐาน ความต้องการด้านความมั่นคงความปลอดภัย ความต้องการเป็นเจ้าของ ความต้องการเป็นที่ยอมรับและความต้องการประสบความสำเร็จ ตามลำดับ ความต้องการประสบความสำเร็จถือเป็นความต้องการสูงสุดของบุคคล

ทฤษฎีของลอว์เลอร์ เป็นทฤษฎีความเที่ยงธรรมหรือความเสมอภาค (equity theories) ที่เน้นความพึงพอใจซึ่งตัดสิน โดยการเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับสิ่งที่ควรจะได้รับกับสิ่งที่ได้รับ

ทฤษฎีของเฮิร์ชเบิร์ก เป็นทฤษฎี 2 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบแรกเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในงาน เช่น ความก้าวหน้าในงาน การยอมรับนับถือในความสามารถจากผู้อื่น ความรับผิดชอบในงาน เป็นต้น ส่วนองค์ประกอบที่สองเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน เช่น ความไม่มั่นคงในงาน เงินเดือน สภาพการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเกิดขึ้นได้หลังจากบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนต้องการหรือคาดหวัง แต่หากไม่เป็นไปตามความต้องการก็จะเป็นความไม่พึงพอใจ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนพันธ์ คอนโคตร (2550) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสน่หา จังหวัดนครปฐม จำนวน 46 คน จากการศึกษาพบว่า ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ $80.16/80.10$ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $80/80$ ผลการเรียนรู้ก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัญญาภัทร มหายศนันท์ (2547) ได้ศึกษา การสร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นของเรา สำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านเป่าวิทยาคาร จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มประชากรคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 23 คน โดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้จำนวน 4 ศูนย์การเรียนรู้ แบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 40 ข้อ จากการศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอน ได้ค่าเท่ากับ $85.76/85.21$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

นฤนาท ลำพงษ์เหนือ (2532) ได้สร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาความพร้อมทางด้านภาษาไทยสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน พบว่านักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โคนสามารถทำแบบประเมินความพร้อมภายหลังเรียนในเรื่อง การจำแนกความแตกต่างของตัวอักษร โดยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 90.66, 91.33, 97.33 ตามลำดับ แสดงว่าชุดการสอนนี้มีคุณภาพและสามารถพัฒนาความพร้อมทางด้าน การอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนได้ดี

ปานศิริ รุ่งรัมย์ (2533) ได้สร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ ในเรื่องการสังเกตและจำแนกสิ่งของต่างๆตามลักษณะรูปร่าง ขนาด และสี พบว่าคะแนนผลการทดสอบความพร้อมก่อนและหลังความฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1

ศิริพร สล่าปิ่น (2535) ได้สร้างชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นเด็กเล็ก พบว่า นักเรียนชอบที่จะเรียนด้วยชุดการสอนเพราะมีกิจกรรมการเรียนและสื่อการสอนที่หลากหลาย ผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างน่าพอใจ และผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1

จรัส โฉม ชมพูนมิ่ง (2546) ได้พัฒนาชุดการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำหรับนักเรียน พบว่า นักเรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อของหน่วยการเรียนรู้รวมเฉลี่ยได้เท่ากับ 84.58% นั่นคือ ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ $100/84.58$ ซึ่งถือได้ว่าชุดการสอนนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระในการพัฒนาชุดการสอนครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน โดยมีวิธีดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 27 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับใช้ประกอบการศึกษา ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พุทธประวัติ จำนวน 4 แผน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน
3. ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 เล่ม ได้แก่
เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา
เล่มที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ

เล่มที่ 3 เรื่อง ชาดก

เล่มที่ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

มีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือประกอบการศึกษา ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตร

2.1.2 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา เพื่อทำความเข้าใจและจำแนกเนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน และจุดประสงค์การเรียนรู้

2.1.3 กำหนดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน และช่วยทำให้ชุดการสอนน่าสนใจมากขึ้น

2.1.4 วิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และจุดประสงค์การเรียนรู้จากคำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.1.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้เพื่อจัดแบ่งเนื้อหาแสดงลำดับเรื่อง

2.1.6 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2.1.7 การปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับร่างที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และรับคำแนะนำและแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้ศึกษาได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตร

2.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ สำหรับเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบที่มีคุณภาพ

2.2.3 ศึกษาเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2.4 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อสร้างแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2.5 กำหนดรูปแบบและสร้างแบบทดสอบในที่นี้ กำหนดแบบทดสอบเป็น แบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เนื่องจากมีความเหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหาตามตัวชี้วัดของหลักสูตร จำนวน 40 ข้อ จากนั้นนำไปให้ นางศักดิ์ศรี จริยาคุณา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนวัดจันเสน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ของการใช้ภาษา การเขียน คำถาม และตัวเลือก แล้วจึงนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ

2.2.6 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Comgruence) (IOC) ซึ่งได้ระดับค่าเฉลี่ย 1.00 และข้อเสนอแนะไปปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้กับนักเรียน

2.2.7 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจันเสน ที่เรียนเรื่องนี้มาแล้ว มาวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจการจำแนก (r) โดยกำหนดค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจการจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป เป็นข้อสอบที่ใช้ได้ จำนวน 30 คน ทำแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ แล้วนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ พบว่าแบบทดสอบมีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.23 – 0.80 และค่าอำนาจการจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.73 และค่าความเชื่อมั่น 0.34 แล้วเลือกข้อสอบไว้จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ชุดการสอน

2.3.1 ศึกษาหลักสูตร และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องในด้านหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กระบวนการเรียนการสอน

2.3.2 คัดเลือกเนื้อหาหรือหน่วยการเรียนรู้ที่เห็นว่าเป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูและเพื่อเป็นการเสริมการจัดการเรียนการสอน

2.3.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

2.3.4 กำหนดหน่วยการเรียนรู้

2.3.5 วางแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบตามหลักการและลำดับขั้นตอนในการสร้างชุดการสอนว่าควรจัดกิจกรรมและเนื้อหาในรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและคาบเวลาที่กำหนดไว้ โดยวางโครงเรื่องที่เขียนเป็นลำดับก่อนหลังจากนำไปหาหาก

2.3.6 การผลิตชุดการสอนตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

2.3.7 นำชุดการสอนที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การใช้สื่อการสอน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ

ความถูกต้องตามหลักการสร้างความครอบคลุมเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อมูลกับจุดประสงค์และสำนวนภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3.8 นำชุดการสอนที่ปรับปรุงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหนองตะโกที่เป็นกลุ่มย่อย แบบเดี่ยว(1:3) ซึ่งมีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน

2.3.9 นำชุดการสอนที่ปรับปรุงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหนองตะโกที่เป็นกลุ่มย่อย (1:10) ซึ่งมีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน นำข้อมูลจากการทดลองนำมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.3.10 นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มสนาม โดยใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน จำนวน 27 คน

ผู้ศึกษาได้สรุปการใช้ชุดการสอน โดยสรุปขั้นตอนต่างๆ ในการใช้ดังนี้

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนใช้สำหรับสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ มีขั้นตอนดังนี้

2.4.1 กำหนดเป้าหมายของความพึงพอใจที่ต้องการวัดให้ชัดเจน โดยกำหนดว่าจะวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ

2.4.2 กำหนดโครงสร้างของคำถาม ซึ่งผู้ศึกษากำหนดเป็นข้อคำถามแบบมาตร
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับของ Likert มีคะแนนดังนี้

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด	5	คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก	5	คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง	5	คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย	5	คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด	5	คะแนน

ดังนี้

และได้นำมาคำนวณค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์การแบ่งความหมายของข้อมูลมีค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	แปลผล
4.51 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 – 4.50	เห็นด้วยมาก
2.51 – 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
1.51 – 2.50	เห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.4.3 เขียนแบบสอบถามฉบับร่างตามโครงสร้างที่ครอบคลุมเนื้อหา

ข้อที่ควรปรับปรุง

2.4.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยจำนวน 10 คน นำผลมาวิเคราะห์

จำนวน 27 คน สรุปข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ

ดังนี้

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีรายละเอียด

1. นำชุดการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับ
ระดับความคิดเห็นในแต่ละด้าน

สมบูรณ์

2. รวบรวมข้อมูลจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ มาแก้ไข ปรับปรุงให้มีความ

ทดลองใช้

3. นำชุดการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ปรับปรุงชุดการสอนจากข้อมูลการ

4. นำชุดการสอนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการทำใบกิจกรรมและ
แบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอน

5. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนิการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 3.2 ผู้ศึกษาคำเนิการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 3.3 ทดสอบหลังเรียน(Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 3.4 นำกระดาษคำตอบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาตรวจให้คะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ
- 3.5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลการทดสอบก่อนเรียน ใบบกกิจกรรม การทดสอบหลังเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ มาหาประสิทธิภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 4.1 วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 50 %
- 4.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้สถิติแบบ t-test
- 4.4 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน โดยคิดค่าเฉลี่ย (\bar{X})

สูตรการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) มีสูตรดังนี้ (นิภา เมธาวีชัย, 2526)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} คือ คะแนนเฉลี่ย

$\sum fx$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีสูตรดังนี้ (พิศเพลิน เขียวหวาน, 2527: 161)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ คือ ผลรวมของคะแนน

$\sum x^2$ คือ ผลรวมของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

N คือ จำนวนนักเรียน

3. ค่าสถิติที (t-test) สำหรับการทดลองกับนักเรียนกลุ่มเดียว มีการวัดก่อนและหลังการทดลอง ใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541: 193)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ	t	=	คือ ค่า (t -test)
	N	=	จำนวนนักเรียน
	D	=	ผลต่างคะแนนสอบหลังเรียนและก่อนเรียน

$$\sum D = \text{ค่าผลรวมของคะแนนความแตกต่างการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน}$$

$$\sum D^2 = \text{ค่าผลรวมของคะแนนความแตกต่างยกกำลังสองของทุกคน}$$

4. การหาค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ใช้สูตรดังนี้

$$E_1/E_2 = 80/80$$

สูตรที่ 1 การหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ ใช้สูตรดังนี้ (ชัยงค์ พรหมวงศ์, 2538)

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 = คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ

$$\sum x = \text{คือ ค่าคะแนนรวมของแบบฝึกหัด}$$

A = คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน

N = คือ จำนวนนักเรียนที่เข้าสอบ

สูตรที่ 2 การหาค่าประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ ใช้สูตรดังนี้

$$E_2 = \frac{\sum f}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2 คือ ค่าประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์

$\sum f$ คือ คะแนนรวมของการทดสอบหลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเรียน

N คือ จำนวนนักเรียนที่เข้าสอบ

5. การหาค่าความเที่ยงเชิงเนื้อหา (IOC) ใช้สูตรดังนี้(บุญเชิด ภิญโญนนต์พงศ์, 2527)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนการตรวจสอบของผู้เกี่ยวข้อง

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6. การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ ใช้สูตรดังนี้(วินัย รังสินันท์, 2534)

$$p = \frac{H + L}{N}$$

เมื่อ p คือ ความยากง่ายของแบบทดสอบ

- H คือ จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง
 L คือ จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มต่ำ
 N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด

7. การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ใช้สูตรดังนี้(วินัย รั้งสินันท์ , 2534)

$$r = \frac{H - L}{N_H \cdot \text{หรือ} \cdot N_L}$$

- เมื่อ r คือ ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
 H คือ จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
 L คือ จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N_H คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

N_L คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

8. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของ Kuder Richardson(วินัย รั้งสินันท์ , 2534)

สูตร $r_{KR-21} = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{x}(K-\bar{x})}{Ks^2} \right\}$

เมื่อ r_{KR-21} คือ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

K คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

\bar{x} คือ คะแนนเฉลี่ยของคะแนนสอบ

s^2 คือ ค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบ

9. ค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตรดังนี้ (วินัย รังสินันท์, 2534)

$$S^2 = \frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(n-1)}$$

เมื่อ S^2 คือ ค่าความแปรปรวนของคะแนน

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด

f คือ ความถี่ของคะแนน

x คือ คะแนน

Σ คือ ผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้วัตถุประสงค์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

ในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการหาประสิทธิภาพกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มตัวอย่าง มีลำดับการทดลองดังนี้

1.1 การทดลองแบบเดี่ยว (1 : 3)

ผู้ศึกษาได้นำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหนองตะโก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 3 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ผลการทดลองดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบเดี่ยว

เล่มที่	E_1	E_2
1	62.50	75.50
2	68.42	72.50
3	75.00	77.50
4	73.68	85.00
รวมเฉลี่ย	69.90	77.66

จากตารางที่ 4.1 นักเรียนจำนวน 3 คน ตอบใบกิจกรรมชุดการสอนทั้ง 4 เล่มได้ ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 69.90 และทำแบบทดสอบหลังเรียนทั้ง 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 77.66

1.2 การทดลองกับกลุ่มย่อย (1 : 10)

ผู้ศึกษาได้นำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหนองตะโก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 10 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียน เก่ง ปานกลาง และ อ่อน คละกัน ในอัตราส่วน 3:4:3 ผลการทดลองดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบกลุ่มย่อย

เล่มที่	E_1	E_2
1	71.21	82.50
2	81.82	80.00
3	84.85	77.50
4	93.94	85.00
รวมเฉลี่ย	82.96	81.25

จากตารางที่ 4.2 นักเรียนจำนวน 10 คน ตอบใบกิจกรรมชุดการสอนทั้ง 4 เล่มได้ ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 82.96 และทำแบบทดสอบหลังเรียนทั้ง 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 81.25

1.3 การทดลองกับกลุ่มสนาม (1 : 27)

ผู้ศึกษาได้นำชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พุทธประวัติ ที่ผ่านการทดลองแบบเดี่ยว(1:3) แบบกลุ่มย่อย (1:10) แล้วมาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 27 คน ผลการทดลองดัง ตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
กับกลุ่มสนาม

เล่มที่	E_1	E_2
1	89.38	85.00
2	68.79	78.50
3	84.92	87.50
4	88.47	84.00
รวมเฉลี่ย	82.89	83.75

จากตารางที่ 4.3 นักเรียนจำนวน 27 คน ตอบใบกิจกรรมชุดการสอนทั้ง 4 เล่มได้ ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 82.89 และทำแบบทดสอบหลังเรียนทั้ง 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 83.75 ประสิทธิภาพของชุดการสอนระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ เท่ากับ $82.89 / 83.75$ แสดงว่า ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ $80 / 80$

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อและทดสอบหลังเรียน(Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ดังผลการประเมินดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

	N	\bar{x}	S.D.	t
ก่อนเรียน	27	14.11	4.58	10.11
หลังเรียน	27	21.19	2.96	

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังรายละเอียดแสดงในภาคผนวก ซ ตารางที่ 8

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังผลการประเมินดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนชอบชุดการสอนเรื่อง พุทธประวัติ	4.59	มากที่สุด
2. นักเรียนอ่านชุดการสอนเรื่อง พุทธประวัติแล้ว มีความรู้	4.74	มากที่สุด
3. นักเรียนอ่านแล้วรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน	4.37	มาก
4. นักเรียนเรียนจากชุดการสอนนี้แล้วอยากอ่านหนังสือเล่มอื่นมากขึ้น	4.30	มาก
5. นักเรียนมีความต้องการอ่านหนังสือแบบนี้อีก	4.41	มาก
6. นักเรียนอ่านชุดการสอนนี้แล้วมีความเข้าใจในเนื้อหาเป็นอย่างดี	4.81	มากที่สุด
7. นักเรียนชอบตัวหนังสือในชุดการสอน	4.56	มากที่สุด
8. นักเรียนชอบใบกิจกรรมท้ายบทเรียน	4.78	มากที่สุด
9. นักเรียนชอบภาพประกอบในชุดการสอน	4.85	มากที่สุด
10. นักเรียนอ่านชุดการสอนแล้วสามารถทำแบบทดสอบได้	4.70	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 ผลจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างรายบุคคลพบว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่มีความพึงพอใจต่อชุดการสอนในระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ระหว่าง 4.30 – 4.85

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุป

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

- 1.1.1 เพื่อพัฒนาชุดการสอนเรื่อง พุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้และหลังใช้ชุดการสอนเรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 1.1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2 วิธีดำเนินการ

1.2.1 ประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 27 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พุทธประวัติ จำนวน 4 แผน
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน
- 3) ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 เล่ม
ได้แก่

เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

เล่มที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ

เล่มที่ 3 เรื่อง ชาดก

เล่มที่ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

1.2.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล

- 1) นำชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน ตามรายการประเมินชุดการสอน
- 2) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
- 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดการสอน จำนวน 4 แผน
- 4) ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 5) ผู้ศึกษาดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดการสอน
- 6) ทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับการสอบก่อนเรียน
- 7) ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ
- 8) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ
- 9) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 50 %
- 2) หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยนำคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาเปรียบเทียบหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร $E1/E2 = 80:80$
- 4) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และหลังเรียนโดยใช้สถิติแบบ t-test

5) สรุปผลการประเมินความพึงพอใจจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนโดยคิดค่าเฉลี่ย (\bar{X})

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.1 ผลการประเมินชุดการสอนของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ให้ความเห็นโดยสรุปว่าชุดการสอนมีความสอดคล้อง สมควรนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 4 เล่ม ได้แก่

เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

เล่มที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ

เล่มที่ 3 เรื่อง ชาดก

เล่มที่ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

1.3.2 ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.89 / 83.75 สูงกว่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ที่กำหนดไว้

1.3.3 หลังจากการเรียนรู้ด้วยชุดการสอน นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ มีค่าเฉลี่ย คือ 4.61

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษาขอเสนอผลการอภิปรายตามลำดับดังนี้

2.1 ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ให้เป็นชุดการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ได้รับการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยผู้ศึกษาได้วิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ ตลอดจนศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วางแผนการจัดทำชุดการสอนและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านรูปเล่ม การจัดรูปแบบ ความเหมาะสมของภาพ เนื้อหา และประโยชน์ที่ได้รับ เมื่อได้รับข้อเสนอแนะก็นำมาปรับปรุงชุดการสอนจนมีความสมบูรณ์

2.2 ผลการเรียนรู้ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 82.89 / 83.75 แสดงว่าชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษามีความเห็นว่าน่าจะเป็นผลมาจาก

2.2.1 ชุดการสอนได้ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2 ชุดการสอนได้ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มย่อยเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข จึงมีความสมบูรณ์เหมาะสมกับผู้เรียน

2.2.3 ชุดการสอนได้นำเสนอเนื้อหาตามลำดับ มีภาพประกอบทำให้หนังสือ น่าสนใจ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีใบกิจกรรมสำหรับตอบคำถามทำให้เกิดแรงกระตุ้นเพื่อจะได้ คະแนนสูงขึ้น

2.2.4 นักเรียนสามารถนำชุดการสอนไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยครูผู้สอนเป็น เพียงผู้คอยให้คำแนะนำในกรณีที่นักเรียนเกิดปัญหา จึงมีผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ มีอิสระทางความคิด เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถ รู้จักคิด รู้จักทำและแก้ไขปัญหาาร่วมกับ ผู้อื่นได้ นับเป็นการเสริมกำลังใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และการปฏิบัติ กิจกรรม ซึ่งเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้นักเรียนในการเรียน

ดังนั้น นักเรียนที่ได้เรียนจากชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพันธ์ คอนโคตร ซึ่งพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผลการสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่าเป็นผลมาจากการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสนใจใน การอ่านของเด็ก มีรูปภาพประกอบ และมีใบกิจกรรมในการเร้าความสนใจของนักเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 ก่อนนำชุดการสอนไปใช้ ควรศึกษาหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้เข้าใจให้ละเอียดถี่ถ้วนและปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุไว้ใน แผนการจัดการเรียนรู้

3.1.2 ควรจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อให้พร้อม และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์

3.1.3 ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุดครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ หรือ คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาเท่านั้น

3.1.4 ครูควรให้กำลังใจ และยกย่องชมเชยแก่นักเรียน ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

3.1.5 ครูควรจัดชุดการสอนให้มีในห้องเรียนในห้องสมุดอย่างเพียงพอเพื่อการส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน ส่งเสริมการหาความรู้ด้วยตนเอง และนักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาและพัฒนาต่อไป

3.2.1 ควรทำชุดการสอนให้ครบเนื้อหาในเรื่อง พระพุทธศาสนาทั้งหมด

3.2.2 ควรให้มีการพัฒนาชุดการสอนในเนื้อหาอื่นๆในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือกลุ่มสาระอื่นๆ

3.2.3 ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอนโดยวิธีอื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536) *ชุดการเรียนรู้การสอน* เชียงใหม่ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่
- กระทรวงศึกษาธิการ (2552) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กาญจนา เกียรติประวัติ (2524) *วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช
- จรัสโสม ชมพุ่มิ่ง (2546) “การสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการอ่านภาษาไทย
สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521) *ระบบสื่อการสอน* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
_____. (2523) “ชุดการสอนระดับประถมศึกษา” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอน
ระดับประถมศึกษา* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
_____. (2538) “การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อ
การสอนระดับประถมศึกษา* หน่วยที่ 8-15 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์นวกนก
- ชูศรี วงศ์รัตน์ (2541) *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ชนพันธ์ คอนโคตร (2550) “การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
และศาสน พิธีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ธรา เครือละม้าย (2541) “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวน
กองบัญชาการตำรวจนครบาล” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- นฤนาถ ลำพงษ์เหนือ (2532) “การสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาความพร้อมทางด้านการอ่าน
ภาษาไทยสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นิภา เมธาวีชัย (2526) *การประเมินผลการเรียน* ฝ่ายเอกสารตำราสถาบันราชภัฏธนบุรี

- บุญเชิด ภิญโญนันต์พงศ์ (2527) *การวัดผลประเมินผลการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ภาควิชา
พื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประหยัด จิระวรพงศ์ (2522) *เทคโนโลยี 301 เทคโนโลยีทางการสอน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
อักษรวัฒนา
- ปานศิริ รุ่งรัมย์ (2533) “การสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กก่อน
วัยเรียน” การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พิศเพลิน เขียวหวาน (2527) “สถิติวิจัยและประเมินผลการศึกษา” ใน *สถิติที่ใช้ในการวัดผล*
การศึกษา หน่วยที่ 4 ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วสันต์ อติศัพท์ (2525) *นวัตกรรมทางการศึกษา* ปัตตานี โครงการจัดตั้งสำนักเทคโนโลยีทาง
การศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- วินัย รังสินันท์ (2534) “การวิเคราะห์ข้อสอบ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสถิติวิจัยและการ*
ประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 11-15 กรุงเทพมหานคร สำนักเทคโนโลยีทาง
การศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมหญิง กลั่นศิริ (2525) *เทคโนโลยีทางการศึกษาเบื้องต้น* นครปฐม แผนกบริการกลาง
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศิริพร สล่าปิ่น (2535) “การสร้างชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็ก
นักเรียนชาวเขาชั้นเด็กเล็ก” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- โสภณา บุญยะกรัณพ (2549) “ผู้เรียนสำคัญตามพระราชบัญญัติศึกษา 2542” *วารสารสำนัก*
การศึกษา 24, 1 (กันยายน) : 10-12
- อดุลสิทธิ์ คิธรรมย์ (2548) “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชา
สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบร่วมมือแบบSTAD กับการ
เรียนปกติ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อัญญาศักร มหาศนันท์ (2547) “การสร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนเรื่องประเพณีท้องถิ่น
ของเรา สำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านป่าวิทยาคาร จังหวัดเชียงใหม่” การ
ค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินชุดการสอน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินชุดการสอน

1. ชื่อ นายประดิษฐ์ แก้วม่วง
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดจันเสน ต.จันเสน อ.ตาดลี จ.นครสวรรค์
 วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 1. ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนตั้งแต่ เดือน ตุลาคม 2533 ปัจจุบันดำรง ตำแหน่ง
 ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 2. รับผิดชอบด้านงานวิชาการกลุ่มทวารวดี(ตาดลี 5) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
 3. เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
2. ชื่อ นางวันเพ็ญ ศิริคง
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
 วุฒิการศึกษา กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 1. ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
 2. รับผิดชอบกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
3. ชื่อ พระใบฎีกาสัทธพันธ์ โสพิโก
 สถานที่ทำงาน วัดจันเสน ต.จันเสน อ.ตาดลี จ.นครสวรรค์
 วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นเอก
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 1. ครูสอนพระปริยัติธรรม ตั้งแต่ พ.ศ.2527 – ปัจจุบัน
 2. พระคู่สวด ตั้งแต่ พ.ศ.2527 – ปัจจุบัน
 3. พระปาฏิโมกข์ พ.ศ.2525 – ปัจจุบัน
 4. รองผู้อำนวยการสอนพระพุทธศาสนา ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดจันเสน

ที่ ศษ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่.....

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายดรณ พิศาลสังฆคุณ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา หลักสูตรและการสอนวิชาเอก สังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน จังหวัดนครสวรรค์ ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (พระพุทธศาสนา) ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

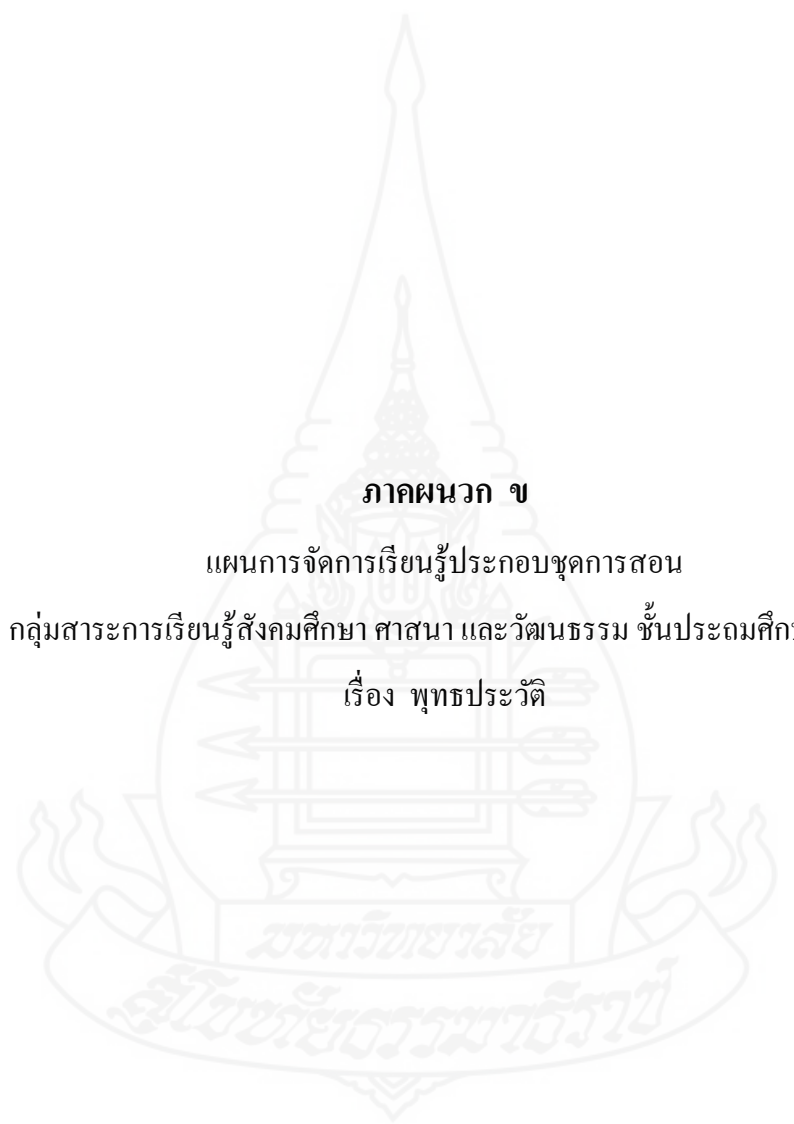
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา โทร. 0-2504-8505

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง พุทธประวัติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธประวัติ

เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นล้วนมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชนให้กระทำความดี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาได้
2. รู้และเข้าใจความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของพระพุทธศาสนาได้
3. เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน

4. สาระการเรียนรู้

ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของพระพุทธศาสนา

5. กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนนั่งสมาธิ 5 นาทีเพื่อเตรียมความพร้อม
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติ จำนวน 30 ข้อ
3. ครูและนักเรียนสนทนาถึงพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนอย่างไรบ้าง โดยนักเรียนร่วมกันอภิปราย
4. ครูให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียนและปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้
 - อ่านจุดประสงค์การเรียนรู้
 - ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - ศึกษาใบความรู้และลงมือปฏิบัติกิจกรรมลงในใบตอบกิจกรรม
 - ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ

- ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบและตรวจคำตอบใบกิจกรรม

5. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้ของบทเรียน

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. แบบทดสอบกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติ
2. ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ทดสอบก่อนและหลังเรียน	1. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน
2. สังเกตพฤติกรรม	2. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธประวัติ

เรื่อง พุทธประวัติ

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ศาสนาพุทธมีความสำคัญในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน การศึกษาประวัติของศาสนาพุทธจะทำให้เรามีความเข้าใจศาสนามากขึ้น สามารถปฏิบัติตนและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับประวัติของพระพุทธเจ้า
2. บอกเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ
3. เห็นคุณค่าและเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา

4. สาระการเรียนรู้

พุทธประวัติ

- ประสูติ
- ตรัสรู้
- การประกาศธรรมโปรดชฎิล
- โปรดพระเจ้าพิมพิสาร
- พระอัครสาวก
- ปรีณิพพาน

5. กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนนั่งสมาธิ 5 นาทีเพื่อเตรียมความพร้อม
2. ครูนำภาพประสูติ ตรัสรู้ และปรีณิพพานมาให้ให้นักเรียนดูและถามนักเรียนว่าเคยเห็นภาพนี้บ้างไหม โดยครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนช่วยกันตอบคำถาม เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
3. ครูให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียนและปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

- อ่านจุดประสงค์การเรียนรู้
- ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
- ศึกษาใบความรู้และลงมือปฏิบัติกิจกรรมลงในใบตอบกิจกรรม
- ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
- ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบและตรวจคำตอบใบกิจกรรม

4. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้ของบทเรียน

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ภาพประสูติ คริสต์ และประสูติพระนาง
2. ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 2 พุทธประวัติ

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ทดสอบก่อนและหลังเรียน	1. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน
2. สังเกตพฤติกรรม	2. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธประวัติ

เรื่อง ชาดก

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ชาดก หรือนิทานชาดก เป็นเรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติก่อนที่จะมาประสูติเป็นพระพุทธเจ้า นิทานชาดกนี้จึงนำมาใช้อบรมสั่งสอนถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้กับพุทธศาสนิกชนได้รู้ถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. รู้และเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับชาดกในพระพุทธศาสนา
2. เห็นคุณค่าและความสำคัญของชาดกในพระพุทธศาสนา
3. นำข้อคิดจากชาดกไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. สาระการเรียนรู้

1. กุฎิhusกชาดก
2. มหาอุกกุสชาดก

4. กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนนั่งสมาธิ 5 นาทีเพื่อเตรียมความพร้อม
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงชาดกที่เคยเรียนมาแล้วและสรุปถึงความหมายของชาดก
3. ครูถามนักเรียนถึงการปฏิบัติตนที่ดีของนักเรียนและการปฏิบัติตนไม่เหมาะสมขณะเป็นนักเรียน โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการตอบคำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
4. ครูให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียนและปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้
 - อ่านจุดประสงค์การเรียนรู้
 - ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - ศึกษาใบความรู้และลงมือปฏิบัติกิจกรรมลงในใบตอบกิจกรรม

- ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
- ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบและตรวจคำตอบใบกิจกรรม

5. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้ของบทเรียน

5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 3 ชาดก

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ทดสอบก่อนและหลังเรียน	1. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน
2. สังเกตพฤติกรรม	2. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธประวัติ

เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

พุทธศาสนิกชนที่ดีของศาสนาพุทธ ควรปฏิบัติตนตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ โดยเฉพาะการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนา ให้ถูกต้องเหมาะสมตามศาสนพิธี หรือพิธีกรรม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้
2. ปฏิบัติตนและเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. เห็นคุณค่าในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

3. สาระการเรียนรู้

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

- วันมาฆบูชา
- วันวิสาขบูชา
- วันอาสาฬหบูชา
- วันอัฐมีบูชา
- วันธรรมสวนะ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนนั่งสมาธิ 5 นาทีเพื่อเตรียมความพร้อม
2. ครูนำภาพการปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่นักเรียนเคยร่วมปฏิบัติ และสนทนาถึงวันสำคัญที่นักเรียนเคยร่วมกิจกรรมกับทางวัด โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการตอบคำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
3. ครูให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียนและปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้
 - อ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

- ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - ศึกษาใบความรู้และลงมือปฏิบัติกิจกรรมลงในใบตอบกิจกรรม
 - ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - ตรวจคำตอบแบบทดสอบและตรวจคำตอบใบกิจกรรม
4. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้ของบทเรียน
 5. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติ จำนวน 30 ข้อ
5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
1. ภาพการปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
 2. ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 4 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
 3. แบบทดสอบกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติ

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ทดสอบก่อนและหลังเรียน	1. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน
2. สังเกตพฤติกรรม	2. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม	
3. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	

ภาคผนวก ค

ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ

ชุดการสอน

เรื่อง พุทธประวัติ

ชุดที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จัดทำโดย
สุโขทัยธรรมมาภิบาล

โดย

นายดรุณ พิศาลสังฆคุณ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดจันเสน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา จัดขึ้นตามสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นสื่อการสอนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยชุดการสอนเล่มนี้ได้พยายามพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้มีความเข้าใจในบทเรียนที่ชัดเจนขึ้น โดยสอดแทรกเนื้อหา กิจกรรม และคำถามหลากหลายที่เน้นกระบวนการคิด พร้อมด้วยแบบทดสอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

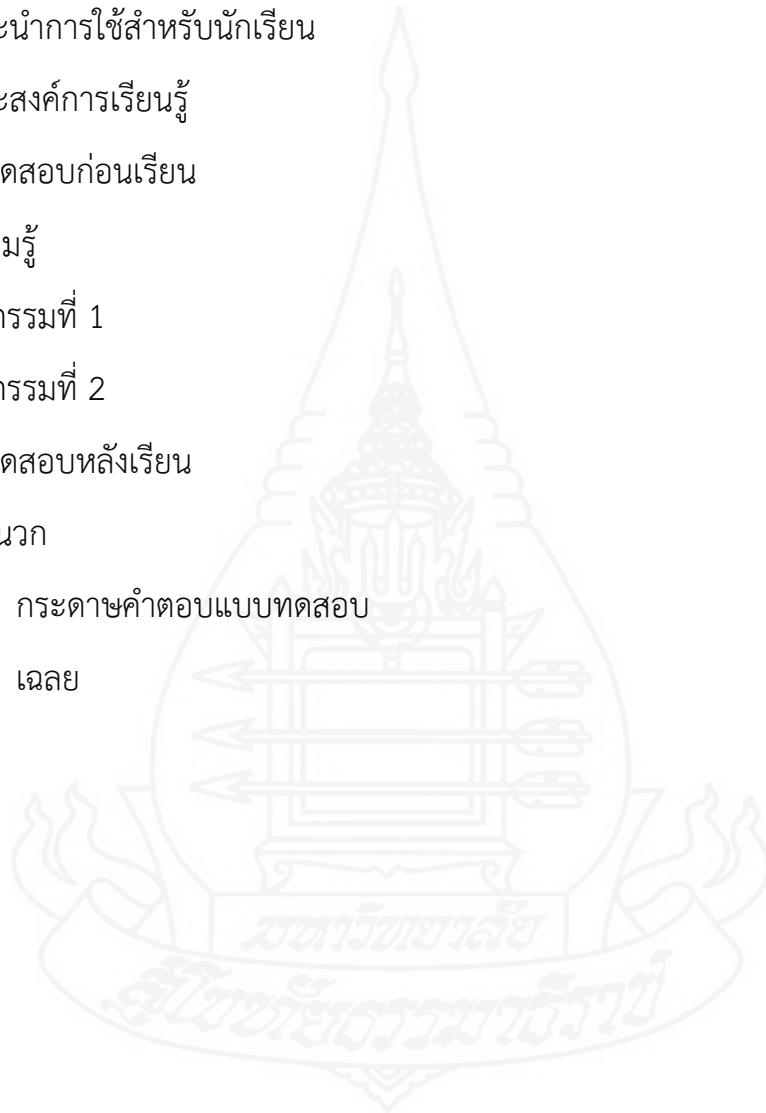
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา จะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องศึกษา

ดร.ณ พิศาลสังฆคุณ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน	1
จุดประสงค์การเรียนรู้	2
แบบทดสอบก่อนเรียน	3
ใบความรู้	5
ใบกิจกรรมที่ 1	8
ใบกิจกรรมที่ 2	9
แบบทดสอบหลังเรียน	10
ภาคผนวก	12
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	13
เฉลย	14

คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน

ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา นักเรียนควรปฏิบัติ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการสอน ดังนี้

1. ภายในชุดการสอนจะประกอบไปด้วย
 - 1.1 คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน
 - 1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.3 แบบทดสอบก่อนเรียน
 - 1.4 ใบความรู้
 - 1.5 ใบกิจกรรม
 - 1.6 แบบทดสอบหลังเรียน
 - 1.7 เฉลยใบกิจกรรม ใบคำถาม และแบบทดสอบ
2. ขณะเรียนปฏิบัติตามลำดับดังนี้
 - 2.1 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 2.2 นักเรียนศึกษาวิธีใช้ชุดการสอนและลงมือปฏิบัติกิจกรรม
 - 2.3 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 2.4 ตรวจสอบคำตอบและเฉลยใบกิจกรรมในภาคผนวกเพื่อวัดความรู้ความสามารถเมื่อเรียนเรื่องนั้นๆ
3. การวัดผลประเมินผลโดยครูผู้สอนจะประเมินจากการปฏิบัติกิจกรรมและการทำแบบทดสอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนเนื้อหาบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาได้
2. รู้และเข้าใจความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของพระพุทธศาสนาได้
3. เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา
คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกที่สุด

.....

1. หลักธรรมคำสอนของศาสนามาจากใครเป็นอันดับแรก

ก. สววก	ข. ศาสดา
ค. ครู อาจารย์	ง. บรรพบุรุษ
2. จุดมุ่งหมายที่สำคัญของศาสนาทุกศาสนาคือข้อใด

ก. การปฏิบัติพิธีกรรม	ข. ยึดมั่นในพระศาสดา
ค. สอนให้ทุกคนทำความดี	ง. บูชาสัญลักษณ์ของศาสนา
3. สาเหตุที่ทำให้คนเรามีการนับถือศาสนา คือ

ก. เพื่อยึดเป็นหลักดำเนินชีวิต	ข. กฎหมายบังคับให้นับถือ
ค. สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ	ง. นับถือตามบิดา มารดา
4. ข้อใด ไม่ใช่ องค์ประกอบของศาสนา

ก. ศาสดา	ข. คัมภีร์
ค. สววก	ง. ความเชื่อ
5. ธรรมจักร เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาใด

ก. พุทธ	ข. คริสต์
ค. อิสลาม	ง. พราหมณ์ - ฮินดู
6. สถาบันใดเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน

ก. ชาติ	ข. ศาสนา
ค. การศึกษา	ง. พระมหากษัตริย์
7. พุทธศาสนิกชน คือผู้ที่นับถือศาสนาใด

ก. พุทธ	ข. คริสต์
ค. อิสลาม	ง. พราหมณ์ - ฮินดู
8. พระรัตนตรัย หมายถึงข้อใด

ก. ศาสดา คัมภีร์ พิธีกรรม	ข. ประสูติ ตรัสรู้ ปรีนิพพาน
ค. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์	ง. ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

9. ศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือ ได้แก่ศาสนาใด

ก. พุทธ

ข. คริสต์

ค. อิสลาม

ง. พราหมณ์ – ฮินดู

10. วันใดเป็นประเพณีที่เกิดจากพระพุทธศาสนา

ก. วันขึ้นปีใหม่

ข. วันฉัตรมงคล

ค. วันรัฐธรรมนูญ

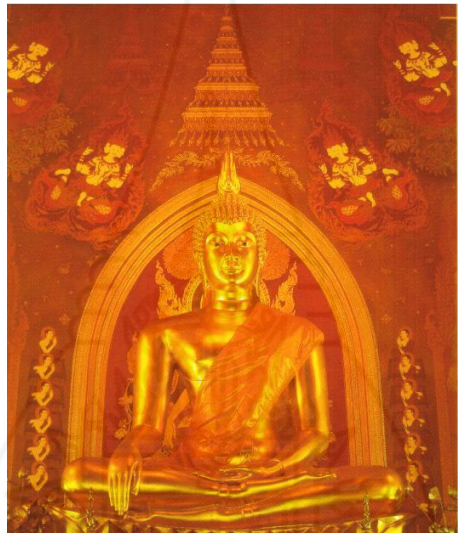
ง. วันตักบาตรเทโว

ใบความรู้

ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของศาสนา

ศาสนา คือ คำสั่งสอนของศาสดาที่เป็นผู้ประกาศศาสนา ประกอบไปด้วยหลักธรรม ความเชื่อ และลัทธิพิธี เพื่อยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิตศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคน และทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ สอนให้ทุกคนทำความดี และละเว้นจากการทำชั่ว

องค์ประกอบของศาสนา

ศาสดา

คือ ผู้ก่อตั้งศาสนา เช่น พระพุทธศาสนามี **พระพุทธเจ้า** เป็นศาสดา

คัมภีร์

คือ หลักธรรมคำสั่งสอน เช่น พระพุทธศาสนามี **พระไตรปิฎก**

สาวก

คือ ผู้เผยแผ่หรือผู้ปฏิบัติตาม เช่น พระพุทธศาสนามี **พระภิกษุ**

ศาสนสถาน

คือ สถานที่ประกอบพิธีกรรม เช่น พระพุทธศาสนามี วัด

พิธีกรรม

คือ การปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆ เช่น พระพุทธศาสนามี การเวียนเทียน

สัญลักษณ์

คือ เครื่องหมายแทนศาสนานั้นๆ เช่น พระพุทธศาสนามี ธรรมจักร เป็นสัญลักษณ์

ประเทศไทย มีสถาบันหลักอยู่ 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมจิตใจคนไทยทั้งชาติ ส่วนสถาบันศาสนา ถือว่าเป็นศูนย์รวมจิตใจของ พุทธศาสนิกชน

พุทธศาสนิกชน หมายถึง ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนา ที่มีความเลื่อมใส ศรัทธาใน พระรัตนตรัย อันได้แก่ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ พุทธศาสนิกชนเหล่านี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **ชาวพุทธ**

ปัจจุบันประเทศไทย มีประชากรทั้งประเทศนับถือพระพุทธศาสนาถึงร้อยละ 95 ส่วนอีกร้อยละ 5 ของประเทศนับถือศาสนาอื่นๆ ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงเป็นศาสนา **ประจำชาติไทย**

ศาสนาพุทธมีความสำคัญกับคนไทยหลายด้าน คือ

ด้านอุปนิสัย หลักคำสอนในพระพุทธศาสนา สอนให้คนไทยมีความกตัญญูกตเวที เคารพผู้ใหญ่ อ่อนน้อม และมีความเมตตา

ด้านสังคม คนไทยมีวัดเป็นศูนย์รวมในการปฏิบัติกิจกรรม ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กัน

ด้านประเพณีและวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆส่วนใหญ่มาจากพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีการทอดกฐิน ประเพณีตักบาตรเทโว งานอุปสมบท งานแต่งงานศพ หรือ งานสงกรานต์ เป็นต้น

ประโยชน์ของศาสนา

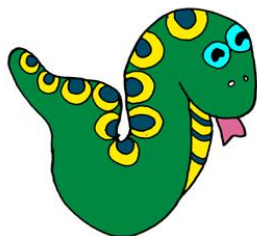
- ☀ ศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจของคน
- ☀ ศาสนาสอนให้คนทุกคนเป็นคนดี
- ☀ ศาสนาสอนให้คนเรามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ☀ ศาสนาสอนให้คนเรามีความรักความเมตตาต่อผู้อื่น
- ☀ ศาสนาสอนให้นำมาแก้ปัญหาและเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ใบกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความที่กำหนดให้ เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน

ศาสดา	คำภีร์	สาวก
พิธีกรรม	สัญลักษณ์	พระรัตนตรัย
พุทธศาสนิกชน		ศาสนสถาน

1. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ =
2. พระภิกษุ =
3. การเวียนเทียน =
4. พระพุทธเจ้า =
5. ธรรมจักร =
6. พระไตรปิฎก =
7. ชาวพุทธ =
8. วัด =

ใบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก ✕ หน้าข้อที่ผิด

- 1. ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือ
- 2. ศาสนาพุทธเท่านั้นที่สอนให้ทุกคนเป็นคนดี
- 3. ศาสนาสามารถนำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้
- 4. ศาสนา สอนให้คนมีอุปนิสัยอ่อนน้อมถ่อมตน และมีเมตตากรุณา
- 5. ประเพณีของไทยส่วนใหญ่รับอิทธิพลมาจากศาสนาคริสต์
- 6. วัดเป็นศูนย์รวมการปฏิบัติกิจกรรมของชาวพุทธ
- 7. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกิดจากคำสอนของศาสนา
- 8. การตักบาตรเทโว เป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่เกิดจาก
พระพุทธรูปศาสนา

ไม่ยากไปนะครับ

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา
คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุด

.....

1. ข้อใด ไม่ใช่ องค์ประกอบของศาสนา

ก. ศาสดา	ข. คัมภีร์
ค. สาวก	ง. ความเชื่อ
2. ธรรมจักร เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาใด

ก. พุทธ	ข. คริสต์
ค. อิสลาม	ง. พราหมณ์ - ฮินดู
3. สถาบันใดเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน

ก. ชาติ	ข. ศาสนา
ค. การศึกษา	ง. พระมหากษัตริย์
4. หลักธรรมคำสอนของศาสนามาจากใครเป็นอันดับแรก

ก. สาวก	ข. ศาสดา
ค. ครู อาจารย์	ง. บรรพบุรุษ
5. จุดมุ่งหมายที่สำคัญของศาสนาทุกศาสนาคือข้อใด

ก. การปฏิบัติพิธีกรรม	ข. ยึดมั่นในพระศาสดา
ค. สอนให้ทุกคนทำความดี	ง. บูชาสัญลักษณ์ของศาสนา
6. สาเหตุที่ทำให้คนเรามีการนับถือศาสนาคือ

ก. เพื่อยึดเป็นหลักดำเนินชีวิต	ข. กฎหมายบังคับให้นับถือ
ค. สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ	ง. นับถือตามบิดา มารดา
7. ศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่นับถือ ได้แก่ศาสนาใด

ก. พุทธ	ข. คริสต์
ค. อิสลาม	ง. พราหมณ์ - ฮินดู
8. วันใดเป็นประเพณีที่เกิดจากพระพุทธศาสนา

ก. วันขึ้นปีใหม่	ข. วันฉัตรมงคล
ค. วันรัฐธรรมนูญ	ง. วันตักบาตรเทโว

9. พุทธศาสนิกชน คือผู้ที่นับถือศาสนาใด

ก. พุทธ

ข. คริสต์

ค. อิสลาม

ง. พราหมณ์ - ฮินดู

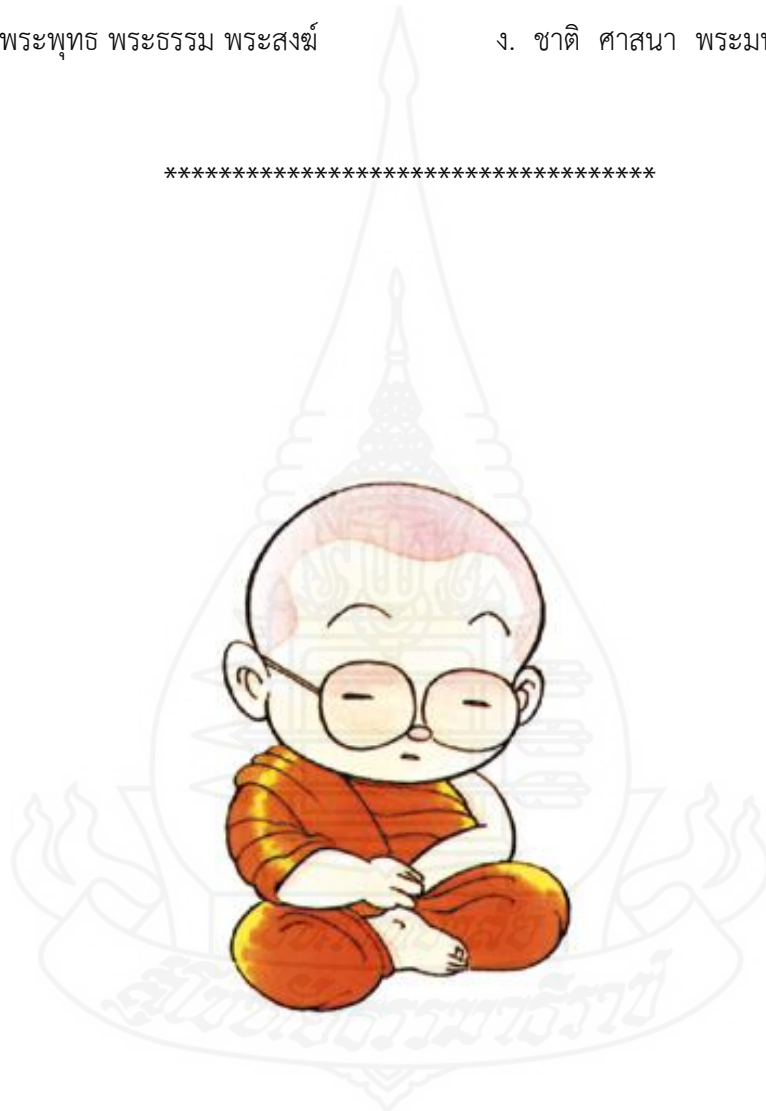
10. พระรัตนตรัย หมายถึงข้อใด

ก. ศาสดา คัมภีร์ พิธีกรรม

ข. ประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ

ค. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ง. ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน ชุดการสอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ/นามสกุล.....เลขที่.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบบันทึกคะแนนชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเมินผล	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน
คะแนนเต็ม		
คะแนนที่ได้		

กระดาษตอบใบกิจกรรม

ใบกิจกรรมที่ 1

1. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ =
2. พระภิกษุ =
3. การเวียนเทียน =
4. พระพุทธเจ้า =
5. ธรรมจักร =
6. พระไตรปิฎก =
7. ชาวพุทธ =
8. วัด =

ใบกิจกรรมที่ 2

- 1. ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือ
- 2. ศาสนาพุทธเท่านั้นที่สอนให้ทุกคนเป็นคนดี
- 3. ศาสนาสามารถนำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้
- 4. ศาสนา สอนให้คนมีอุปนิสัยอ่อนน้อมถ่อมตน และมีเมตตากรุณา
- 5. ประเพณีของไทยส่วนใหญ่รับอิทธิพลมาจากศาสนาคริสต์
- 6. วัดเป็นศูนย์รวมการปฏิบัติกิจกรรมของชาวพุทธ
- 7. ความเชื่อเพื่อพ่อแม่ เกิดจากคำสอนของศาสนา
- 8. การตักบาตรเทโว เป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่เกิดจากพระพุทธศาสนา

เฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ข
2. ค
3. ก
4. ง
5. ก
6. ข
7. ก
8. ค
9. ก
10. ง

ใบกิจกรรมที่ 1

1. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ = พระรัตนตรัย
2. พระภิกษุ = สาวก
3. การเวียนเทียน = พิธีกรรม
4. พระพุทธเจ้า = ศาสดา
5. ธรรมจักร = สัญลักษณ์
6. พระไตรปิฎก = คัมภีร์
7. ชาวพุทธ = พุทธศาสนิกชน
8. วัด = ศาสนสถาน

ใบกิจกรรมที่ 2

- ✓ 1. ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือ
- ✗ 2. ศาสนาพุทธเท่านั้นที่สอนให้ทุกคนเป็นคนดี
- ✓ 3. ศาสนาสามารถนำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้
- ✓ 4. ศาสนา สอนให้คนมีอุปนิสัยอ่อนน้อมถ่อมตน และมีเมตตากรุณา
- ✗ 5. ประเพณีของไทยส่วนใหญ่รับอิทธิพลมาจากศาสนาคริสต์
- ✓ 6. วัดเป็นศูนย์รวมการปฏิบัติกิจกรรมของชาวพุทธ
- ✓ 7. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกิดจากคำสอนของศาสนา
- ✓ 8. การตักบาตรเทโว เป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่เกิดจากพระพุทธศาสนา

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ง
2. ก
3. ข
4. ข
5. ค
6. ก
7. ก
8. ง
9. ก
10. ค

ชุดการสอน

เรื่อง พุทธประวัติ

ชุดที่ 2 พุทธประวัติ

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดย

นายดรุณ พิศาลสังฆคุณ

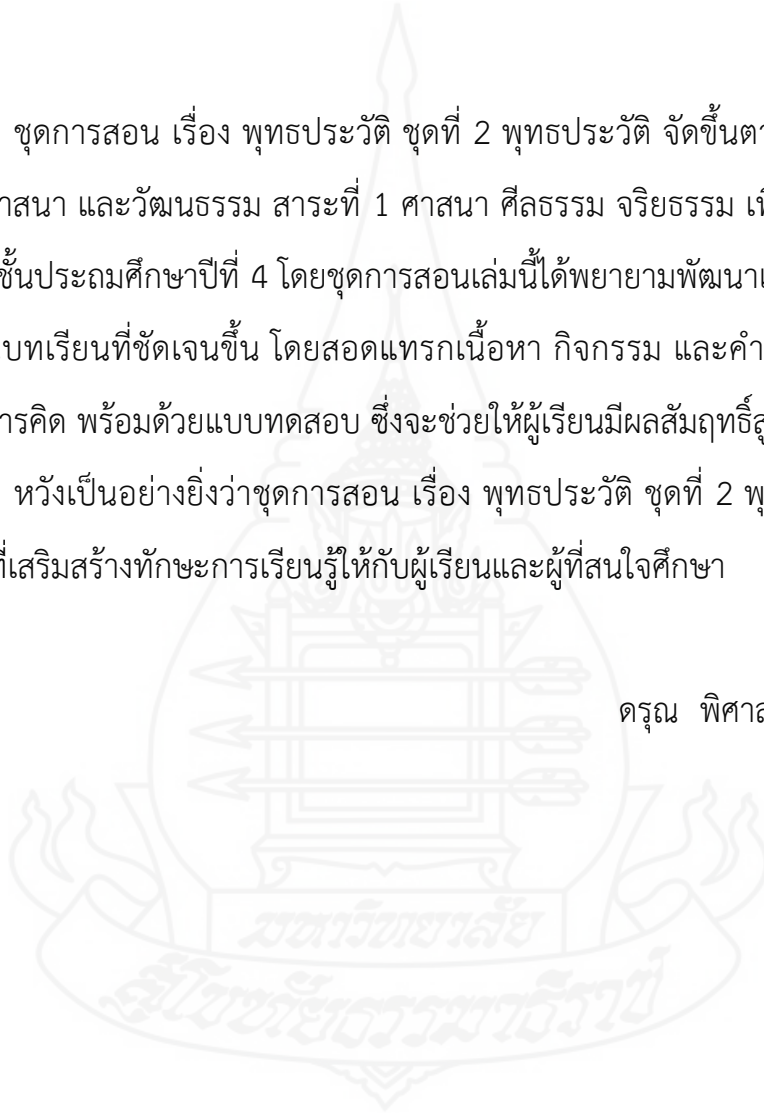
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดจันเสน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 2 พุทธประวัติ จัดขึ้นตามสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม เพื่อเป็นสื่อการสอน ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยชุดการสอนเล่มนี้ได้พยายามพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้มีความเข้าใจในบทเรียนที่ชัดเจนขึ้น โดยสอดแทรกเนื้อหา กิจกรรม และคำถามหลากหลายที่เน้นกระบวนการคิด พร้อมด้วยแบบทดสอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

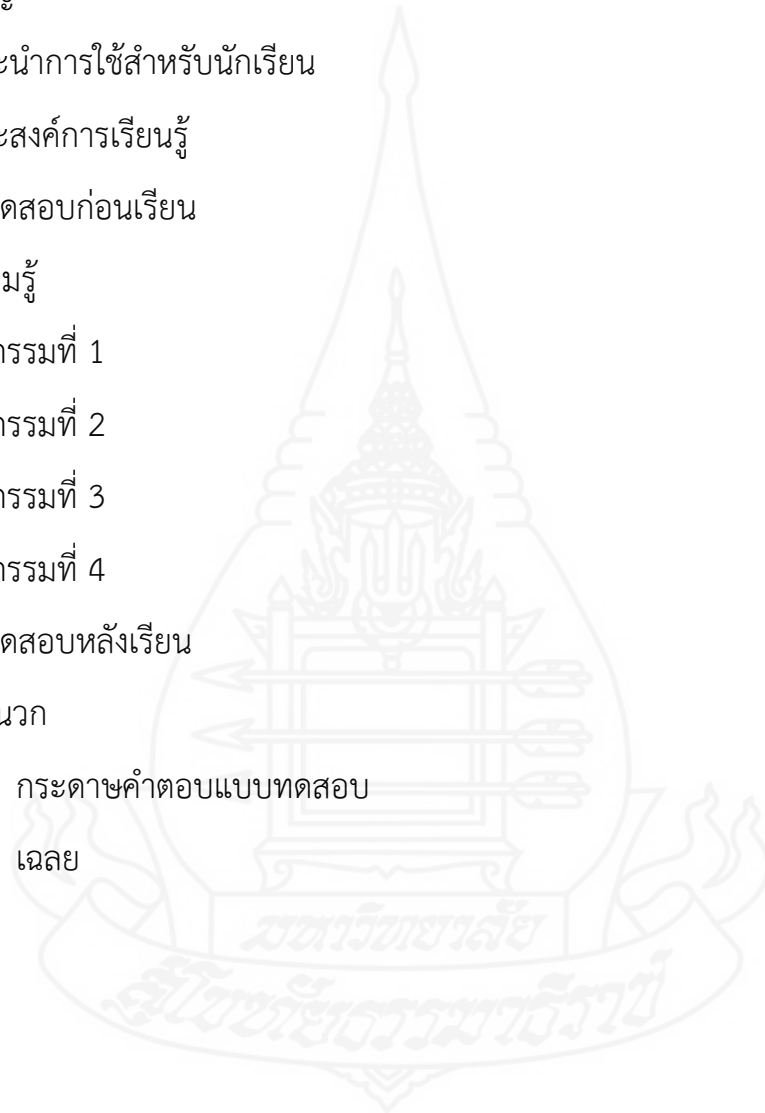
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 2 พุทธประวัติ จะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและผู้สนใจศึกษา

ดร.ณ พิศาลสังข์คุณ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน	1
จุดประสงค์การเรียนรู้	2
แบบทดสอบก่อนเรียน	3
ใบความรู้	5
ใบกิจกรรมที่ 1	14
ใบกิจกรรมที่ 2	15
ใบกิจกรรมที่ 3	16
ใบกิจกรรมที่ 4	17
แบบทดสอบหลังเรียน	18
ภาคผนวก	20
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	21
เฉลย	24

คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน

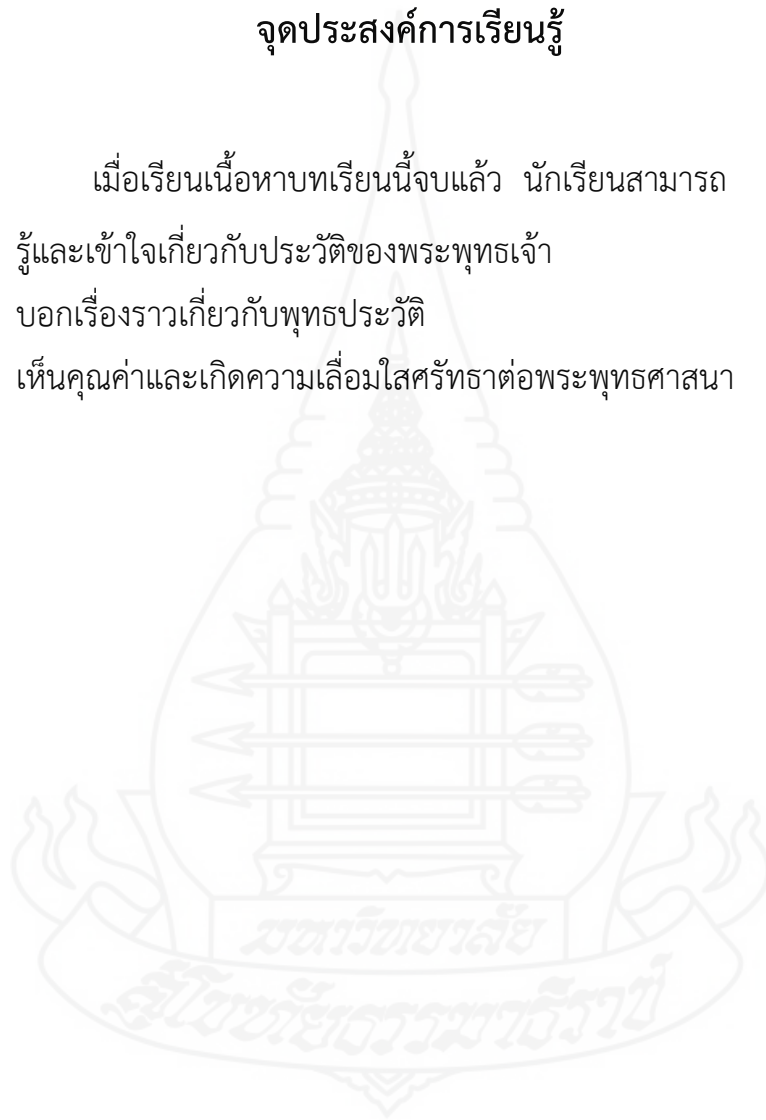
ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 2 พุทธประวัติ นักเรียนควรปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการสอน ดังนี้

1. ภายในชุดการสอนจะประกอบไปด้วย
 - 1.1 คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน
 - 1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.3 แบบทดสอบก่อนเรียน
 - 1.4 ใบความรู้
 - 1.5 ใบกิจกรรม
 - 1.6 แบบทดสอบหลังเรียน
 - 1.7 เฉลยใบกิจกรรม ใบคำถาม และแบบทดสอบ
2. ขณะเรียนปฏิบัติตามลำดับดังนี้
 - 2.1 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 2.2 นักเรียนศึกษาวิธีใช้ชุดการสอนและลงมือปฏิบัติกิจกรรม
 - 2.3 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 2.4 ตรวจสอบคำตอบและเฉลยใบกิจกรรมในภาคผนวกเพื่อวัดความรู้ความสามารถเมื่อเรียนเรื่องนั้นๆ
3. การวัดผลประเมินผลโดยครูผู้สอนจะประเมินจากการปฏิบัติกิจกรรมและการทำแบบทดสอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนเนื้อหาบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับประวัติของพระพุทธเจ้า
2. บอกเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ
3. เห็นคุณค่าและเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง พุทธประวัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกที่สุด

-
1. เจ้าชายสิทธัตถะ ออกผนวชเพราะสาเหตุในข้อใด

ก. เบื่อชีวิตในวัง	ข. ไม่อยากเป็นกษัตริย์
ค. ต้องการใช้ชีวิตอยู่ในป่า	ง. ต้องการหาวิธีดับทุกข์หลังจากพบเทวทูต 4
 2. เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวชเมื่อพระชนมายุได้กี่พรรษา

ก. 16 พรรษา	ข. 29 พรรษา
ค. 35 พรรษา	ง. 80 พรรษา
 3. หลังจากตรัสรู้ พระพุทธเจ้าแสดงธรรมครั้งแรกแก่ใคร

ก. ชฎิล	ข. ปัญจวัคคีย์
ค. พระอัครสาวก	ง. พระเจ้าพิมพิสาร
 4. ในการแสดงธรรมครั้งแรกของพระพุทธเจ้า เรียกว่าอะไร

ก. ปฐมเทศนา	ข. ปฐมอุกฤษ
ค. ปฐมเจตีย์	ง. ปฐมวัย
 5. ชฎิล เป็นนักบวชที่มีพี่น้องรวมกันกี่คน

ก. 5 คน	ข. 4 คน
ค. 3 คน	ง. 2 คน
 6. ข้อใดเป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้

ก. อริยสัจ 4	ข. อิทธิบาท 4
ค. พรหมวิหาร 4	ง. ฆราวาสธรรม 4
 7. พระพุทธเจ้าได้แต่งตั้งผู้ใดเป็น อัครสาวกฝ่ายขวา

ก. สารีบุตร	ข. โมคคัลลานะ
ค. นทีกัสสปะ	ง. คยากัสสปะ
 8. วัดใด ถือว่าเป็นวัดแห่งแรกของโลก

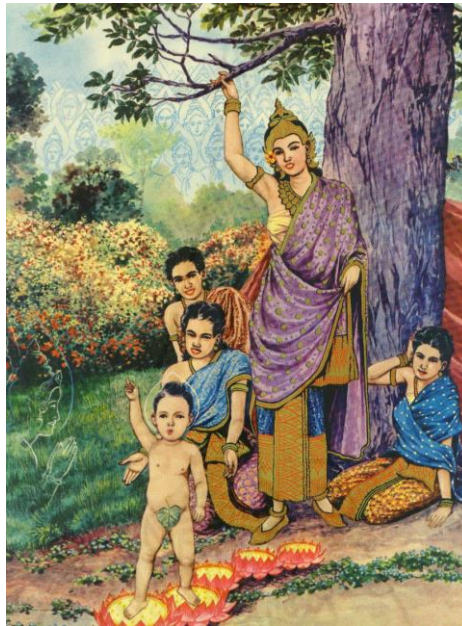
ก. วัดพุทธนิมิต	ข. วัดราชคฤห์
ค. วัดเวฬุวัน	ง. วัดลุมพินี

9. ข้อใดตรงกับวันที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ ปรีณิพพาน
- ก. ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
 - ข. ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6
 - ค. ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8
 - ง. ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12
10. หลักธรรมที่สำคัญของพระพุทธศาสนา คือข้อใด
- ก. อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
 - ข. เมตตาธรรมคำจุนโลก
 - ค. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
 - ง. ไม่ทำชั่ว ทำความดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

ใบความรู้

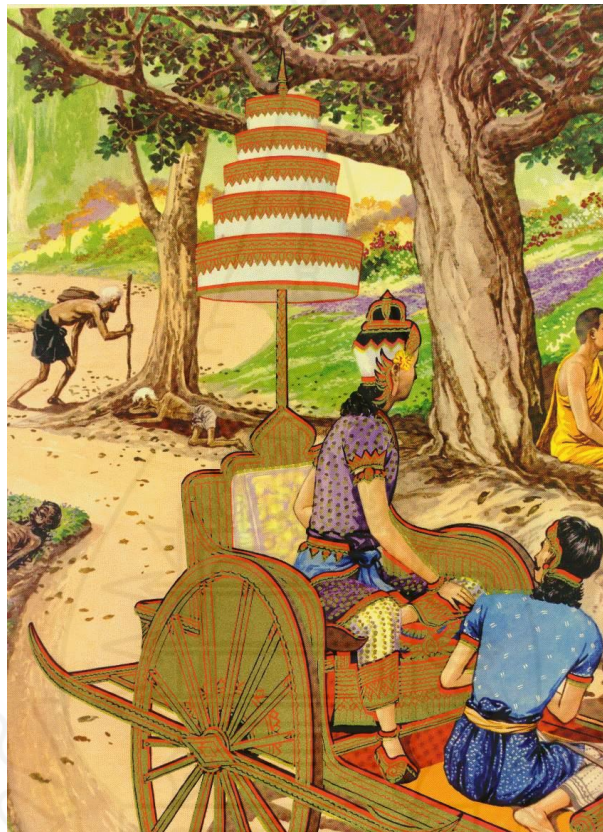
พุทธประวัติ

พุทธประวัติ หมายถึง ประวัติของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา

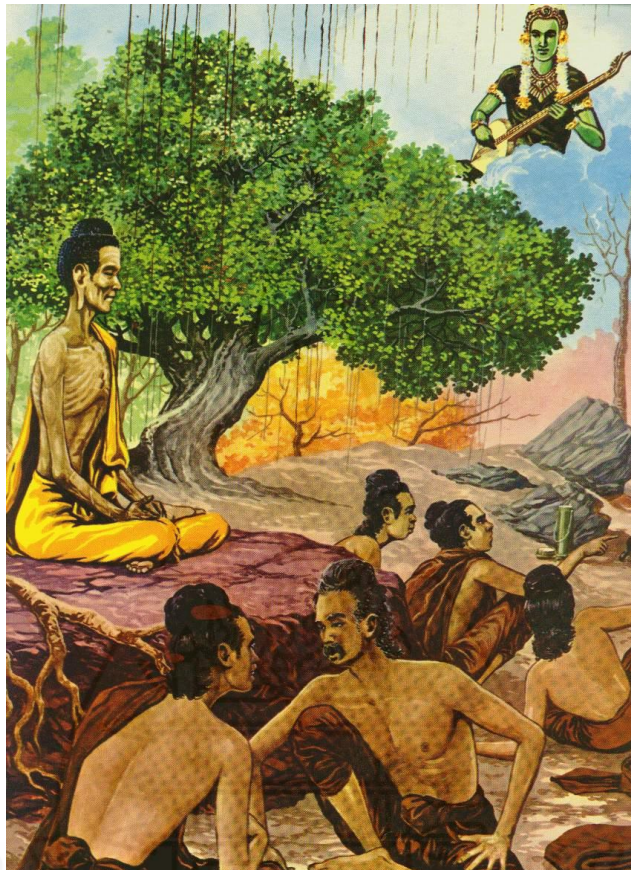
ประสูติ พระพุทธเจ้า มีนามเดิมว่า **เจ้าชายสิทธัตถะ** เป็นราชโอรสของ พระเจ้าสุทโธทนะ ผู้ปกครองเมืองกบิลพัสดุ์กับพระนางสิริมหามายา พระพุทธเจ้าประสูติเมื่อวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ที่สวนลุมพินี พระองค์ประสูติได้ 5 วัน พระเจ้าสุทโธทนะทรงได้ประกอบพิธีชานนามโดยเชิญพราหมณ์ 108 คนมาทำพิธี และถวายพระนามว่า “ **สิทธัตถะ** ” แปลว่า ผู้มีความสำเร็จตามประสงค์ ประสูติได้ 7 วัน พระนางสิริมหามายา พระราชมารดาก็สิ้นพระชนม์ **พระนางปชาบดีโคตรมี** ผู้เป็นมาตุจฉา (น้า) จึงเป็นผู้เลี้ยงดูพระองค์ต่อมา

เมื่อพระชนมายุได้ 16 พรรษา เจ้าชายสิทธัตถะ ได้อภิเษกสมรส กับ พระนางยโสธรา หรือ พระนางพิมพา มีราชโอรส 1 พระองค์ พระนามว่า ราहुล ซึ่งแปลว่า บ่วง

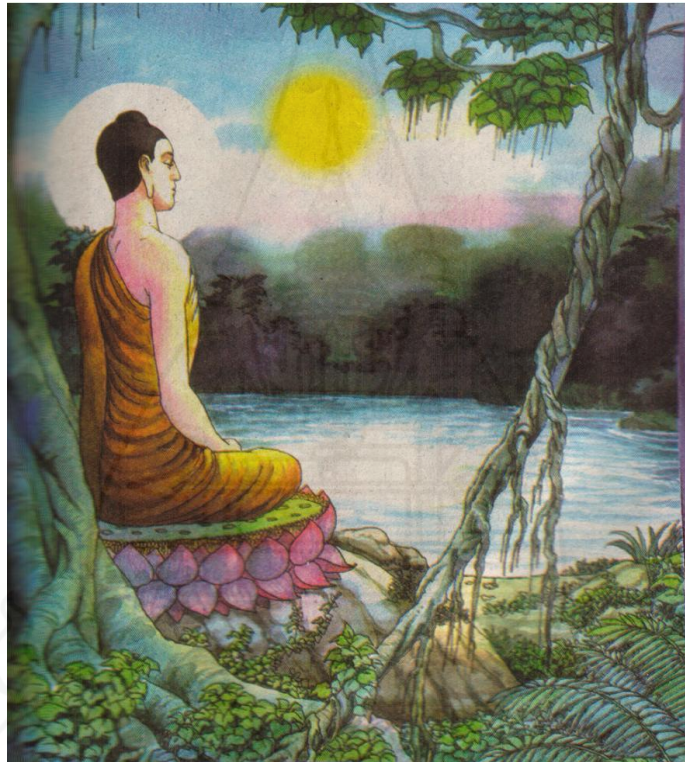
เจ้าชายสิทธัตถะทรงแลเห็น เทวทูต 4 ได้แก่ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และนักบวช เจ้าชายสิทธัตถะคิดว่าคนทั้งหลายไม่มีใครรอดพ้น จากความทุกข์ ได้แก่ ความแก่ ความเจ็บ ไข้ และความตายได้เลย พระองค์จึงตัดสินใจออกผนวชในคืนที่โอรสคลอดคือนั่นเอง ซึ่งขณะนั้นพระองค์มีพระชนมายุได้ 29 พรรษา

ตรีสรู

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะผนวช (บวช) พระองค์ทรงบำเพ็ญ ด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้ง พระองค์ได้ **บำเพ็ญทุกรกิริยา** โดยการกลั้นลมหายใจเข้าออก อดอาหาร โดยมีปัญจวัคคีย์ เป็นผู้เฝ้าถวายปรนนิบัติ พระองค์ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา เป็นเวลา 6 ปี จนร่างกายผ่ายผอมก็ยังไม่พบหนทางพ้นทุกข์จึงทรงเลิกวิธีทรมานร่างกายเพราะไม่ใช่หนทางพ้นทุกข์ เมื่อทรงเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยาทรงดำเนินสายกลาง คือทรงรักษาพระวรกายให้แข็งแรง เหล่าปัญจวัคคีย์คิดว่าพระองค์ทรงเลิกแสวงหา**โมกขธรรม** จึงพากันทิ้งพระองค์ไป

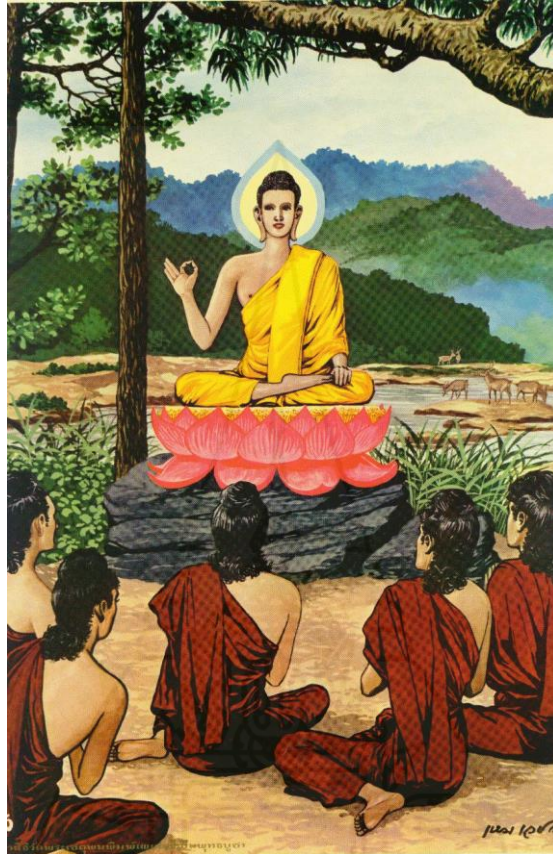
พระสิทธัตถะ จึงกลับมาเสวยอาหาร และทรงตั้งพระทัยมั่นในการบำเพ็ญเพียรด้วยการนั่งสมาธิค้นหาธรรมะ จนเกิดปัญญาบรรลุนิพพานชั้นต่างๆ พระองค์ได้บรรลุธรรมสูงสุดด้วยพระองค์เอง เรียกว่า “ ตรัสรู้ ” เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน อริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ที่เป็นหนทางแห่งการดับทุกข์ ณ ใต้ต้นศรีมหาโพธิ วันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 รวมเวลาออกบวชจนตรัสรู้เป็นเวลา 6 ปี ในขณะที่พระองค์มีพระชนมายุ 35 ปี และได้ขนานพระนามใหม่ว่า “ พระพุทธเจ้า ”

การประกาศธรรม

หลังจากพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ต้องการให้ผู้อื่นรู้ตามพระองค์ได้แสดงธรรมชื่อ ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร แก่ ปัญจวัคคีย์ การแสดงธรรมครั้งนี้เรียกว่า ปฐมเทศนา ทำให้ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 ได้ขอบวชกับพระพุทธเจ้าโดยโกณฑัญญะเป็นผู้ขอบวชองค์แรก ในเวลาต่อมาปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 ก็สำเร็จพระอรหันต์

โปรดชฎิล

ชฎิล 3 พี่น้อง เป็นนักบวชลัทธิหนึ่งที่มีประชาชนนับถือมาก คนโตชื่อ **อรุเวลกัสสปะ** คนรองชื่อ **นทีกัสสปะ** คนเล็กชื่อ **คยากัสสปะ** ทั้ง 3 พี่น้องมีบริวาร 1,000 คน พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาว่าถ้าจะประกาศศาสนาให้รวดเร็ว ต้องทำให้ชฎิล 3 พี่น้องนับถือเสียก่อนพระองค์จึงแสดงธรรมให้ชฎิลทั้ง 3 จนเกิดความเลื่อมใสศรัทธา และขอบวชในพระพุทธศาสนาจนบรรลุเป็นพระอรหันต์ในเวลาต่อมาพร้อมกับบริวารอีก 1,000 คน ก็ขอบวชเป็นสาวกตามชฎิล 3 พี่น้อง

โปรดพระเจ้าพิมพิสาร

พระพุทธเจ้า พร้อมด้วย ชฎิล 3 พี่น้อง เสด็จเข้าเมืองราชคฤห์ พระเจ้าพิมพิสารทรงทราบข่าวจึงเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมให้พระเจ้าพิมพิสารจนเกิดความเลื่อมใสศรัทธา และประกาศตนขอนับถือพระพุทธศาสนา พระเจ้าพิมพิสารได้กราบทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าให้เสด็จไปฉันอาหารพร้อมด้วยสาวก หลังจากถวายอาหารเสร็จแล้ว พระเจ้าพิมพิสารทรงหลั่งน้ำใส่พระหัตถ์พระพุทธเจ้า แล้วยกอุทยานสวนป่าไผ่ที่เรียกว่า **เวฬุวัน** ถวายเป็นที่ประทับของพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า

อุทยานเวฬุวันจึงกลายเป็น **วัดเวฬุวัน** ซึ่งเป็นวัดของพระพุทธศาสนาแห่งแรกของโลก

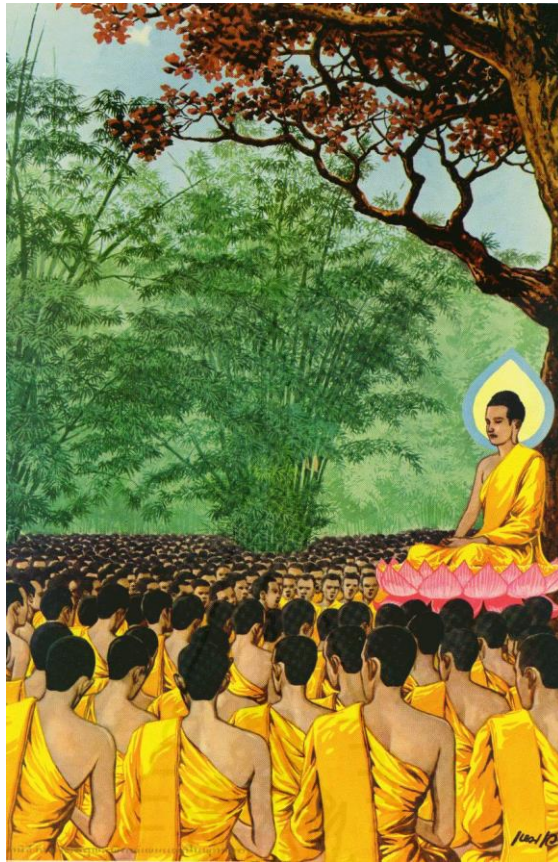
พระอัครสาวก

มีชายหนุ่ม 2 คนเป็นเพื่อนรักกัน ชื่อ **อุปติสสะ** และ **โกลิตะ** ทั้งสองได้ศึกษาธรรมก็ยังไม่บรรลุ ทั้งสองจึงแยกกันแล้วตกลงกันว่าถ้าใครบรรลุธรรมก่อนให้บอกอีกคนให้รู้ด้วย วันหนึ่ง อุปติสสะ ได้พบกับพระอัสสชิ หนึ่งในปัญจวัคคีย์และพระอัสสชิได้แสดงธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจน อุปติสสะ เกิดความเลื่อมใสและเข้าใจในธรรมจากนั้นจึงไปบอกโกลิตะ ถึงธรรมที่ได้ฟังมาตามที่ตกลงกันไว้ ทั้ง 2 ชายซึ่งในพระธรรมจึงพาสัมครพรรคพวกบริวารเข้าเฝ้าขอบวชเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์

อุปติสสะ เมื่อบวชแล้วได้ชื่อใหม่ว่า **พระสารีบุตร** และได้รับยกย่องจากพระพุทธเจ้าให้เป็น **อัครสาวกฝ่ายขวา** ผู้มีความเป็นเลิศทางปัญญา

โกลิตะ ได้ชื่อใหม่ว่า **พระโมคคัลลานะ** และได้รับยกย่องจากพระพุทธเจ้าให้เป็น **อัครสาวกฝ่ายซ้าย** ผู้มีความเป็นเลิศด้านมีฤทธิ์

พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์

ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 หลังจากพระพุทธเจ้าตรัสรู้ 1 ปี พระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าที่ออกเผยแผ่พระธรรมกลับมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าอย่างพร้อมเพียงโดยมิได้นัดหมาย จำนวน 1,250 รูป พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงธรรมที่เรียกว่า โอวาทปาฏิโมกข์ ซึ่งเป็นพระธรรมที่เป็นหลักของพระพุทธศาสนา คือ

สอนให้ละเว้นการทำความชั่ว ให้ทำแต่ความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส
 ในวันนี้มีลักษณะพิเศษ 4 ประการ คือ

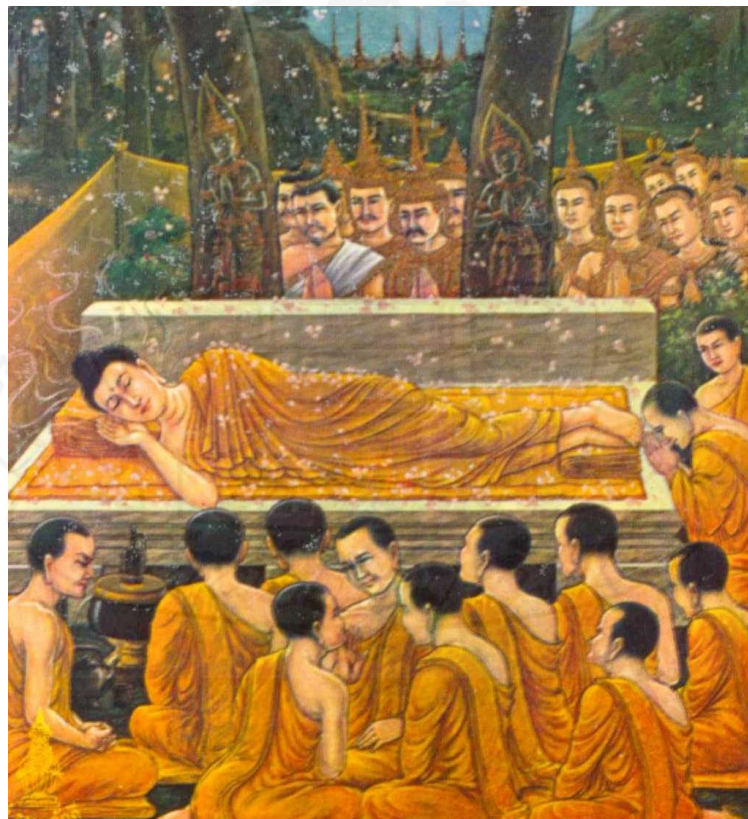
1. เป็นวันเพ็ญพระจันทร์เต็มดวง
2. พระสงฆ์ 1,250 รูป มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย
3. พระสงฆ์ทั้งหมดเป็นพระอรหันต์
4. พระสงฆ์ทั้งหมด พระพุทธเจ้าเป็นผู้บวชให้ทั้งสิ้น

จึงเรียกการประชุมครั้งนี้ว่า **จาตุรงคสันนิบาต**

ปรินิพพาน

พระพุทธเจ้า ทรงประกาศพระศาสนาเป็นเวลา 45 ปี จนพระชนมายุได้ 80 พรรษา จึงได้ปรินิพพานใต้ต้นสาละ เมืองกุสินารา แคว้นมัลละ ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ก่อนที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานได้เทศนาแก่ **สุภทัตถปริพาชก** จนสำเร็จอรหันต์ และบวชเป็นพระสาวกองค์สุดท้ายที่ได้บวชกับพระพุทธเจ้า

เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว พระสงฆ์ต่างก็เข้ารับหน้าที่สืบทอดพระพุทธศาสนา ต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน

ใบกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ข้อความด้านซ้าย กับข้อความด้านขวาให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน

1. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามเดิมว่า	☀	☀	ยโสธรา
2. เจ้าชายสิทธัตถะเป็นโอรสของ	☀	☀	สิทธัตถะ
3. ผู้ดูแลเจ้าชายสิทธัตถะ	☀	☀	เทวทูต 4
4. เจ้าชายสิทธัตถะได้อภิเษกสมรสกับ	☀	☀	พระเจ้าสุทโธทนะ
5. พระโอรสของเจ้าชายสิทธัตถะ	☀	☀	พระนางปชาบดีโคตมี
6. คนแก่ คนเจ็บ คนตาย นักบวช	☀	☀	ราहुล

ใบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวอักษรมาเติมลงใน () ให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน

() 1. ผนวช	ก. การบรรลุลุธรรมขั้นสูงสุด
() 2. บำเพ็ญทุกรกิริยา	ข. พระพุทธเจ้า
() 3. ตรัสรู้	ค. บวช
() 4. อริยสัจ 4	ง. สิทธานตะ
() 5. พระนามหลังตรัสรู้	จ. ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค
	ฉ. การกลั่นลมหายใจ อดอาหาร

ใบกิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนข้อความที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

ชฎิล 3 ฟีน้อง

ปฐมเทศนา

พระอรหันต์

ปัญจวัคคีย์

1. พระพุทธเจ้าแสดงธรรมชื่อ **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** แก่.....
2. การแสดงธรรมครั้งแรกนี้เรียกว่า.....
3. บริวาร 1,000 คน ก็ขอบวชเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าตาม.....
4. ปัญจวัคคีย์ และ ชฎิล 3 ฟีน้องได้บวชกับพระพุทธเจ้าจนสำเร็จเป็น.....

ใบกิจกรรมที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน

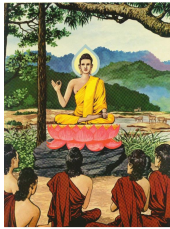
ชฎิล 3 พี่น้อง

ปัญญาวัคคีย์

พระเจ้าพิมพิสาร

พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร

1.

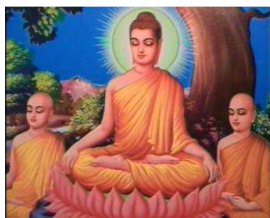
2.

3.

4.

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง พุทธประวัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุด

-
1. ในการแสดงธรรมครั้งแรกของพระพุทธเจ้า เรียกว่าอะไร

ก. ปฐมเทศนา	ข. ปฐมฤกษ์
ค. ปฐมเจดีย์	ง. ปฐมวัย
 2. ชฎิล เป็นนักบวชที่มีพี่น้องรวมกันกี่คน

ก. 5 คน	ข. 4 คน
ค. 3 คน	ง. 2 คน
 3. ข้อใดเป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้

ก. อริยสัจ 4	ข. อิทธิบาท 4
ค. พรหมวิหาร 4	ง. ฆราวาสธรรม 4
 4. เจ้าชายสิทธัตถะ ออกผนวชเพราะสาเหตุในข้อใด

ก. เบื่อชีวิตในวัง	ข. ไม่อยากเป็นกษัตริย์
ค. ต้องการใช้ชีวิตอยู่ในป่า	ง. ต้องการหาวิธีดับทุกข์หลังจากพบเทวทูต 4
 5. เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวชเมื่อพระชนมายุได้กี่พรรษา

ก. 16 พรรษา	ข. 29 พรรษา
ค. 35 พรรษา	ง. 80 พรรษา
 6. หลังจากตรัสรู้ พระพุทธเจ้าแสดงธรรมครั้งแรกแก่ใคร

ก. ชฎิล	ข. ปัญจวัคคีย์
ค. พระอัครสาวก	ง. พระเจ้าพิมพิสาร
 7. หลักธรรมที่สำคัญของพระพุทธศาสนา คือข้อใด

ก. อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา	
ข. เมตตาธรรมค้ำจุนโลก	
ค. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์	
ง. ไม่ทำชั่ว ทำความดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์	

ภาคผนวก

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน ชุดการสอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ/นามสกุล.....เลขที่.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบบันทึกคะแนนชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเมินผล	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน
คะแนนเต็ม		
คะแนนที่ได้		

กระดาษตอบใบกิจกรรม

ใบกิจกรรมที่ 1

1. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามเดิมว่า	☀	☀	ยโสธรา
2. เจ้าชายสิทธัตถะเป็นโอรสของ	☀	☀	สิทธัตถะ
3. ผู้ดูแลเจ้าชายสิทธัตถะ	☀	☀	เทวทูต 4
4. เจ้าชายสิทธัตถะได้อภิเษกสมรสกับ	☀	☀	พระเจ้าสุทโธทนะ
5. พระโอรสของเจ้าชายสิทธัตถะ	☀	☀	พระนางปชาบดีโคตมี
6. คนแก่ คนเจ็บ คนตาย นักบวช	☀	☀	ราहुล

ใบกิจกรรมที่ 2

() 1. ผนวช	ก.	การบรรลุธรรมขั้นสูงสุด
() 2. บำเพ็ญกุศกริรียา	ข.	พระพุทธเจ้า
() 3. ตรัสรู้	ค.	บวช
() 4. อริยสัจ 4	ง.	สิทธัตถะ
() 5. พระนามหลังตรัสรู้	จ.	ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค
	ฉ.	การกลั่นลมหายใจ อดอาหาร

ใบกิจกรรมที่ 3

1. พระพุทธเจ้าแสดงธรรมชื่อ **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** แก่.....
2. การแสดงธรรมครั้งนี้เรียกว่า.....
3. บริวาร 1,000 คน ก็ขอบวชเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าตาม.....
4. ปัญจวัคคีย์ และ ชฎิล 3 พี่น้องได้บวชกับพระพุทธเจ้าจนสำเร็จเป็น.....

ใบกิจกรรมที่ 4

1.
2.
3.
4.

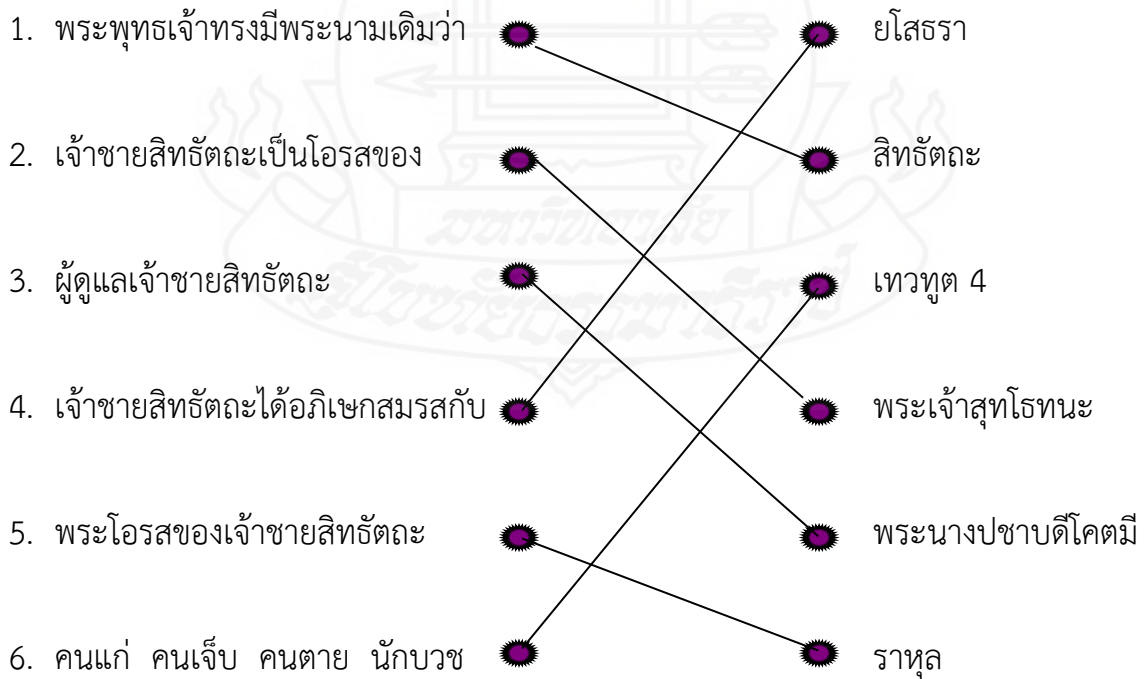
เฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ง
2. ข
3. ข
4. ก
5. ค
6. ก
7. ก
8. ค
9. ข
10. ง

ใบกิจกรรมที่ 1

ใบกิจกรรมที่ 2

(ค)	1. ผนวช	ก.	การบรรลุดุธรรมขั้นสูงสุด
(ฉ)	2. บำเพ็ญทุกรกิริยา	ข.	พระพุทธเจ้า
(ก)	3. ตรัสรู้	ค.	บวช
(จ)	4. อริยสัจ 4	ง.	สีหัตถะ
(ข)	5. พระนามหลังตรัสรู้	จ.	ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค
		ฉ.	การกลั่นลมหายใจ อดอาหาร

ใบกิจกรรมที่ 3

1. พระพุทธเจ้าแสดงธรรมชื่อ **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** แก่ ปัญจวัคคีย์
2. การแสดงธรรมครั้งนี้เรียกว่า ปฐมเทศนา
3. บริวาร 1,000 คน ก็ขอบวชเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าตาม **ชฎิล 3 พี่น้อง**
4. ปัญจวัคคีย์ และ ชฎิล 3 พี่น้องได้บวชกับพระพุทธเจ้าจนสำเร็จเป็น พระอรหันต์

ใบกิจกรรมที่ 4

1.
2.
3.
4.

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ก
2. ค
3. ก
4. ง
5. ข
6. ข
7. ง
8. ก
9. ข
10. ค

ชุดการสอน

เรื่อง พุทธประวัติ

ชุดที่ 3 ซาดก

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดย

นายดรุณ พิศาลสังฆคุณ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดจันเสน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

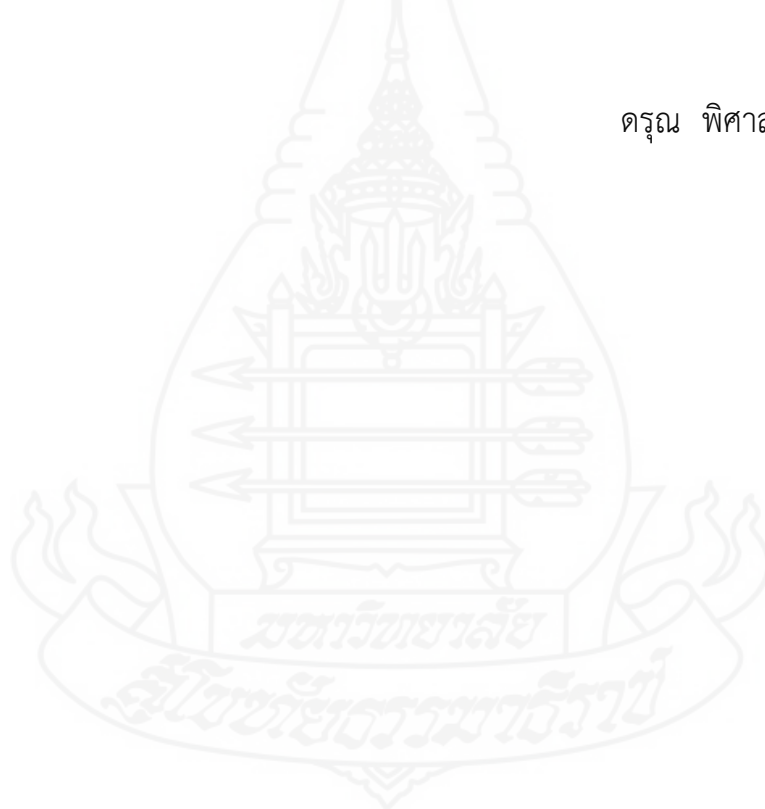

คำนำ

ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 3 ชาดก จัดขึ้นตามสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นสื่อการสอนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยชุดการสอนเล่มนี้ได้พยายามพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้มีความเข้าใจในบทเรียนที่ชัดเจนขึ้น โดยสอดแทรกเนื้อหา กิจกรรม และคำถามหลากหลายที่เน้นกระบวนการคิด พร้อมด้วยแบบทดสอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

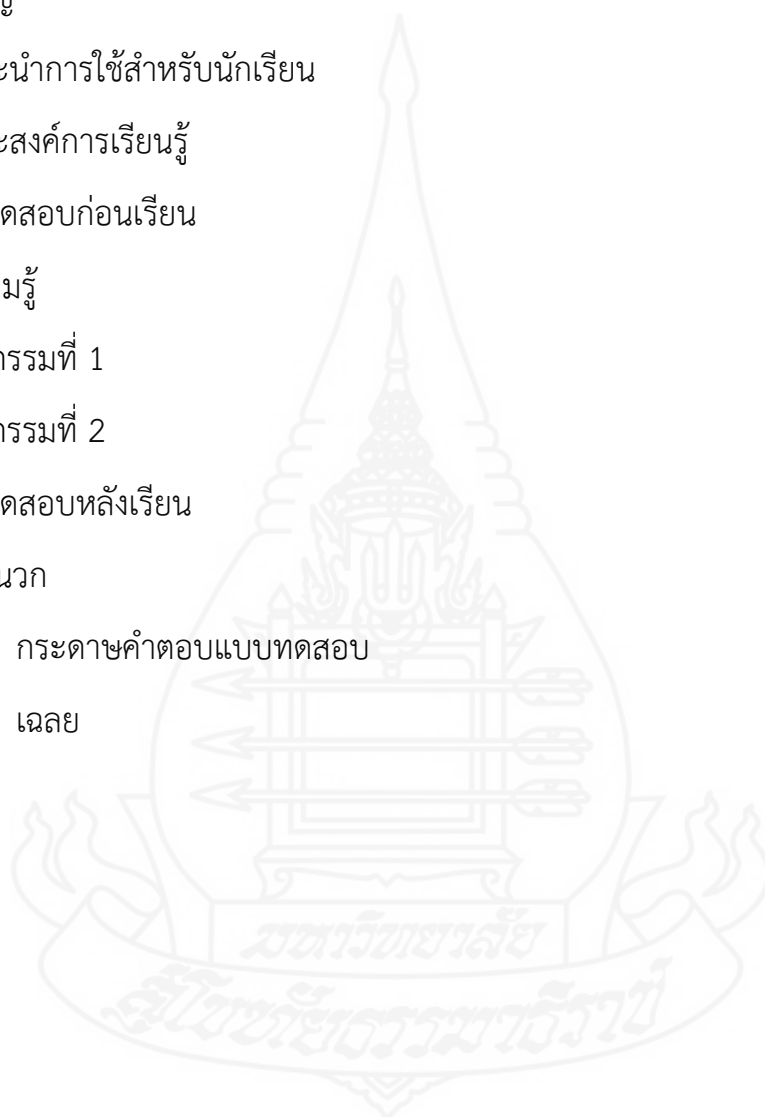
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 3 ชาดก จะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและผู้สนใจศึกษา

ดร.ณ พิศาลสังฆคุณ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน	1
จุดประสงค์การเรียนรู้	2
แบบทดสอบก่อนเรียน	3
ใบความรู้	5
ใบกิจกรรมที่ 1	16
ใบกิจกรรมที่ 2	17
แบบทดสอบหลังเรียน	18
ภาคผนวก	20
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	21
เฉลย	23

คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน

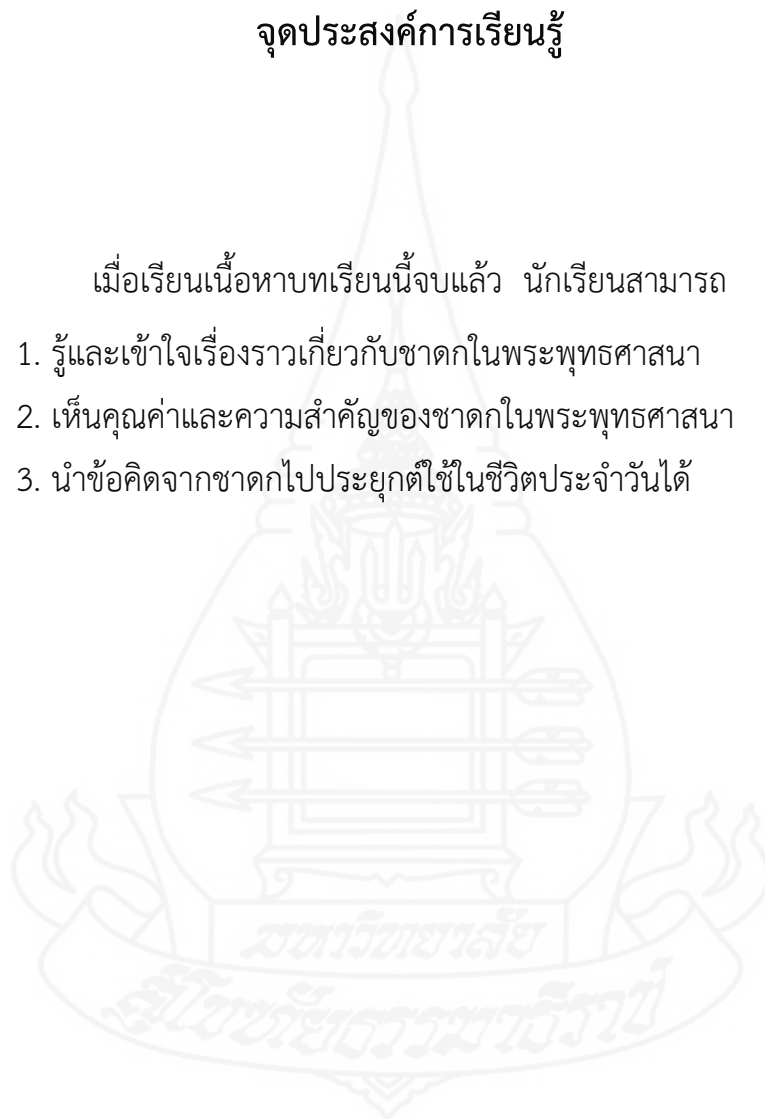
ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 3 ชาดก นักเรียนควรปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการสอน ดังนี้

1. ภายในชุดการสอนจะประกอบไปด้วย
 - 1.1 คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน
 - 1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.3 แบบทดสอบก่อนเรียน
 - 1.4 ใบความรู้
 - 1.5 ใบกิจกรรม
 - 1.6 แบบทดสอบหลังเรียน
 - 1.7 เฉลยใบกิจกรรม ใบคำถาม และแบบทดสอบ
2. ขณะเรียนปฏิบัติตามลำดับดังนี้
 - 2.1 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 2.2 นักเรียนศึกษาวิธีใช้ชุดการสอนและลงมือปฏิบัติกิจกรรม
 - 2.3 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 2.4 ตรวจสอบคำตอบและเฉลยใบกิจกรรมในภาคผนวกเพื่อวัดความรู้ความสามารถเมื่อเรียนเรื่องนั้นๆ
3. การวัดผลประเมินผลโดยครูผู้สอนจะประเมินจากการปฏิบัติกิจกรรมและการทำแบบทดสอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนเนื้อหาบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. รู้และเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับชาดกในพระพุทธศาสนา
2. เห็นคุณค่าและความสำคัญของชาดกในพระพุทธศาสนา
3. นำข้อคิดจากชาดกไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ชาตก

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุด

-
1. พระโพธิสัตว์ หมายถึงข้อใด

ก. พระพุทธเจ้าในอดีตชาติ	ข. พระพุทธเจ้าในปัจจุบัน
ค. พระพุทธเจ้าในอนาคต	ง. พระพุทธเจ้าในชาติสุดท้าย
 2. ข้อใด **ไม่ใช่** ประโยชน์จากการเรียนชาตก

ก. มีคติสอนใจ	ข. ผู้อ่านเกิดความทุกข์
ค. สอนคติธรรมและจริยธรรม	ง. สามารถนำตัวอย่างที่ดีไปปฏิบัติ
 3. ภูมิพุทธชาตก ให้ข้อคิดในเรื่องใด

ก. ไม่ควรคบคนพาล	ข. ควรคบเพื่อนไว้มากๆ
ค. อย่าไว้ใจคนแปลกหน้า	ง. ควรขยันหมั่นเพียรในการทำงาน
 4. คนพาลในภูมิพุทธชาตก หมายถึงใคร

ก. พระมหากัสสปเถระ	ข. พระเจ้าพรหมทัต
ค. นกขมื่น	ง. ลิง
 5. ใครคือพระโพธิสัตว์ในภูมิพุทธชาตก

ก. พระมหากัสสปเถระ	ข. พระเจ้าพรหมทัต
ค. นกขมื่น	ง. ลิง
 6. ในมหาอุกกุสชาตก ใคร **ไม่ควร** เอาเป็นแบบอย่าง

ก. เต่า	ข. เหยี่ยว
ค. ราชสีห์	ง. ชาวบ้าน
 7. ใครเป็นพระโพธิสัตว์ในมหาอุกกุสชาตก

ก. เต่า	ข. เหยี่ยว
ค. ราชสีห์	ง. ชาวบ้าน
 8. เหยี่ยวไปขอความช่วยเหลือจากสัตว์ชนิดใดเป็นตัวแรก

ก. เต่า	ข. ราชสีห์
ค. นกขมื่น	ง. พญานกออก

9. สัตว์ชนิดใดที่ชาวบ้านพบแล้ววิ่งหนีกระเจิงไป

ก. เต่า

ข. ราชสีห์

ค. นกขมิ้น

ง. พญานกออก

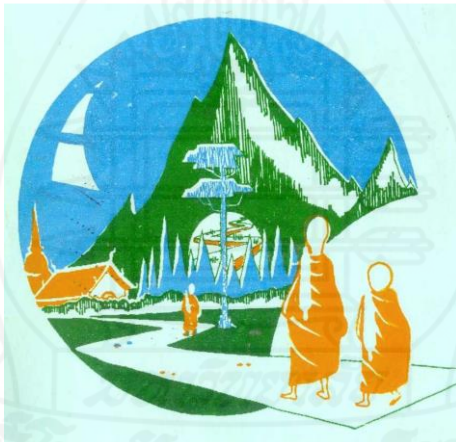
10. ข้อใดเป็นข้อคิดที่ได้จากมหาอุกกุสชาติก

ก. การคบเพื่อนที่ดีๆ

ข. การคบกับคนพาล

ค. การคบเพื่อนมากๆ

ง. การคบเพื่อนที่ขยัน

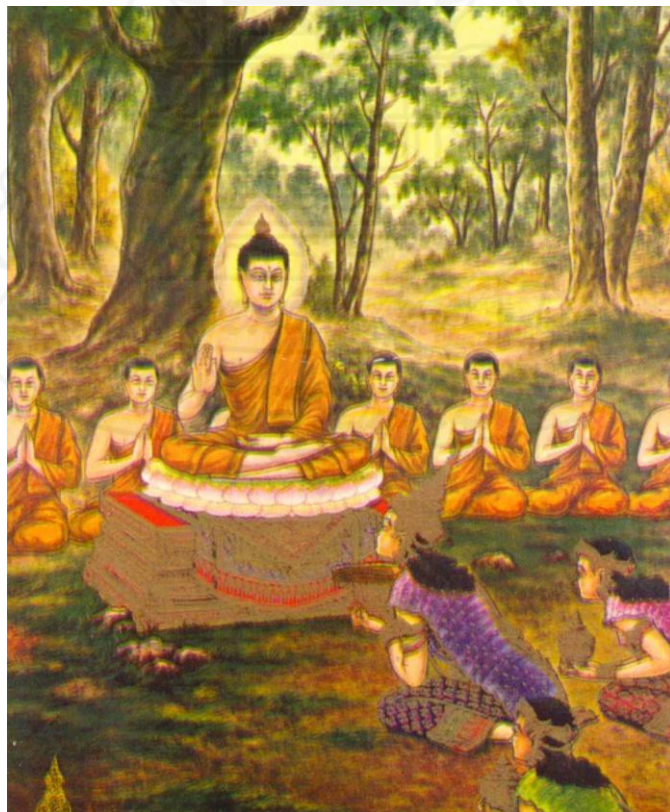

ใบความรู้

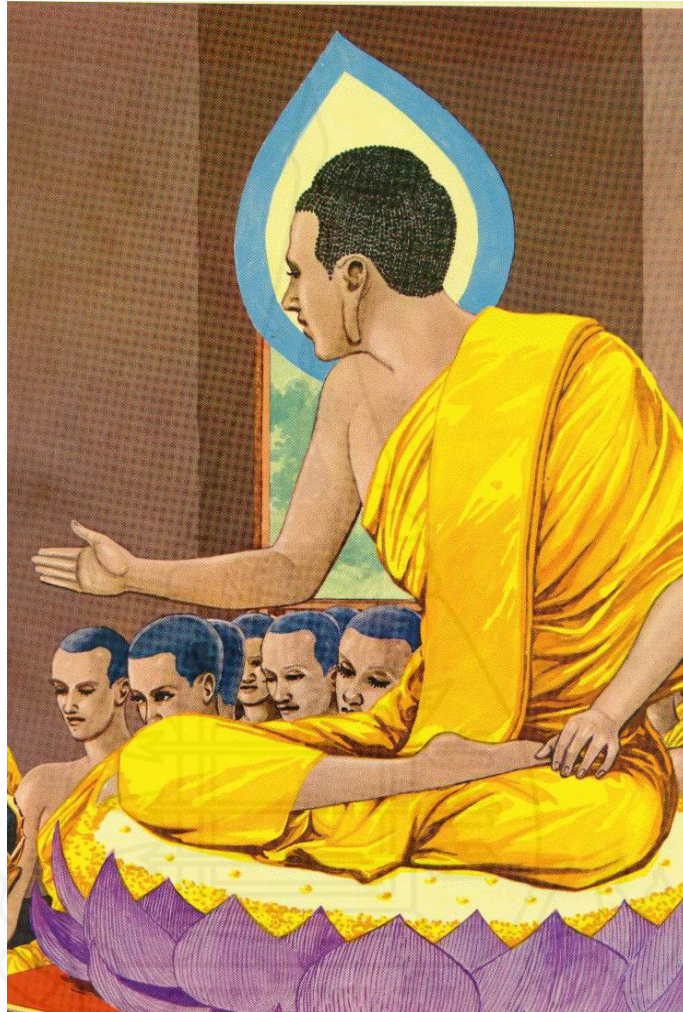
ชาดก

ชาดก หรือนิทานชาดก คือ เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติก่อนที่จะมาประสูติเป็นพระพุทธเจ้า เราเรียกพระพุทธเจ้าในอดีตชาติว่า **พระโพธิสัตว์**

นิทานชาดกนี้ พระพุทธเจ้า และพระสงฆ์ที่เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า นำมาใช้ในการอบรมสั่งสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้กับพุทธศาสนิกชน เป็นการสอนเปรียบเทียบ โดยการยกนิทานขึ้นสอนเพื่อให้เข้าใจธรรมได้ง่ายขึ้น ชาดก แต่ละเรื่องจะมุ่งสอนคติธรรม และจริยธรรมในทางอ้อมถึงการแสดงพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติของตัวแสดงในนิทาน

กฏิทุสกชาดก

เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดพระเชตุวัน เมืองสาวัตถี ได้มีพระภิกษุกลุ่มหนึ่งเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า เพื่อกราบทูลเรื่องพระภิกษุรูปหนึ่งซึ่งเป็นศิษย์ของพระมหากัสสปเถระ ไม่พอใจที่ถูกว่ากล่าวตักเตือน ทำให้เกิดความโกรธ จึงได้ทำลายสิ่งของและเผากุฏิของพระมหากัสสปเถระแล้วหนีไป

พระพุทธเจ้า ทรงได้ฟังเรื่องนี้แล้วตรัสกับพระภิกษุทั้งหลายว่าในอดีต พระภิกษุรูปนี้ก็ได้ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ และเผาทำลายมาแล้วเช่นกัน จึงทรงเล่าเรื่องในอดีตชาติให้ฟัง

กาลครั้งหนึ่ง ในสมัยพระเจ้าพรหมทัต เป็นกษัตริย์ปกครองเมือง พาราณสี พระโพธิสัตว์ได้เกิดเป็นนกขมิ้นสร้างรังอาศัยอยู่บนต้นไม้ในป่าหิมพานต์ เช้าวันหนึ่งในฤดูฝนได้มีฝนตกลงมาและมีลิงตัวหนึ่งนั่งตากฝนหนาวสั่นอยู่ใกล้ๆกับรังนกขมิ้น นกขมิ้นเห็นเช่นนั้นจึงร้องถามลิงด้วยความสงสารและแปลกใจว่า “ ท่านมีมือ มีเท้า และหัวคล้ายมนุษย์ แต่เหตุใดจึงไม่รู้จักสร้างที่อยู่อาศัยเอง มานั่งตากฝนอยู่ทำไม ”

พระโพธิสัตว์ คือพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ ก่อนที่จะประสูติมาเป็นพระพุทธเจ้า

ฝ่ายลิงพูดตอบกลับด้วยความขุ่นเคืองว่า “ เรามีมือ เท้า และหัวคล้ายมนุษย์ก็จริง แต่เราไม่มีสมองเท่าเทียมกับปัญญาของมนุษย์ จึงไม่สามารถสร้างที่อยู่อาศัยเองได้ ” นกขมื่นได้ฟังเช่นนั้นจึงพูดกลับไปว่า “ ท่านลิง ถ้าหากท่านต้องการเกิดปัญญา ท่านต้องละทิ้งความไม่ดี ความคดโกงใดๆที่เคยมีมาก่อน แล้วตั้งใจทำความดี รักษาศีล ทำจิตให้เป็นสมาธิ แล้วปัญญาก็จะเกิดในตัวท่านเอง จะทำให้ท่านสร้างที่อยู่อาศัยได้ ”

เมื่อนกขมิ้นพุดจบ ลิงซึ่งมีนิสัยพาลจึงโกรธและนึกในใจว่าเจ้านกขมิ้นกำลังตำเรา เพราะนกขมิ้นมีรังที่ฝนไม่ร่ำรด เราจะไม่ให้มันอยู่ในรังนี้ต่อไปจากนั้นเจ้าลิงก็กระโดดใส่ นกขมิ้นก็รีบบินหนีไป ลิงจึงได้ทำลายรังนกขมิ้นจนแหลกเป็นจุน

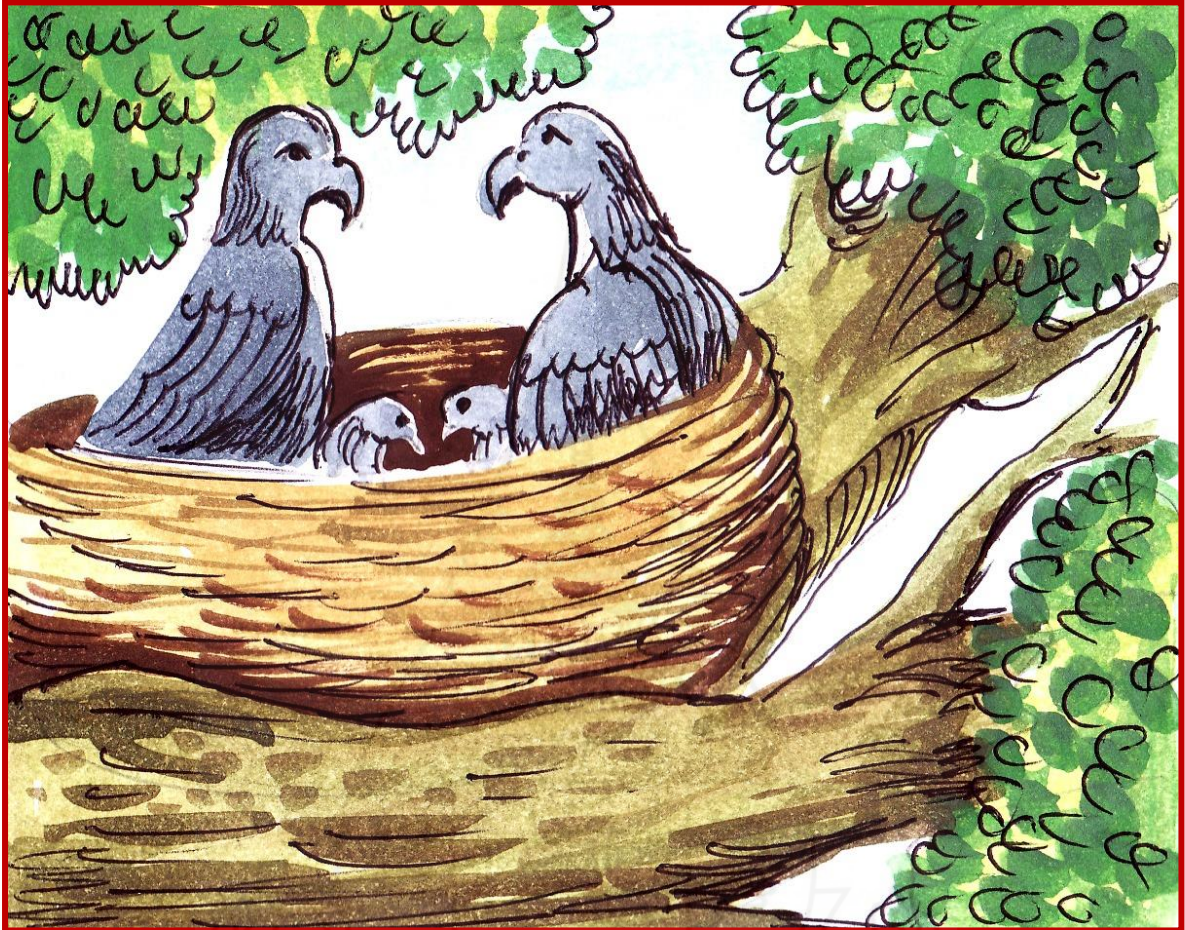
เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสชาดกเรื่องนี้จบ จึงตรัสเป็นพุทธภาษิตว่า “ บุคคลเมื่อจะไปเที่ยว ถ้าไม่ประสบคนที่ดีกว่า หรือคนเช่นเดียวกับตน เทียบคนเดียวดีกว่าการไปเที่ยวกับคนพาล เพราะ ความเป็นเพื่อน ไม่มีในหมู่คนพาล ”

มหาอุกกุสชาดก

ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงทราบเรื่องที่พระภิกษุในวัดพระเชตะวัน สนทนาธรรม เรื่อง การผูกมิตรกับบุคคลต่างๆของอุบาสกคนหนึ่ง ที่ต้องการสวามิภักดิ์ซึ่งเป็นธิดาของตระกูลที่มีชื่อเสียง แต่เธอบอกให้อุบาสกที่จะมาสวามิภักดิ์ไปคบหาผู้ที่จะเป็นมิตรสหายให้ได้ก่อนถึงจะแต่งงานด้วย อุบาสกคนนั้นก็เริ่มผูกมิตรตั้งแต่คนเฝ้าประตู ผู้คุ้มกันเมือง มหาอำมาตย์ เสนาบดี พระราชา จนถึงพระพุทธเจ้า และในที่สุดอุบาสกก็ได้แต่งงานตามที่ตั้งใจ

พระพุทธเจ้า ได้ตรัสว่า ในอดีตชาติอุบาสกคนนี้ก็ทำแบบนี้มาแล้ว พระองค์จึงตรัส มหาอุกกุสชาดก ซึ่งมีเรื่องดังนี้

กาลครั้งหนึ่ง มีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งประกอบอาชีพล่าสัตว์ได้พากันไปล่าสัตว์แห่งหนึ่งในป่า ป่านั้นมีสระน้ำที่มีสัตว์ 4 ชนิดอาศัยอยู่รอบสระ คือ เหยี่ยว 2 ตัว ผัวเมีย ราชสีห์ พญานกออก และเต่าใหญ่อาศัยอยู่ซึ่งสมัยนั้นพระโพธิสัตว์เกิดเป็นราชสีห์

วันหนึ่งเหยี่ยวได้ปรึกษากันว่า “ เราอยู่ที่นี้ไม่มีเพื่อนเลย ถ้ามีอันตรายเกิดขึ้นเราจะไปพึ่งใครยิ่งตอนนีเรากำลังจะใกล้มีลูกแล้วเราควรไปผูกมิตรกับสัตว์ทั้ง 3 ตัวนั้นก่อน ” เมื่อปรึกษากันแล้วก็ได้ไปผูกมิตรกับสัตว์ทั้ง 3 ตัว และเหยี่ยวก็ไปสร้างรังที่ต้นกระทุ่มข้างสระน้ำ อยู่ต่อมาไม่นานเหยี่ยวก็มีลูกออกมา 2 ตัว

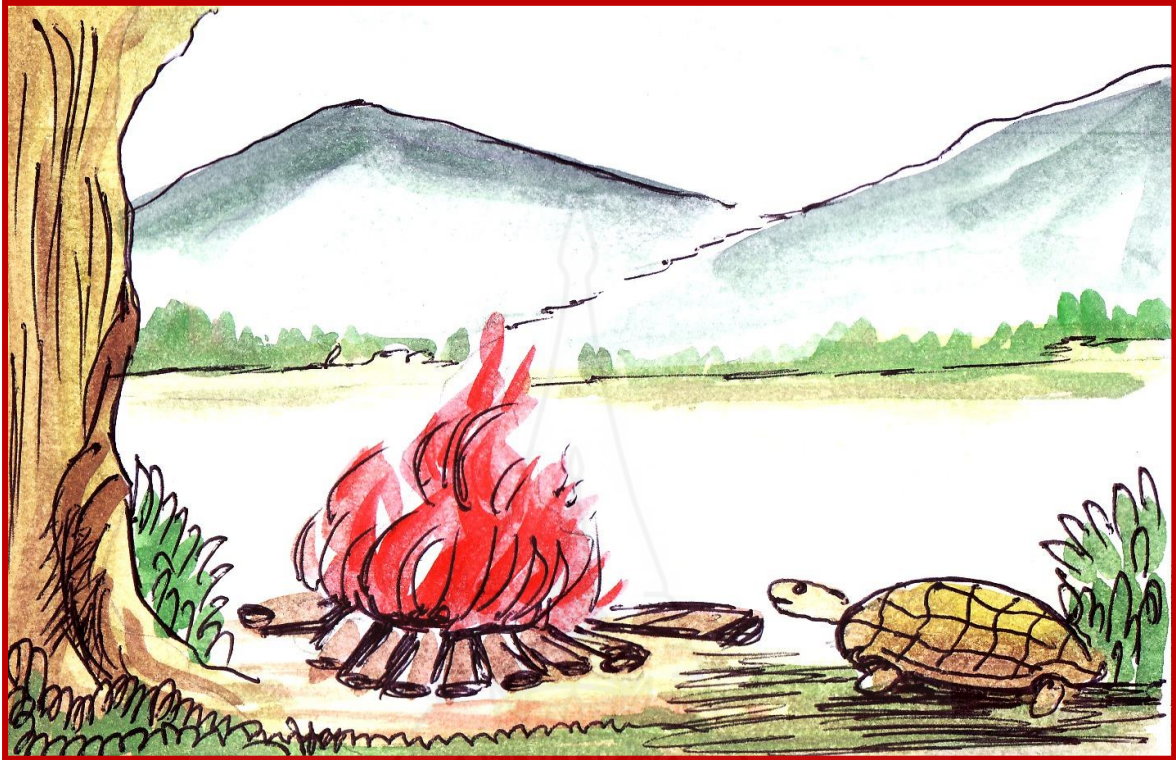
พญานกออก คือ นกเหยี่ยวชนิดหนึ่งที่ชอบกินปลา

อยู่มาวันหนึ่ง พวกชาวบ้านที่ล่าสัตว์ได้มาพิก้างคืนใต้ต้นกระพุ่มที่เหยี่ยวสร้างรังอยู่
พอตกกลางคืนยุ่งป่ามารุมกัดชาวบ้านจึงก่อไฟไต้ยุ่ง ควันไฟจึงได้รมลูกเหยี่ยว มันจึงพากันร้อง
ชาวบ้านเห็นดังนั้นจึงคิดจะเอาลูกเหยี่ยวมากิน พ่อแม่เหยี่ยวเห็นว่ามิภัยอันตราย จึงไปขอ
ความช่วยเหลือจากพญานกออก ซึ่งพญานกออกก็ยินดีช่วยเหลือ

ญาณกอกได้บินไปจับอยู่ที่ต้นไม้ต้นหนึ่งที่อยู่ข้างเคียง พอชาวบ้านถือคบเพลิงป็นขึ้น
 ต้นไม้ใกล้ถึงรังนกเหยี่ยว พญานกออกก็รีบบินไปสระน้ำ นำน้ำมาดับคบเพลิง ชาวบ้านก็ลงมา
 จุดคบเพลิงใหม่แล้วป็นขึ้นไปอีก พญานกออกก็นำน้ำมาดับคบเพลิงอีก ทำแบบนี้จนเที่ยงคืน
 พญานกออกเหน็ดเหนื่อยมากจนหมดแรง เหยี่ยวเห็นพญานกออกเหน็ดเหนื่อยจนช่วยเหลือไม่
 ไหวแล้วจึงรีบไปขอความช่วยเหลือจากเต่า

เต่าใหญ่จึงมาจากสระน้ำ นำเปลือกนมและสาหร่ายจากสระขึ้นไปดับกองไฟแล้วหมอบอยู่พวกชาวบ้านเห็นเต่าใหญ่ทำอย่างนั้นจึงนำเถาวัลย์ผูกเต่าดึงไว้แต่กลับถูกเต่าใหญ่ดึงลากชาวบ้านลงสระน้ำไป ทำอย่างนี้อยู่นานจนชาวบ้านสะบักสะบอม จนในที่สุดชาวบ้านก็ต้องปล่อยเต่าไปแล้วตกลงกันว่าพรุ่งนี้เช้าค่อยคิดหาทางจับลูกเหยี่ยวใหม่

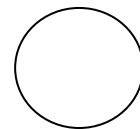
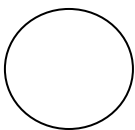
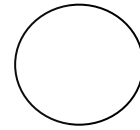
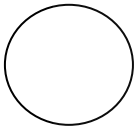

เช้าวันรุ่งขึ้น ชาวบ้านก็กลับมาเพื่อหาวิธีจับลูกเหยี่ยวใหม่ ส่วนเหยี่ยว 2 ตัวเมียจึงปรึกษากันว่าถึงเวลาต้องขอความช่วยเหลือจากราชสีห์ ราชสีห์รับคำแล้วจึงเดินไปหาพวกชาวบ้าน พอชาวบ้านเห็นราชสีห์ก็พากันตกใจกลัววิ่งหนีกระเจิงไป

ราชสีห์ เหยี่ยว พญานกออก และเต่า จึงตกลงอยู่ร่วมกันโดยไม่ทำลายมิตรธรรมต่อกัน แม่เหยี่ยวมองดูลูกน้อยแล้วพูดว่า “ เพราะอาศัยมิตรแท้ๆเราจึงรักษาลูกๆไว้ได้ ” ดังคำที่ว่า “ การมีมิตรไมตรีกับคนดี จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ให้เจริญรุ่งเรือง ”

ใบกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนตัวเลข 1,2,3,4 หน้ารูปภาพโดยเรียงลำดับเหตุการณ์ ภูมิพุทธชาติก
ให้ถูกต้อง

ใบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

คติธรรม จริยธรรม	ชาวบ้าน	พระโพธิสัตว์
การคบมิตรดี	ชาตก	ลิง
ราชสีห์		เพื่อน

1. พระพุทธเจ้าในอดีตชาติ เรียกว่า.....
2. เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ คือ.....
3. นิทานชาตก นำมาใช้อบรมสั่งสอนเพื่อให้เกิด.....
4. ตัวแสดงในกฏพุทธชาตกที่มีนิสัยพาล คือ.....
5. คำใดไม่มีในหมู่คนพาล.....
6. มหาอุกกุสชาตก ได้ให้แง่คิดในเรื่องใด.....
7. ในมหาอุกกุสชาตก พระโพธิสัตว์เกิดเป็นสัตว์ชนิดใด.....
8. ตัวละครในเรื่อง มหาอุกกุสชาตกตัวใดไม่ควรเอาอย่าง.....

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ชาตก

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกที่สุด

-
1. คนพาลในกุกุสชาตก หมายถึงใคร

ก. พระมหากัสสปเถระ	ข. พระเจ้าพรหมทัต
ค. นกขมื่น	ง. ลิง
 2. ใครคือพระโพธิสัตว์ในกุกุสชาตก

ก. พระมหากัสสปเถระ	ข. พระเจ้าพรหมทัต
ค. นกขมื่น	ง. ลิง
 3. ในมหาอุกกุสชาตก ใคร **ไม่ควร** เอาเป็นแบบอย่าง

ก. เต่า	ข. เขี้ยว
ค. ราชสีห์	ง. ชาวบ้าน
 4. พระโพธิสัตว์ หมายถึงข้อใด

ก. พระพุทธเจ้าในอดีตชาติ	ข. พระพุทธเจ้าในปัจจุบัน
ค. พระพุทธเจ้าในอนาคต	ง. พระพุทธเจ้าในชาติสุดท้าย
 5. ข้อใด **ไม่ใช่** ประโยชน์จากการเรียนชาตก

ก. มีคติสอนใจ	ข. ผู้อ่านเกิดความทุกข์
ค. สอนคติธรรมและจริยธรรม	ง. สามารถนำตัวอย่างที่ดีไปปฏิบัติ
 6. กุกุสชาตก ให้ข้อคิดในเรื่องใด

ก. ไม่ควรคบคนพาล	ข. ควรคบเพื่อนไว้มากๆ
ค. อย่าไว้วางใจคนแปลกหน้า	ง. ควรขยันหมั่นเพียรในการทำงาน
 7. เขี้ยวไปขอความช่วยเหลือจากสัตว์ชนิดใดเป็นครั้งแรก

ก. เต่า	ข. ราชสีห์
ค. นกขมื่น	ง. พญานกออก
 8. ข้อใดเป็นข้อคิดที่ได้จากมหาอุกกุสชาตก

ก. การคบเพื่อนที่ดีๆ	ข. การคบกับคนพาล
ค. การคบเพื่อนมากๆ	ง. การคบเพื่อนที่ขยัน

9. สัตว์ชนิดใดที่ชาวบ้านพบแล้ววิ่งหนีกระเจิงไป

ก. เต่า

ข. ราชสีห์

ค. นกขมิ้น

ง. พญานกออก

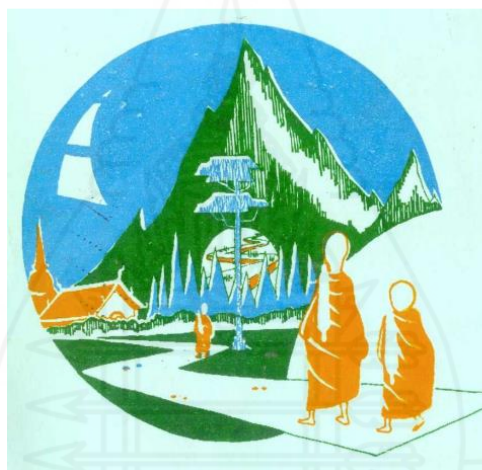
10. ใครเป็นพระโพธิสัตว์ในมหาอุกกุสชาตก

ก. เต่า

ข. เขี้ยว

ค. ราชสีห์

ง. ชาวบ้าน

ภาคผนวก

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน ชุดการสอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ/นามสกุล.....เลขที่.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบทดสอบหลังเรียน

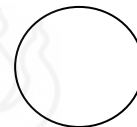
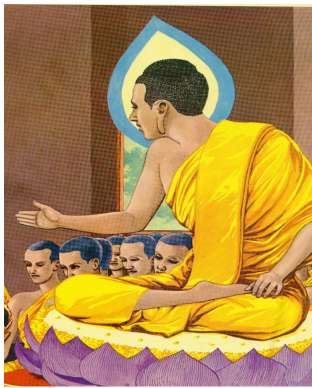
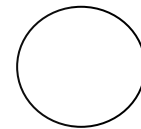
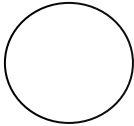
ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบบันทึกคะแนนชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเมินผล	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน
คะแนนเต็ม		
คะแนนที่ได้		

กระดาดขตอบใบกิจกรรม

ใบกิจกรรมที่ 1

ใบกิจกรรมที่ 2

1. พระพุทธเจ้าในอดีตชาติ เรียกว่า.....
2. เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ คือ.....
3. นิทานชาดก นำมาใช้อบรมสั่งสอนเพื่อให้เกิด.....
4. ตัวแสดงในภุมุทิสกชาดกที่มีนิสัยพาล คือ.....
5. คำใดไม่มีในหมู่มคนพาล.....
6. มหาอุกกุสชาดก ได้ให้แง่คิดในเรื่องใด.....
7. ในมหาอุกกุสชาดก พระโพธิสัตว์เกิดเป็นสัตว์ชนิดใด.....
8. ตัวละครในเรื่อง มหาอุกกุสชาดกตัวใดไม่ควรเอาอย่าง.....

เฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียน

- 1. ก
- 2. ข
- 3. ก
- 4. ง
- 5. ค
- 6. ง
- 7. ค
- 8. ง
- 9. ข
- 10. ก

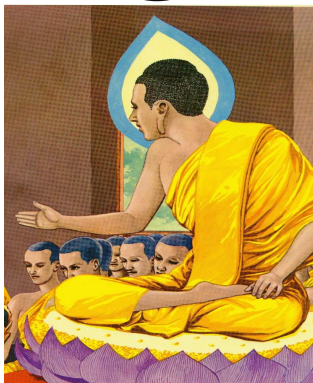
ใบกิจกรรมที่ 1

3

4

1

2

ใบกิจกรรมที่ 2

1. พระพุทธเจ้าในอดีตชาติ เรียกว่า พระโพธิสัตว์
2. เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ คือ ชาดก
3. นิทานชาดก นำมาใช้อบรมสั่งสอนเพื่อให้เกิด คติธรรม จริยธรรม
4. ตัวแสดงในกุฎิทุสยชาดกที่มีนิสัยพาล คือ ลิง
5. คำใดไม่มีในหมู่คนพาล เพื่อน
6. มหาอุกกุสชาดก ได้ให้แง่คิดในเรื่องใด การคบมิตรดี
7. ในมหาอุกกุสชาดก พระโพธิสัตว์เกิดเป็นสัตว์ชนิดใด ราชสีห์
8. ตัวละครในเรื่อง มหาอุกกุสชาดกตัวใดไม่ควรเอาอย่าง ชาวบ้าน

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ง
2. ค
3. ง
4. ก
5. ข
6. ก
7. ง
8. ก
9. ข
10. ค

ชุดการสอน

เรื่อง พุทธประวัติ

ชุดที่ 4 วันสำคัญทางศาสนา

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดย

นายดรุณ พิศาลสังฆคุณ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดจันเสน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

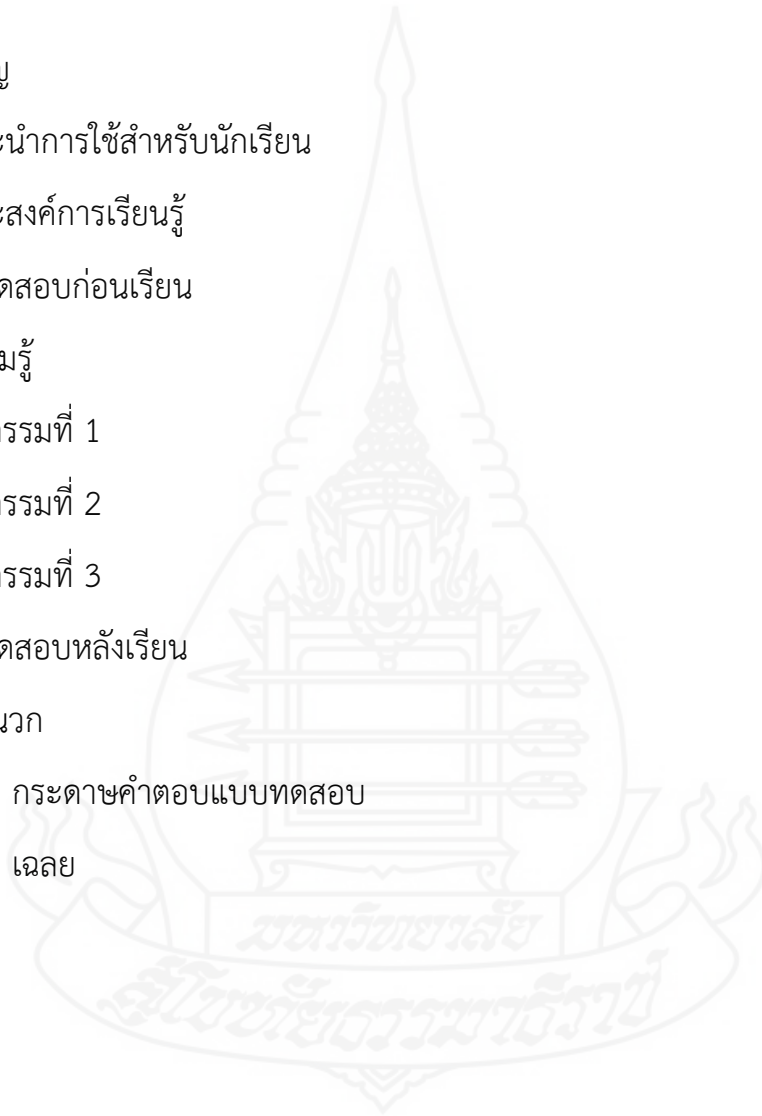
ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 4 วันสำคัญทางศาสนา จัดขึ้นตามสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นสื่อการสอนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยชุดการสอนเล่มนี้ได้พยายามพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้มีความเข้าใจในบทเรียนที่ชัดเจนขึ้น โดยสอดแทรกเนื้อหา กิจกรรม และคำถามหลากหลายที่เน้นกระบวนการคิด พร้อมด้วยแบบทดสอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 4 วันสำคัญทางศาสนา จะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและผู้สนใจศึกษา

ดร.ณ พิศาลสังข์คุณ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน	1
จุดประสงค์การเรียนรู้	2
แบบทดสอบก่อนเรียน	3
ใบความรู้	5
ใบกิจกรรมที่ 1	11
ใบกิจกรรมที่ 2	12
ใบกิจกรรมที่ 3	13
แบบทดสอบหลังเรียน	14
ภาคผนวก	16
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	17
เฉลย	19

คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน

ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ชุดที่ 4 วันสำคัญทางศาสนา นักเรียนควรปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการสอน ดังนี้

1. ภายในชุดการสอนจะประกอบไปด้วย
 - 1.1 คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน
 - 1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.3 แบบทดสอบก่อนเรียน
 - 1.4 ใบความรู้
 - 1.5 ใบกิจกรรม
 - 1.6 แบบทดสอบหลังเรียน
 - 1.7 เฉลยใบกิจกรรม ใบคำถาม และแบบทดสอบ
2. ขณะเรียนปฏิบัติตามลำดับดังนี้
 - 2.1 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 2.2 นักเรียนศึกษาวิธีใช้ชุดการสอนและลงมือปฏิบัติกิจกรรม
 - 2.3 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 2.4 ตรวจสอบคำตอบและเฉลยใบกิจกรรมในภาคผนวกเพื่อวัดความรู้ความสามารถเมื่อเรียนเรื่องนั้นๆ
3. การวัดผลประเมินผลโดยครูผู้สอนจะประเมินจากการปฏิบัติกิจกรรมและการทำแบบทดสอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนเนื้อหาบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายและความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้
2. ปฏิบัติตนและเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. เห็นคุณค่าในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง วันสำคัญทางศาสนา
คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกที่สุด

.....

1. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาข้อใดเป็นวันของพระพุทธเจ้า

ก. วันมาฆบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา	ง. วันอาสาฬหบูชา
2. ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน เหตุการณ์ทั้ง 3 ตรงกับวันใด

ก. วันมาฆบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา	ง. วันอาสาฬหบูชา
3. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใดที่ไม่มีการเวียนเทียน

ก. วันมาฆบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา	ง. วันอาสาฬหบูชา
4. พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนาแก่ใคร

ก. พระเจ้าพิมพิสาร	ข. พระอัครสาวก
ค. ปัญจวัคคีย์	ง. ชฎิล 3 พี่น้อง
5. ใครเป็นพระสงฆ์องค์แรกในพระพุทธศาสนา

ก. พระราहुล	ข. พระสารีบุตร
ค. พระโกณฑัญญะ	ง. พระอรุเวลกัสสปะ
6. ธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงครั้งแรกคือ

ก. อริยสัจ 4	ข. เบญจศีล
ค. เบญจธรรม	ง. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
7. วันธรรมสวนะ ตรงกับวันใด

ก. วันขึ้น 15 ค่ำ	ข. วันขึ้น 14 ค่ำ
ค. วันขึ้น 13 ค่ำ	ง. วันขึ้น 12 ค่ำ
8. วันสำคัญวันใดที่ประกอบพิธีกรรมเฉพาะพระสงฆ์

ก. วันอัฐมีบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันเข้าพรรษา	ง. วันออกพรรษา

9. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับวันอาสาฬหบูชา
ก. วันพระสงฆ์	ข. ปฐมเทศนา
ค. โอวาทปาฏิโมกข์	ง. ธรรมจักกัปปวัตนสูตร
10. การสอนให้ละเว้นความชั่ว ทำแต่ความดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ เป็นหลักการข้อใด
ก. โอวาท 3	ข. อริยสัจ 4
ค. อาทิตตปริยายสูตร	ง. ธรรมจักกัปปวัตนสูตร

ใบความรู้

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

- วันมาฆบูชา** คือ การบูชาวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 เพื่อน้อมรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญ
- 4 เหตุการณ์ คือ
1. เป็นวันพระจันทร์เต็มดวงเพราะเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
 2. เป็นวันที่พระสงฆ์ 1,250 รูป มาประชุมเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย ณ วัดเวฬุวัน เมืองราชคฤห์
 3. พระสงฆ์ที่มาประชุมกันทั้ง 1,250 รูป เป็นพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบวชให้ทั้งหมด
 4. พระสงฆ์ที่มาประชุมกันทั้ง 1,250 รูป เป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น

และในวันมาฆบูชานี้พระพุทธเจ้าทรงประกาศหลักการของพระพุทธศาสนาที่เป็นแนวปฏิบัติของพุทธศาสนิกชน เรียกว่า **โอวาทปาฏิโมกข์** หรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **โอวาท 3** ได้แก่

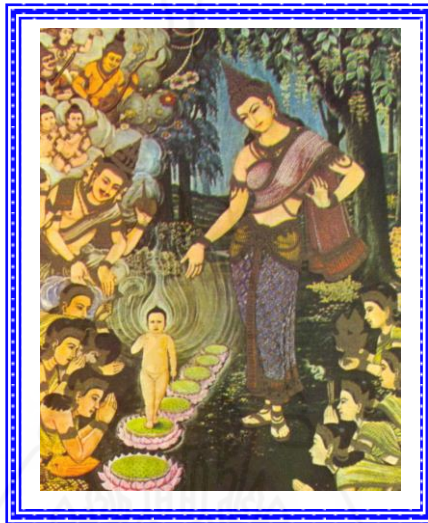
1. ละเว้นความชั่ว
2. ทำแต่ความดี
3. ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา

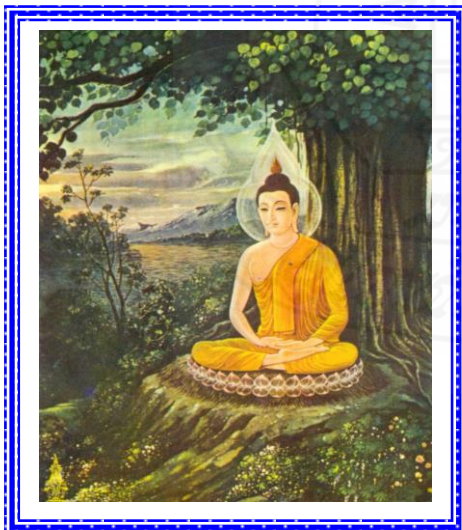
วันมาฆบูชา เป็นวันสำคัญที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศหลักการของพระพุทธศาสนาจึงถือว่าวันนี้เป็น **วันพระธรรม** พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติตนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆตามความเหมาะสม เช่น ทำบุญตักบาตร ฟังธรรม รักษาศีล เวียนเทียนหรือบำเพ็ญประโยชน์ให้กับสาธารณชน

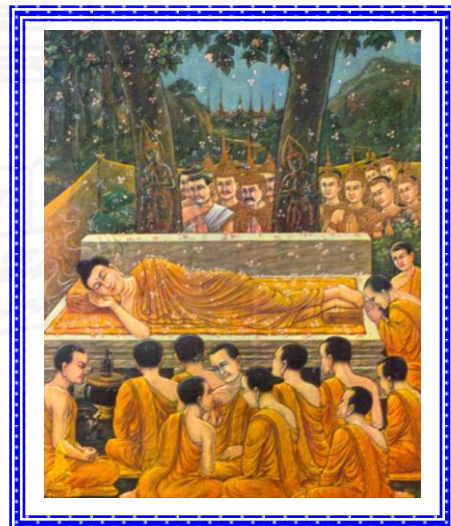
วันวิสาขบูชา คือ การบูชาในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 เพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า ได้แก่ การประสูติ การตรัสรู้ และการปรินิพพาน โดยเหตุการณ์ทั้ง 3 แม้จะเกิดต่างปีกัน แต่ก็ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 เหมือนกันอย่างน่าอัศจรรย์

ประสูติ

ตรัสรู้

ปรินิพพาน

การปฏิบัติตนในวันวิสาขบูชา

วันวิสาขบูชา เป็นวันที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า จึงถือว่าวันนี้เป็น **วันพระพุทธเจ้า** พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติตนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆเพื่อเป็นพุทธบูชา ดังนี้

1. ทำบุญตักบาตร หรือให้ทาน
2. ฟังธรรม และรักษาศีล 5 หรือ ศีล 8 ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ด้วยการฝึกสมาธิ
3. บำเพ็ญสาธารณประโยชน์
4. นำดอกไม้ธูปเทียนไปเวียนเทียนที่วัด

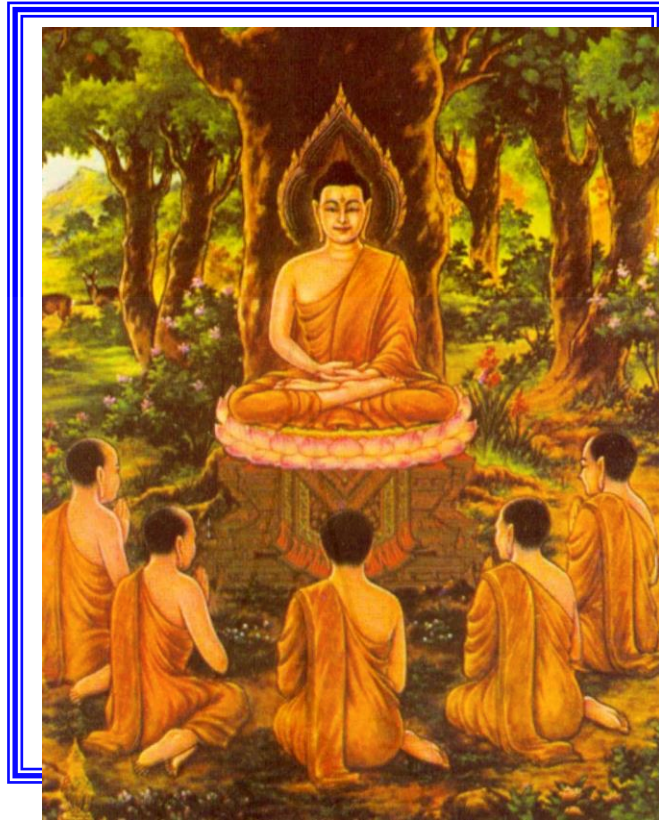
ทำบุญตักบาตร

การฝึกสมาธิ

เวียนเทียน

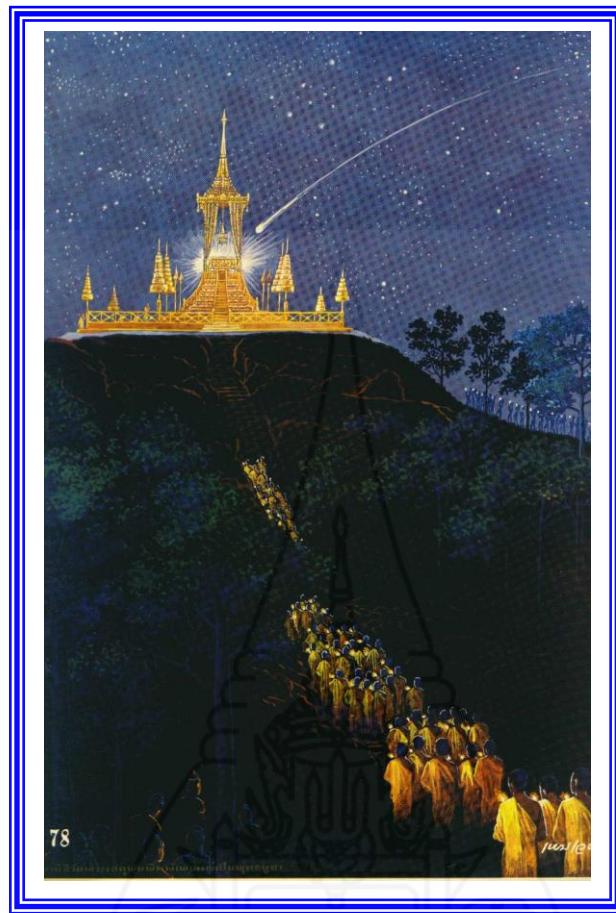
วันอาสาฬหบูชา คือ การบูชาในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญ 3 เหตุการณ์ คือ

1. เป็นวันที่พระพุทธเจ้าแสดงธรรมครั้งแรกแก่ **ปัญจวัคคีย์** ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน การแสดงธรรมครั้งแรก เรียกว่า **ปฐมเทศนา** ส่วนธรรมที่แสดงแก่ปัญจวัคคีย์ ชื่อว่า **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** เป็นธรรมที่กล่าวถึง **อริยสัจ 4**

2. เป็นวันที่มีพระสงฆ์องค์แรกเกิดขึ้น ก็คือ **โกณฑัญญะ** ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญจวัคคีย์ที่ได้ฟังปฐมเทศนาแล้วจึงขอบวชกับพระพุทธเจ้า

3. เป็นวันที่มีพระรัตนตรัยครบ 3 ประการ คือ **พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์**
การปฏิบัติตนในวันอาสาฬหบูชา

วันอาสาฬหบูชา เป็นวันที่มีพระสงฆ์องค์แรกเกิดขึ้นจึงถือว่าเป็น **วันพระสงฆ์** ชาวพุทธควรปฏิบัติตนและเข้าร่วมกิจกรรม เช่น ทำบุญตักบาตร ฟังธรรม รักษาศีล เวียนเทียนที่วัด เป็นต้น

วันอัฐมีบูชา คือ การบูชาในวันแรม 8 ค่ำ เดือน 6 เป็นการถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ หลังจากพระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานได้ 8 วัน ในปัจจุบัน การประกอบพิธีกรรมในวันอัฐมีบูชา นิยมทำกันอยู่ในเฉพาะพระสงฆ์เท่านั้น

วันธรรมสวนะ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า **วันพระ** เป็นวันที่มีการถือศีล ฟังธรรม เดือนหนึ่งมีกำหนดวันพระไว้ 4 วัน คือ วันขึ้น 8 ค่ำ วันขึ้น 15 ค่ำ วันแรม 8 ค่ำ และวันแรม 15 ค่ำ (หรือวันแรม 14 ค่ำ ในบางเดือน)

การปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะ เนื่องด้วยวันธรรมสวนะหรือวันพระ เป็นวันสำคัญวันหนึ่งในพระพุทธศาสนาเนื่องจากเป็น**วันหลักแห่งการทำความดี** การทำความดี เช่น ให้ทาน รักษาศีล ทำสมาธิ ฟังธรรมเทศนา รวมทั้งหยุดทำบาปทั้งปวง

ใบกิจกรรมที่ 1

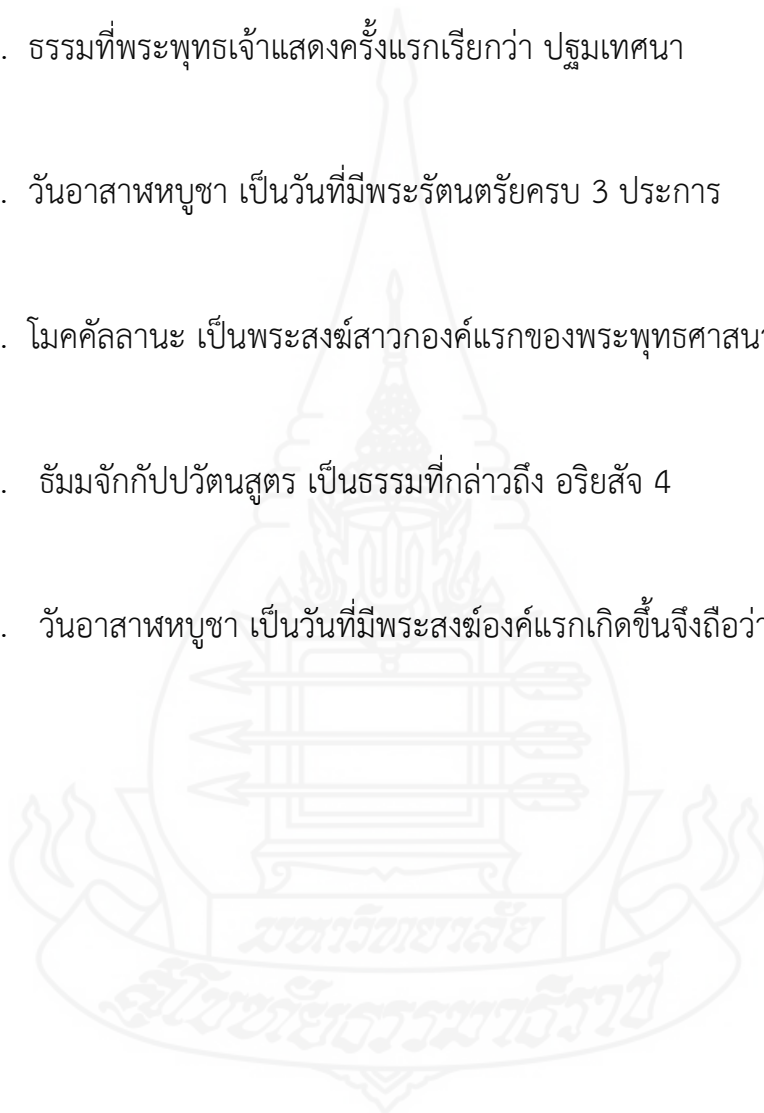
คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้องสมบูรณ์

1. วัน.....เป็นการถวายพระเพลิงพระพุทธรูประระ ไม่มีการเวียนเทียนมีแต่กิจกรรมเฉพาะฝ่ายสงฆ์เท่านั้น
2. วัน.....เป็นวันที่พระสงฆ์ สาวกที่เป็นพระอรหันต์จำนวน 1,250 รูปมาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย
3. วัน.....คือ การบูชาในวันแรม 8 ค่ำ เดือน 6
4. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมครั้งแรกแก่ปัญจวัคคีย์ ธรรมที่แสดงคือ อริยสัจ 4
ในวัน.....
5. วัน..... ในหนึ่งเดือนมี 4 วัน คือ ขึ้น 8 ค่ำ ขึ้น 15 ค่ำ แรม 8 ค่ำ แรม 15 ค่ำ
(หรือ 14 ค่ำ)
6. วันวิสาขบูชา ตรงกับวัน.....
7. วันวิสาขบูชา ถือว่าเป็นวันของ.....
8. วันวิสาขบูชา ชาวพุทธจะนำดอกไม้ ธูป เทียนไป.....ที่วัด
9. การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใสได้ด้วยการ.....
10. วัน.....มีเหตุการณ์เกิดขึ้น 3 เหตุการณ์ คือ ประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ
ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 เหมือนกัน แต่ต่างปีกัน

ใบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก x หน้าข้อที่ผิด

-1. ธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงครั้งแรกเรียกว่า ปฐมเทศนา
-2. วันอาสาฬหบูชา เป็นวันที่มีพระรัตนตรัยครบ 3 ประการ
-3. โมคคัลลานะ เป็นพระสงฆ์สาวกองค์แรกของพระพุทธศาสนา
-4. ฉัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นธรรมที่กล่าวถึง อริยสัจ 4
-5. วันอาสาฬหบูชา เป็นวันที่มีพระสงฆ์องค์แรกเกิดขึ้นจึงถือว่าเป็น วันพระสงฆ์

ใบกิจกรรมที่ 3

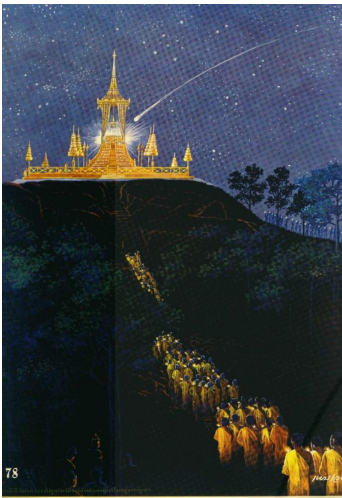
คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความที่กำหนดให้ใส่ใต้ภาพให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน

วันมาฆบูชา

วันวิสาขบูชา

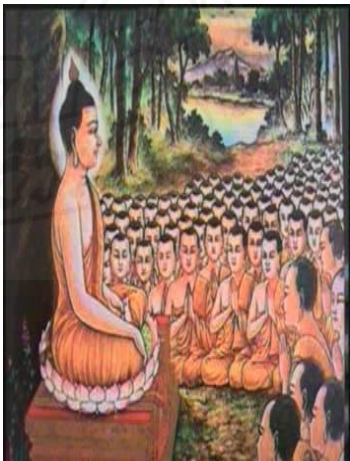
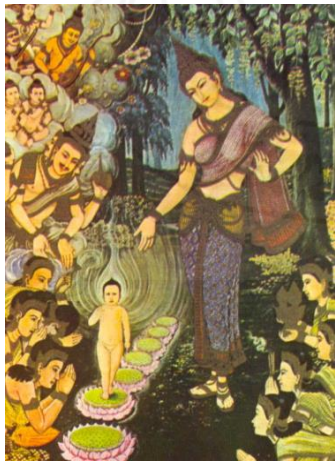
วันอาสาฬหบูชา

วันอัฐมีบูชา

1.....

2.....

3.....

4.....

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง วันสำคัญทางศาสนา
คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกที่สุด

.....

1. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใดที่ไม่มีการเวียนเทียน

ก. วันมาฆบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา	ง. วันอาสาฬหบูชา
2. พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนาแก่ใคร

ก. พระเจ้าพิมพิสาร	ข. พระอัครสาวก
ค. ปัญจวัคคีย์	ง. ชฎิล 3 พี่น้อง
3. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาข้อใดเป็นวันของพระพุทธเจ้า

ก. วันมาฆบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา	ง. วันอาสาฬหบูชา
4. ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน เหตุการณ์ทั้ง 3 ตรงกับวันใด

ก. วันมาฆบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา	ง. วันอาสาฬหบูชา
5. วันธรรมสวนะ ตรงกับวันใด

ก. วันขึ้น 15 ค่ำ	ข. วันขึ้น 14 ค่ำ
ค. วันขึ้น 13 ค่ำ	ง. วันขึ้น 12 ค่ำ
6. วันสำคัญวันใดที่ประกอบพิธีกรรมเฉพาะพระสงฆ์

ก. วันอัฐมีบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันเข้าพรรษา	ง. วันออกพรรษา
7. ใครเป็นพระสงฆ์องค์แรกในพระพุทธศาสนา

ก. พระราหุล	ข. พระสารีบุตร
ค. พระโกณฑัญญะ	ง. พระอรุเวลกัสสปะ
8. ธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงครั้งแรกคือ

ก. อริยสัจ 4	ข. เบญจศีล
ค. เบญจธรรม	ง. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ภาคผนวก

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน ชุดการสอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ/นามสกุล.....เลขที่.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบบันทึกคะแนนชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเมินผล	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน
คะแนนเต็ม		
คะแนนที่ได้		

กระดาษตอบใบกิจกรรม

ใบกิจกรรมที่ 1

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

ใบกิจกรรมที่ 2

-1. ธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงครั้งแรกเรียกว่า ปฐมเทศนา
-2. วันอาสาฬหบูชา เป็นวันที่มีพระรัตนตรัยครบ 3 ประการ
-3. โมคคัลลานะ เป็นพระสงฆ์สาวกองค์แรกของพระพุทธศาสนา
-4. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นธรรมที่กล่าวถึง อริยสัจ 4
-5. วันอาสาฬหบูชา เป็นวันที่มีพระสงฆ์องค์แรกเกิดขึ้นจึงถือว่าเป็น วันพระสงฆ์

ใบกิจกรรมที่ 3

1.
2.
3.
4.

เฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ข
2. ข
3. ค
4. ค
5. ค
6. ง
7. ก
8. ก
9. ค
10. ก

ใบกิจกรรมที่ 1

1. วันอัฐมีบูชา
2. วันมาฆบูชา
3. วันอัฐมีบูชา
4. วันอาสาฬหบูชา
5. วันธรรมสวนะ หรือวันพระ
6. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6
7. พระพุทธเจ้า
8. เวียนเทียนที่วัด
9. นั่งสมาธิ
10. วันวิสาขบูชา

ใบกิจกรรมที่ 2

- ✓1. ธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงครั้งแรกเรียกว่า ปฐมเทศนา
- ✓2. วันอาสาฬหบูชา เป็นวันที่มีพระรัตนตรัยครบ 3 ประการ
- ✗3. โมคคัลลานะ เป็นพระสงฆ์สาวกองค์แรกของพระพุทธศาสนา
- ✓4. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นธรรมที่กล่าวถึง อริยสัจ 4
- ✓5. วันอาสาฬหบูชา เป็นวันที่มีพระสงฆ์องค์แรกเกิดขึ้นจึงถือว่าเป็น วันพระสงฆ์

ใบกิจกรรมที่ 3

1. วันอัฐมีบูชา
2. วันอาสาฬหบูชา
3. วันวิสาขบูชา
4. วันมาฆบูชา

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ค
2. ค
3. ข
4. ข
5. ก
6. ก
7. ค
8. ง
9. ก
10. ค

ภาคผนวก ง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน จำนวน 30 ข้อ คะแนน 30 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกที่สุด

1. ศาสนามีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างไร

ก. เป็นที่พึ่งทางใจ	ข. ทุกคนต้องนับถือศาสนา
ค. ช่วยให้มนุษย์กินคืออยู่ดี	ง. ทำให้มีวันสำคัญทางศาสนา
2. สิ่งสำคัญที่ทำให้พระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมการทำความดี

ก. ให้นำบถือพระเจ้า	ข. ให้ละเว้นความชั่ว
ค. ให้คนนับถือขึ้นสวรรค์	ง. ให้คนรักกัน
3. จุดมุ่งหมายที่สำคัญของศาสนาทุกศาสนาคือข้อใด

ก. การปฏิบัติพิธีกรรม	ข. ยึดมั่นในพระศาสนา
ค. สอนให้ทุกคนทำความดี	ง. บูชาสัญลักษณ์ของศาสนา
4. สิ่ง que แสดงว่าพระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนไทย

ก. การสวดมนต์	ข. การร้องเพลง
ค. การท่องเที่ยว	ง. การทำขนม
5. สถาบันใดเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน

ก. ชาติ	ข. ศาสนา
ค. การศึกษา	ง. พระมหากษัตริย์
6. พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ด้วยวิธีใด

ก. กลั่นลมหายใจ	ข. อดอาหาร
ค. ฝึกจิต	ง. กัดฟัน
7. เพราะเหตุใดการโปรดชฎิล 3 พี่น้องจึงทำให้พระพุทธศาสนาเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว

ก. ชฎิลมีอิทธิฤทธิ์มาก	ข. ชฎิลมีทรัพย์สินมาก
ค. ชฎิลมีผู้นับถือมาก	ง. ชฎิลมีวิชาความรู้มาก
8. ทำไมพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วจึงแสดงธรรมแก่ปัญจวัคคีย์เป็นกลุ่มแรก

ก. เป็นผู้มีกิเลสน้อย	ข. เป็นผู้เคยรับใช้พระองค์
ค. เป็นศิษย์เอกของพระองค์	ง. เป็นผู้มีศรัทธามากกว่าพระองค์

9. ข้อใดคือผลของการบำเพ็ญทุกรกิริยา

ก. ร่างกายเจ็บป่วย	ข. ลืมความทุกข์
ค. รู้หลักธรรม	ง. ว่างุ่นใจ

10. วัดแรกในพระพุทธศาสนา คือวัดใด

ก. วัดเชตวัน	ข. วัดราชคฤห์
ค. วัดเวฬุวัน	ง. วัดลุมพินี

11. โอวาทปาฏิโมกข์ มีใจความสำคัญว่าอย่างไร

ก. ไม่ทำชั่ว ทำดี มีเมตตา	ข. ไม่ทำชั่ว ทำดี ทำจิตบริสุทธิ์
ค. ไม่ทำชั่ว ทำดี มีความกตัญญู	ง. ไม่ทำชั่ว ทำดี ทำจิตใจเบิกบาน

12. วันใดหมายถึงวันอัฐมีบูชา

ก. หลังวันพระพุทธเจ้าประสูติ 8 วัน
ข. หลังวันพระพุทธเจ้าตรัสรู้ 8 วัน
ค. หลังวันพระพุทธเจ้าปรินิพพาน 8 วัน
ง. หลังวันพระพุทธเจ้าออกพรรษา 8 วัน

13. หลักธรรมที่สำคัญของพระพุทธศาสนา คือข้อใด

ก. อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา	ข. เมตตาธรรมค้ำจุนโลก
ค. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์	ง. ไม่ทำชั่ว ทำความดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

14. เหตุใดบริวารชฎิลจึงขอบวชทั้งหมด

ก. เกิดความเลื่อมใสตามอาจารย์	ข. เกรงอิทธิฤทธิ์ของพระพุทธเจ้า
ค. ไม่ต้องบูชาไฟอีก	ง. เห็นอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

15. ข้อใดเป็นประโยชน์จากการเรียนชาดก

ก. รู้สึกสนุกสนาน	ข. นำสิ่งที่ดีไปปฏิบัติ
ค. เรียนแล้วจำเนื้อหาง่าย	ง. ทำให้เรียนเก่งขึ้น

16. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องกุกกุฏิสกชาดก คือข้อใด

ก. คนพาลย่อมไม่สนใจความปรารถนาดีของผู้อื่น	ข. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
ค. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน	ง. เห็นครกขึ้นภูเขา

17. ใครเป็นคนพาลในกุกกุฏิสกชาดก

ก. พระโพธิสัตว์	ข. เจ้าเมือง
ค. นกขมิ้น	ง. ลิง

18. ในมหาอุกกุสชาดกไม่ควรปฏิบัติตัวตามใคร
- ก. พญานกออก
ข. เขยี่หว
ค. เต่า
ง. ชาวบ้าน
19. การผูกไมตรีมีประโยชน์ต่อใครมากที่สุด
- ก. ญาติพี่น้อง
ข. คนใกล้ชิด
ค. ผู้ถูกผูกไมตรี
ง. ผู้ผูกไมตรี
20. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องมหาอุกกุสชาดกคือข้อใด
- ก. ผู้มีความเพียรยอมเป็นที่รัก
ข. การมีไมตรีกับคนดีทำให้ชีวิตดี
ค. ความเมตตาเป็นธรรมอันยิ่งใหญ่
ง. ความสามัคคีทำให้ประสบผลสำเร็จ
21. ชาดกเรื่อง นกขมิ้นสอนลิงพล เมื่อลิงได้ฟังคำแนะนำคำสอนของนกขมิ้นแล้วรู้สึกอย่างไร
- ก. โกรธ
ข. ดีใจ
ค. ชึ้งใจ
ง. ปลื้มใจ
22. ชาดกเรื่อง นกขมิ้นสอนลิงพล เป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นที่เมืองใด
- ก. สาวดี
ข. พาราณสี
ค. เทวหะ
ง. ราชคฤห์
23. มหาอุกกุสชาดก พระโพธิสัตว์เกิดเป็นสัตว์ชนิดใด
- ก. เต่า
ข. ราชสีห์
ค. พญานกออก
ง. พญาเขยี่หว
24. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาข้อใดเป็นวันของพระพุทธเจ้า
- ก. วันมาฆบูชา
ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา
ง. วันอาสาฬหบูชา
25. ใครเป็นพระสงฆ์องค์แรกในพระพุทธศาสนา
- ก. พระราहुล
ข. พระสารีบุตร
ค. พระโกณฑัญญะ
ง. พระอรุเวลกัสสปะ
26. ธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงครั้งแรกคือ
- ก. อริยสัจ 4
ข. เบญจศีล
ค. เบญจธรรม
ง. ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร
27. วันธรรมสวนะ ควรทำสิ่งใดมากที่สุด
- ก. ฟังธรรม
ข. เวียนเทียน
ค. ตักบาตร
ง. พัฒนาวัด

28. ข้อใดไม่ใช่การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในวันสำคัญทางศาสนา

ก. คำ ให้เงินขทานเพราะรำคาญ

ข. แต่ง นำอาหารไปถวายพระ

ค. เจียว คุยหลักธรรมคำสอนกับเพื่อน

ง. ขาว เลี้ยงอาหารกลางวันเด็กยากจน

29. วันใดเป็นวันที่พระพุทธเจ้าแสดงธรรมครั้งแรก

ก. วันมาฆบูชา

ข. วันวิสาขบูชา

ค. วันอาสาฬหบูชา

ง. วันออกพรรษา

30. การบูชาวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 หมายถึงวันใด

ก. วันมาฆบูชา

ข. วันวิสาขบูชา

ค. วันอาสาฬหบูชา

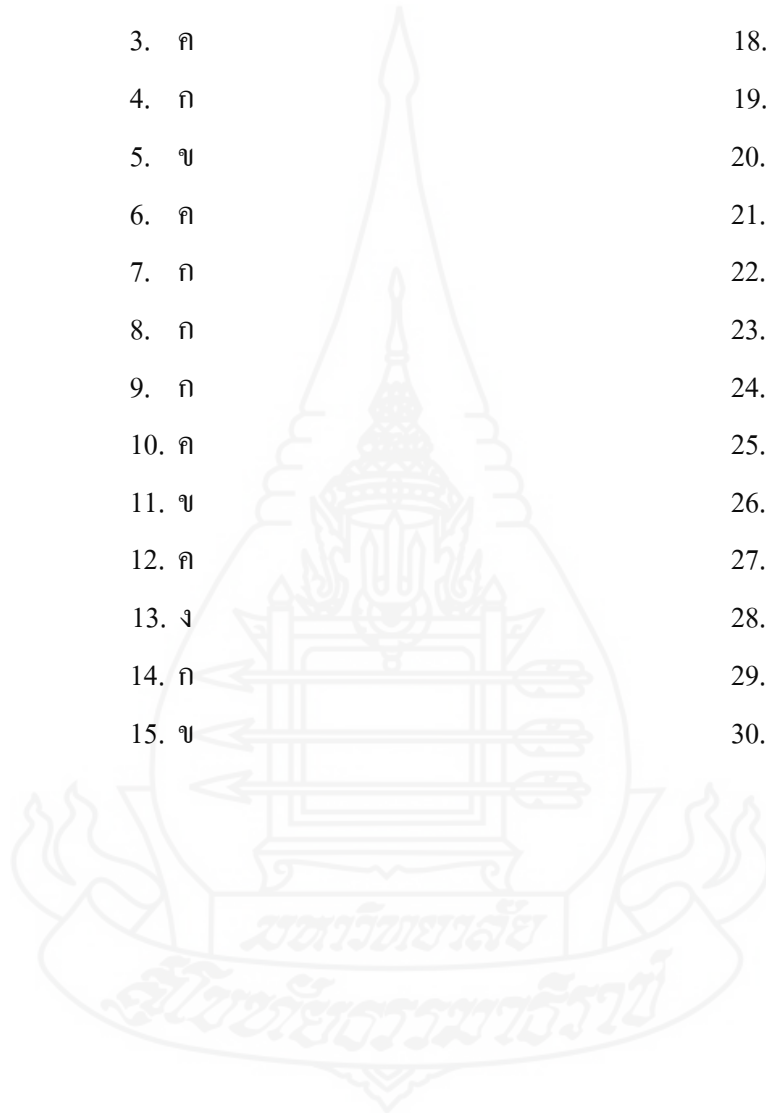
ง. วันออกพรรษา

เฉลยแบบทดสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พุทธประวัติ

1. ก	16. ก
2. ข	17. ง
3. ค	18. ง
4. ก	19. ง
5. ข	20. ข
6. ค	21. ก
7. ก	22. ข
8. ก	23. ข
9. ก	24. ข
10. ค	25. ค
11. ข	26. ก
12. ค	27. ก
13. ง	28. ก
14. ก	29. ก
15. ข	30. ก

ภาคผนวก จ

แบบประเมินชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ

คำชี้แจง

การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประกอบไปด้วยการประเมินค่าของชุดการสอน 5 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ

ด้านที่ 2 ความเหมาะสมของภาพประกอบ

ด้านที่ 3 เนื้อหา

ด้านที่ 4 คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผล

โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5

มาก มีค่าเท่ากับ 4

ปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3

น้อย มีค่าเท่ากับ 2

น้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นอื่นๆที่จะเสนอในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในส่วนต่างๆ เพื่อให้ชุดการสอนสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

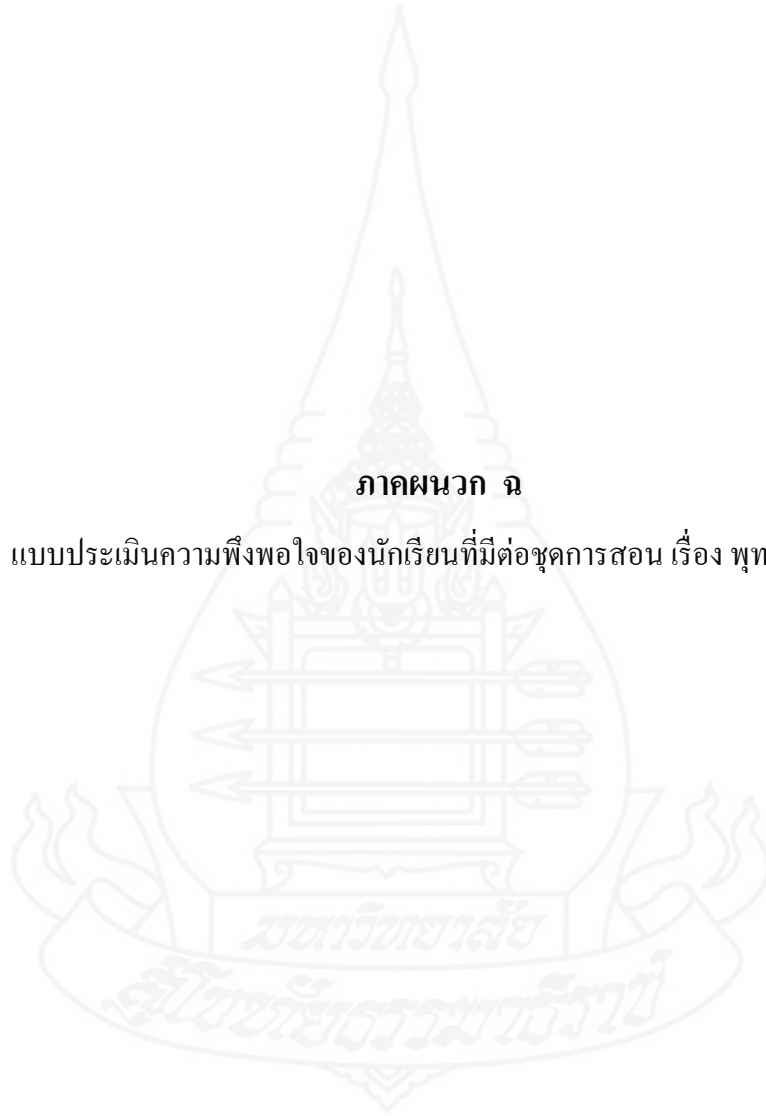
แบบประเมินชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ

ตอนที่ 1 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะลงในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่าน

รายการแสดงความคิดเห็น	ระดับคะแนนความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ 1.1 ขนาดและความหนาของแต่ละเล่ม 1.2 การจัดรูปเล่มมีความเหมาะสม 1.3 การจัดรูปเล่มสะดวกต่อการอ่าน 1.4 การจัดหน้าและจัดภาพน่าติดตาม 1.5 ตัวอักษรถูกต้อง อ่านง่ายและเหมาะสมกับวัยเด็ก					
2. ความเหมาะสมของภาพประกอบ 2.1 ลักษณะของภาพชัดเจน 2.2 ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ 2.3 รูปภาพแล้วน่าติดตามอ่านเนื้อหา 2.4 ภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง 2.5 จำนวนภาพมีความเหมาะสม					
3. เนื้อหา 3.1 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้นของเด็ก 3.2 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสมกับความสนใจของเด็ก 3.3 เนื้อหาเหมาะที่ใช่เป็นสื่อประกอบการเรียน 3.4 เนื้อหามีความต่อเนื่องและเข้าใจง่าย 3.5 เนื้อหานำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์					

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน

เรื่อง พุทธประวัติ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	นักเรียนชอบชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ					
2	นักเรียนอ่านชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ แล้วมีความรู้					
3	นักเรียนอ่านแล้วรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน					
4	นักเรียนเรียนจากชุดการสอนนี้แล้วอยากอ่านหนังสือเล่มอื่นมากขึ้น					
5	นักเรียนมีความต้องการอ่านหนังสือแบบนี้อีก					
6	นักเรียนอ่านชุดการสอนนี้แล้วมีความเข้าใจในเนื้อหาเป็นอย่างดี					
7	นักเรียนชอบตัวหนังสือในชุดการสอน					
8	นักเรียนชอบชุดกิจกรรมท้ายบทเรียน					
9	นักเรียนชอบภาพประกอบในชุดการสอน					
10	นักเรียนอ่านชุดการสอนแล้วสามารถทำแบบทดสอบได้					
รวม						

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินชุดการสอนของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ

ตารางที่ 1 ลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
1. ลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ		
1.1 ขนาดและความหนาของแต่ละเล่ม	4.67	มากที่สุด
1.2 การจัดรูปเล่มมีความเหมาะสม	4.33	มาก
1.3 การจัดรูปเล่มสะดวกต่อการอ่าน	4.33	มาก
1.4 การจัดหน้าและจัดภาพน่าติดตาม	4.00	มาก
1.5 ตัวอักษรถูกต้อง อ่านง่ายและเหมาะสมกับวัยเด็ก	4.00	มาก
รวมเฉลี่ย	4.27	มาก

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.27 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมของภาพประกอบ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
2. ความเหมาะสมของภาพประกอบ		
2.1 ลักษณะของภาพชัดเจน	4.67	มากที่สุด
2.2 ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ	4.67	มากที่สุด
2.3 ดูภาพแล้วน่าติดตามอ่านเนื้อหา	4.67	มากที่สุด
2.4 ภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง	5.00	มากที่สุด
2.5 จำนวนภาพมีความเหมาะสม	4.33	มาก
รวมเฉลี่ย	4.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของภาพประกอบ ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.67 ซึ่งอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตารางที่ 3 เนื้อหา

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
3. เนื้อหา		
3.1 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้นของเด็ก	4.67	มากที่สุด
3.2 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสมกับความสนใจของเด็ก	4.33	มาก
3.3 เนื้อหาเหมาะกับการใช้ประกอบกรเรียน	4.00	มาก
3.4 เนื้อหามีความต่อเนื่องและเข้าใจง่าย	4.33	มาก
3.5 เนื้อหานำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์	4.00	มาก
รวมเฉลี่ย	4.27	มาก

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.27 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 4 คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

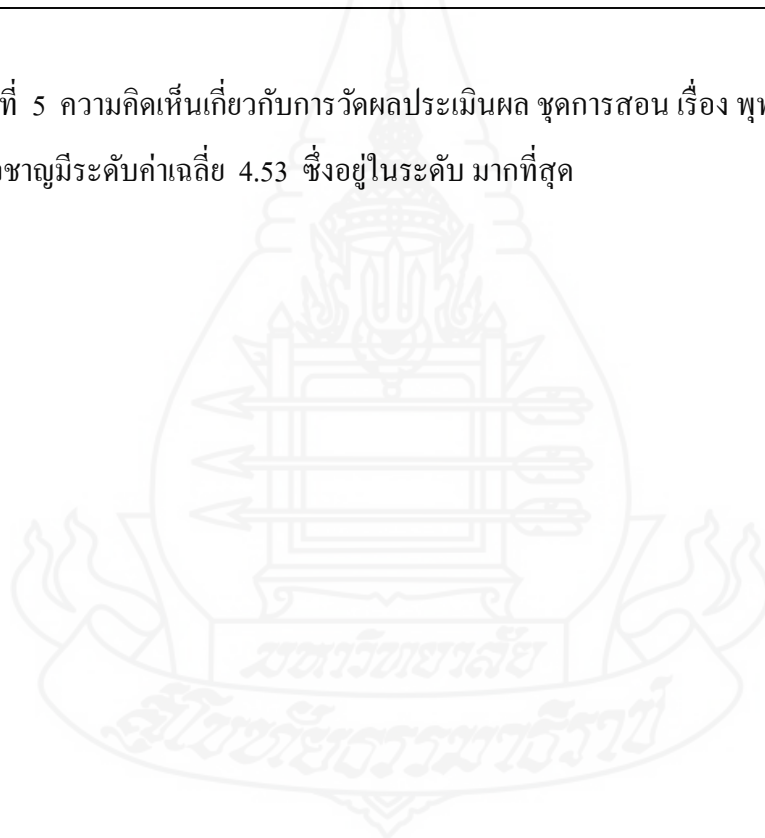
รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
4. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ		
4.1 ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	4.00	มาก
4.2 ช่วยปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียน	4.33	มาก
4.3 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	4.00	มาก
4.4 เป็นแนวทางในการจัดทำชุดการสอนแก่ผู้สนใจ	4.00	มาก
4.5 ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้	4.67	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.20	มาก

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ ของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.20 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 5 การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
5. การวัดและประเมินผล		
5.1 แบบทดสอบและใบกิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา	4.67	มากที่สุด
5.2 แบบทดสอบและใบกิจกรรมตรงประเด็น	4.67	มากที่สุด
5.3 แบบทดสอบและใบกิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน	4.33	มาก
5.4 แบบทดสอบและใบกิจกรรมมีความหลากหลาย	4.33	มาก
5.5 แบบทดสอบและใบกิจกรรมสามารถวัดความรู้กับผู้เรียนได้	4.67	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.53	มากที่สุด

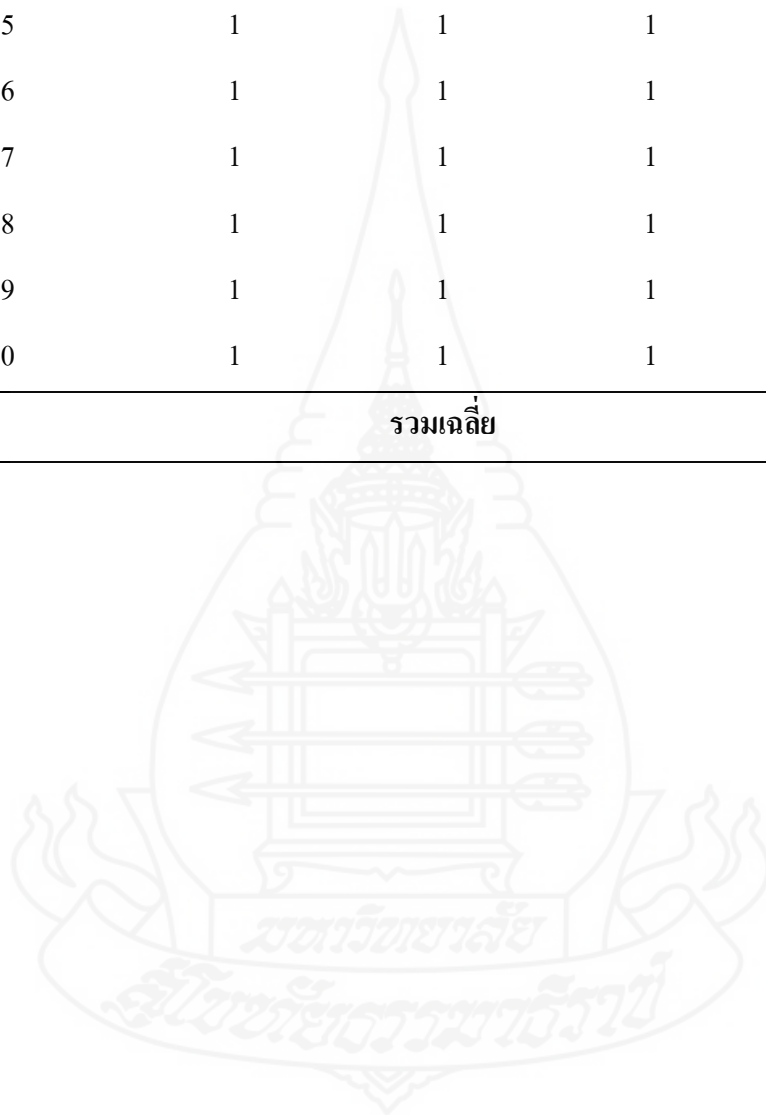
จากตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ
ของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.53 ซึ่งอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตารางที่ 6 การประเมินความเที่ยงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง พุทธประวัติ

แบบทดสอบข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1.00
20	1	1	1	1.00
21	1	1	1	1.00
22	1	1	1	1.00

แบบทดสอบข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
23	1	1	1	1.00
24	1	1	1	1.00
25	1	1	1	1.00
26	1	1	1	1.00
27	1	1	1	1.00
28	1	1	1	1.00
29	1	1	1	1.00
30	1	1	1	1.00
รวมเฉลี่ย				1.00

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตาราง 7 การวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ข้อสอบกลุ่มสาระ
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (พุทธประวัติ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อ	PH	PL	PH+PL	PH-PL	p	r
1	12	9	21	3	0.70	0.20
2	9	2	11	7	0.37	0.47
3	14	9	23	5	0.77	0.33
4	14	9	23	5	0.77	0.33
5	15	4	19	11	0.63	0.73
6	15	9	24	6	0.80	0.40
7	5	2	7	3	0.23	0.20
8	12	8	20	4	0.67	0.27
9	9	3	12	6	0.40	0.40
10	12	5	17	7	0.57	0.47
11	6	3	9	3	0.30	0.20
12	8	3	11	5	0.37	0.33
13	12	7	19	5	0.63	0.33
14	9	5	14	4	0.47	0.27
15	14	9	23	5	0.77	0.33
16	13	5	18	8	0.60	0.53
17	14	10	24	4	0.80	0.27
18	8	1	9	7	0.30	0.47
19	6	1	7	5	0.23	0.33
20	13	9	22	4	0.73	0.27
21	9	5	14	4	0.47	0.27
22	9	4	13	5	0.43	0.33
23	10	3	13	7	0.43	0.47

ข้อ	PH	PL	PH+PL	PH-PL	p	r
24	8	4	12	4	0.40	0.27
25	11	2	12	9	0.40	0.60
26	10	6	16	4	0.53	0.27
27	7	4	11	3	0.37	0.20
28	12	9	21	3	0.70	0.20
29	7	1	8	6	0.27	0.40
30	8	5	13	3	0.43	0.20

ตารางที่ 8 แบบบันทึกคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดการสอน เรื่อง พุทธประวัติ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันเสน

คนที่	สอบก่อนเรียน (30)	สอบหลังเรียน (30)	ความก้าวหน้า	หมายเหตุ
1	14	16	2	
2	11	18	7	
3	8	17	9	
4	9	20	11	
5	9	23	14	
6	8	21	13	
7	9	20	11	
8	14	20	6	
9	14	25	11	
10	15	25	10	
11	17	20	3	
12	6	17	11	
13	10	17	7	
14	15	22	7	
15	17	23	6	
16	20	22	2	
17	17	19	2	
18	13	22	9	
19	17	22	5	
20	17	22	5	
21	23	25	2	
22	16	22	6	
23	23	25	2	
24	13	17	4	

คนที่	สอบก่อนเรียน (30)	สอบหลังเรียน (30)	ความก้าวหน้า	หมายเหตุ
25	9	20	11	
26	21	28	7	
27	16	24	8	
รวม	381	572	191	
เฉลี่ย	14.11	21.19	7.07	
ร้อยละ	47.03	70.63	23.57	

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายดรุณ พิศาลสังฆคุณ
วัน เดือน ปีเกิด	28 พฤศจิกายน 2507
สถานที่เกิด	อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์
ประวัติการศึกษา	ค.บ. วิทยาลัยครูเชียงใหม่ พ.ศ.2530
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดจันเสน ตำบลจันเสน อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

